

**DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ
A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY
LIBERECKÉHO KRAJE
NA OBDOBÍ 2020–2024**

1	Obsah	
2	Úvod	3
3	Sociálně-ekonomická východiska	4
	3.1 Sídelní struktura	4
	3.2 Demografický vývoj	5
	3.3 Vzdělanostní struktura	9
	3.4 Trh práce	10
	3.5 Ekonomický potenciál	13
4	Vyhodnocení stavu vzdělávací soustavy a naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020	14
5	Vztah k ostatním koncepčním dokumentům	16
6	Priority rozvoje vzdělávání	18
	6.1 Kvalita vzdělávání a podpora osobnosti pedagoga jako klíčového nástroje	18
	6.2 Soulad s potřebami trhu práce, spolupráce se zaměstnavateli a poradenský systém.	19
	6.3 Efektivní řízení a spolupráce s partnery pro kvalitní regionální školství.....	20
7	Strategické směry rozvoje vzdělávání	21
	7.1 Předškolní vzdělávání	21
	7.2 Základní vzdělávání.....	22
	7.3 Střední vzdělávání	24
	7.4 Vyšší odborné vzdělávání.....	27
	7.5 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami	28
	7.6 Poradenské služby	30
	7.7 Základní umělecké vzdělávání	31
	7.8 Zájmové vzdělávání.....	32
	7.8.1 Školní družiny	32
	7.8.2 Střediska volného času	32
	7.9 Ústavní a ochranná výchova	33
	7.10 Ostatní školské služby	34
	7.10.1 Domovy mládeže	34
	7.10.2 Zařízení školního stravování	35
	7.11 Průřezová témata	35
	7.11.1 Pedagogičtí pracovníci	35
	7.11.2 Kvalita a hodnocení počátečního vzdělávání	36
	7.11.3 Celoživotní vzdělávání	37
	7.11.4 Jazykové vzdělávání	38
	7.11.5 Informační a komunikační technologie	39
	7.11.6 Environmentální vzdělávání, výchova, osvěta	40
	7.11.7 Prevence rizikového chování.....	41
8	Kritéria rozvoje vzdělávací soustavy	43
	8.1 Všeobecná kritéria	43
	8.2 Specifická kritéria	43
9	Finanční zabezpečení	48
	9.1 Finanční zabezpečení ze státního rozpočtu.....	48
	9.2 Finanční zabezpečení z rozpočtu kraje	49
	9.3 Finanční zabezpečení z prostředků ESIF	50
10	Závěr	52
11	Seznam zkratk	53
12	Přehled cílů Dlouhodobého záměru na období 2020-2024	55
13	Přílohová část – vybraná data regionálního školství	63

2 Úvod

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020–2024 (dále jen dlouhodobý záměr LK) navazuje na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023 (dále jen dlouhodobý záměr ČR). Představuje významný koncepční dokument pro oblast vzdělávání na území Libereckého kraje a vymezuje základní strategický rámec pro rozvoj školství. Je zpracován v souladu s § 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a dle vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů.

V návaznosti na schválení dlouhodobého záměru ČR na období let 2019–2023 přistoupil odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje k přípravě dlouhodobého záměru projednáváním stěžejních otázek ve školství s řadou partnerů, především školami a školskými zařízeními.

Východiskem pro dlouhodobý záměr LK je návaznost na priority obsažené v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje pro období 2016–2020 a další koncepční a strategické dokumenty Libereckého kraje týkající se vzdělávání a lidských zdrojů obecně. Současně je žádoucí propojení tohoto dlouhodobého záměru na strategické směřování Evropských strukturálních a investičních fondů.

Dlouhodobý záměr LK na podkladu statistických dat, socioekonomických východisek kraje, demografického vývoje a především současného stavu sítě škol a školských zařízení směřuje školství v Libereckém kraji v kontextu ekonomických možností k jeho optimálnímu rozvoji.

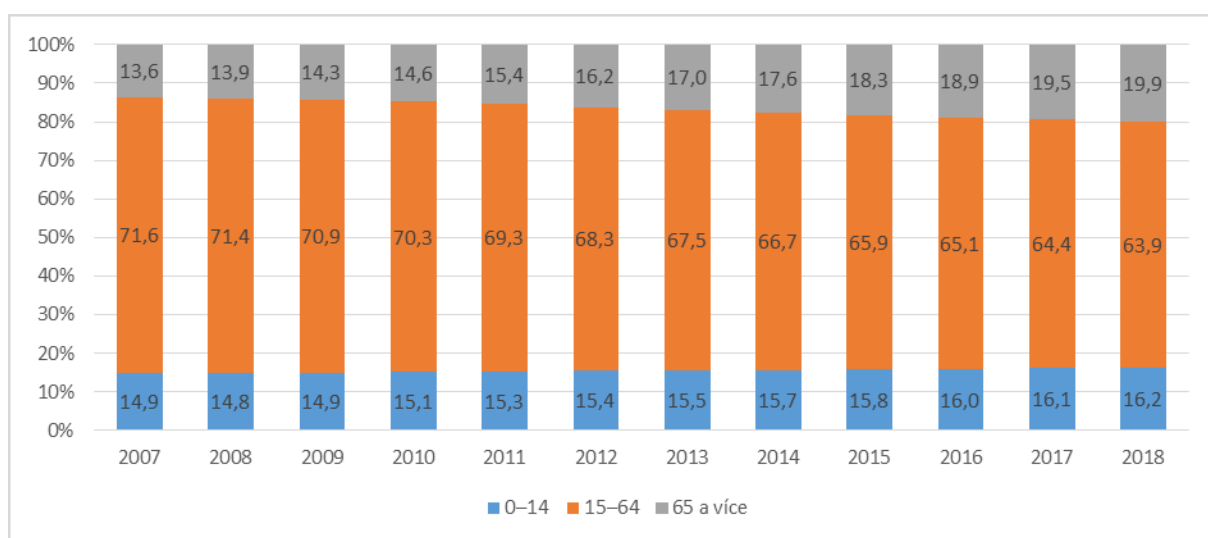
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020–2024 byl schválen Zastupitelstvem Libereckého kraje usnesením č. 129/20/ZK ze dne 26. 05. 2020.

3 Sociálně-ekonomická východiska

3.1 Sídlní struktura

Liberecký kraj je rozlohou i počtem obyvatel druhým nejmenším krajem. Sídlní strukturu tvoří 215 obcí a podíl městského obyvatelstva tvoří 77,2 %. Nejvyšší hustota obyvatelstva je v aglomeraci Liberec – Jablonec nad Nisou. Nejmladší věkovou strukturu má okres Česká Lípa. Charakter sídlní struktury významně určuje síť škol a školských zařízení a průměrnou kapacitu subjektů zejména v segmentu předškolního a základního vzdělávání.

Graf: Věkové složení obyvatelstva Libereckého kraje

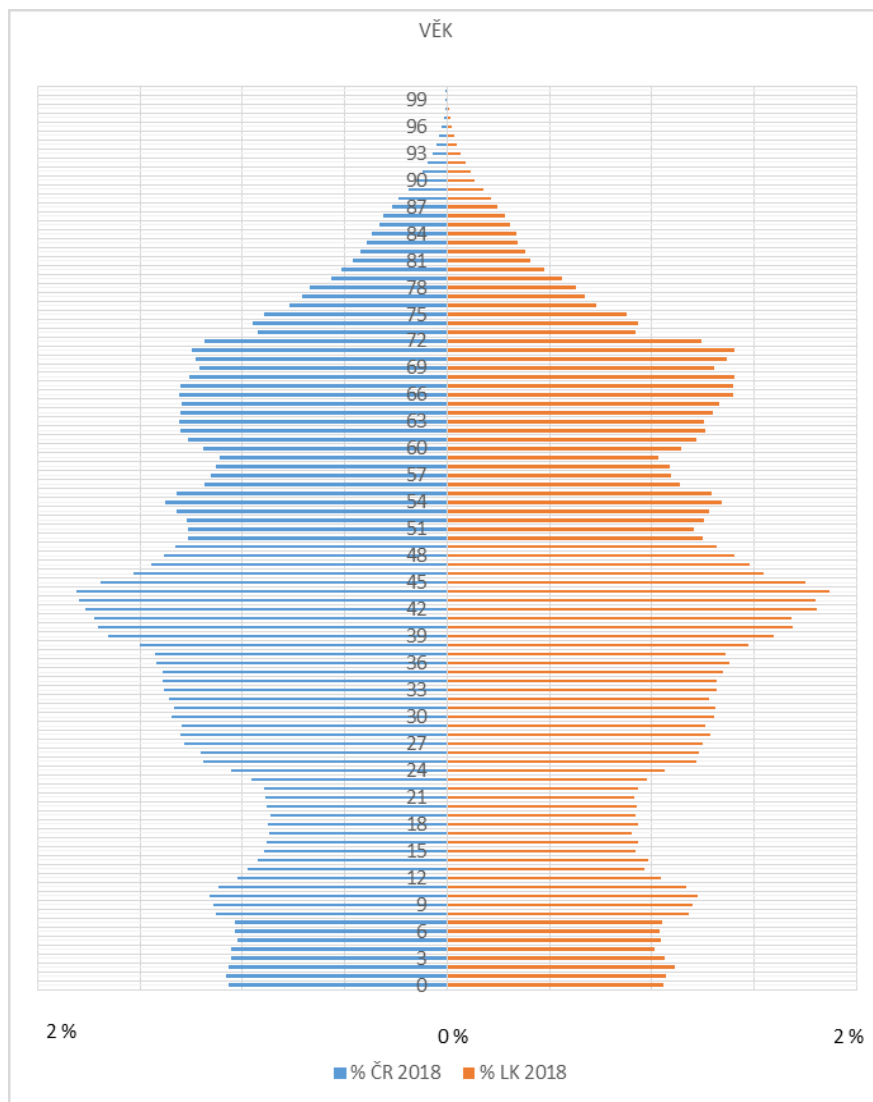

Zdroj dat: ČSÚ, Věkové složení obyvatelstva Libereckého kraje podle věkových skupin

3.2 Demografický vývoj

V Libereckém kraji v roce 2018 žilo přibližně 442 tisíc obyvatel. Hustotou zalidnění mírně převyšuje celorepublikový průměr, více než tři čtvrtiny lidí žijí ve městech. Podíl městského obyvatelstva se ale postupně snižuje, což souvisí především s procesem suburbanizace, tj. stěhováním obyvatel do zázemí měst.

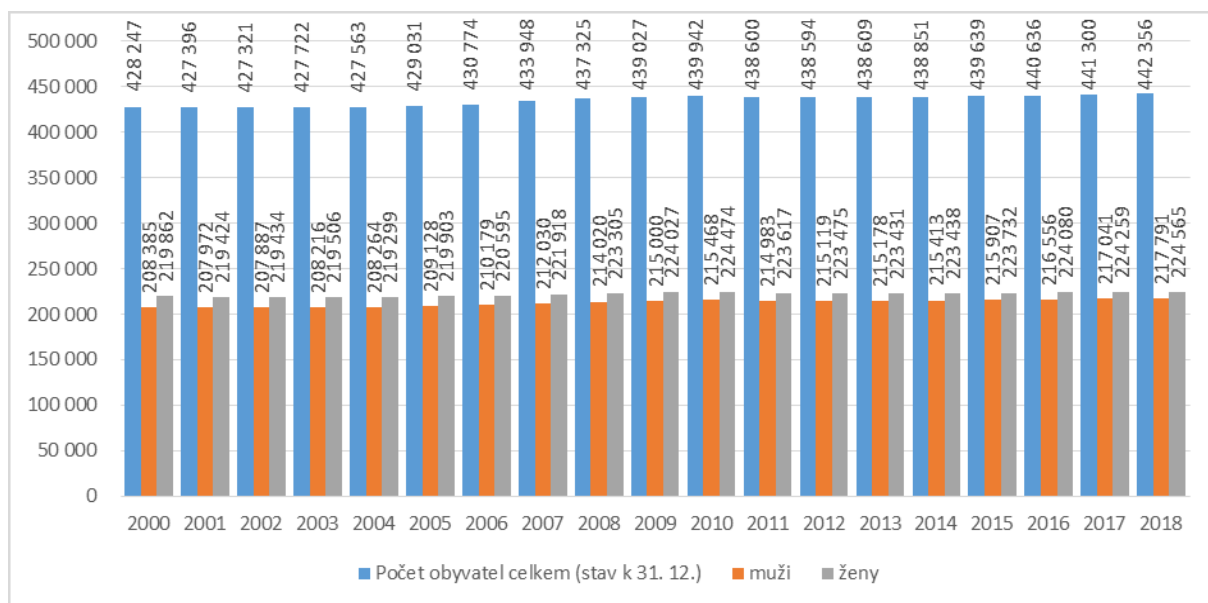
Graf: Věková pyramida obyvatelstva Libereckého kraje v porovnání s ČR

Zdroj dat: ČSÚ, věkové složení obyvatelstva Libereckého kraje a ČR

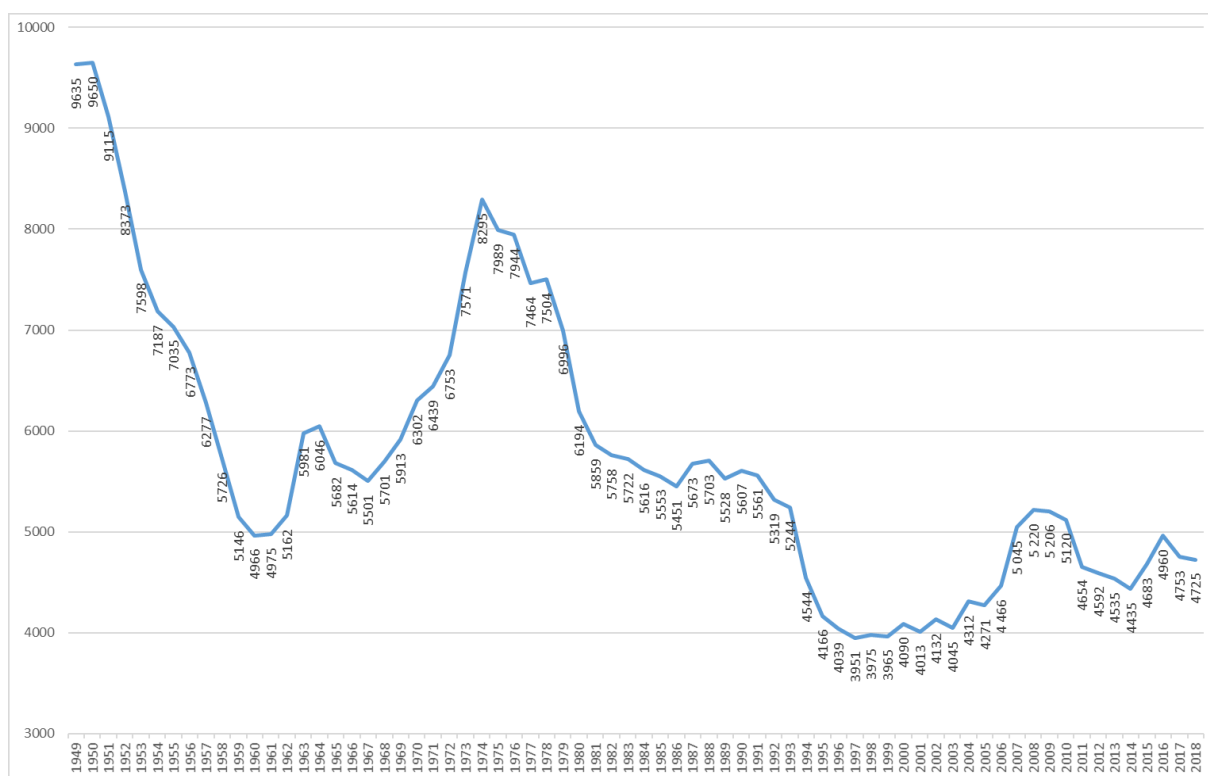
Z hlediska populačního vývoje dochází k nárůstu počtu obyvatel v kraji, který se však výrazně neodchyluje od vývoje v ostatních krajích. Nejvíce přibývá obyvatel obcí v zázemí větších měst, naopak největší úbytek zaznamenávají okrajové a dopravně hůře dostupné obce. Na populačním růstu kraje má významný podíl především migrace (zejména zahraniční), zatímco přirozený přírůstek je minimální. Demografický vývoj v posledních letech není příliš příznivý, růst je jen velmi mírný a přibližně odpovídá celorepublikovému průměru.

Graf: Vývoj počtu obyvatel v Libereckém kraji

Zdroj dat: ČSÚ, stav obyvatelstva Libereckého kraje k 31.12.

Graf: Počet narozených v Libereckém kraji v letech 1949-2018

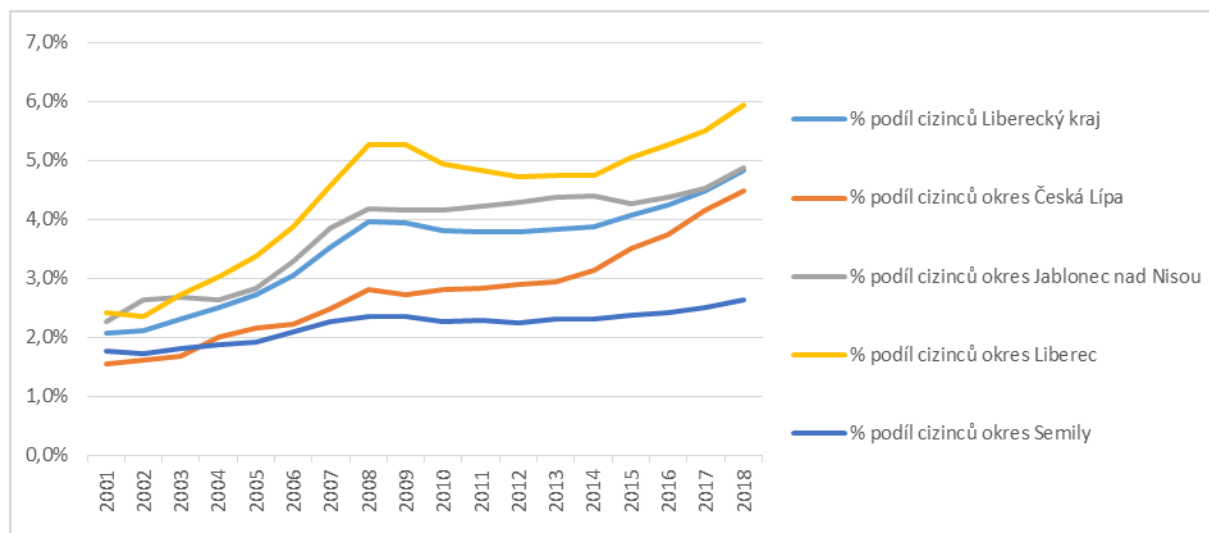

Zdroj dat: ČSÚ

V porovnání s Českou republikou se Liberecký kraj jako celek výrazně neliší ve věkové struktuře, jsou zde však značné regionální rozdíly. Českolipsko je oproti východní a jihovýchodní části kraje výrazně mladší. Celkově se průměrný věk neustále zvyšuje, což povede k čím dál větším požadavkům na zdravotní péči a sociální služby.

Stejně jako v celé České republice, i v Libereckém kraji dlouhodobě přibývá cizinců, v současné době jich zde žije nejvíce za posledních 20 let. Tento fakt může způsobovat problémy zejména v oblasti jejich soužití s místními obyvateli a při zapojení do školního či pracovního kolektivu. Z dostupných dat nelze podchytit nelegální migraci, ale lze předpokládat, že tento problém zde není významný. Při sledování podílu cizinců vykazuje Liberecký kraj v rámci ČR podprůměrné hodnoty. Nejvíce jsou zde zastoupeni Ukrajinci a Slováci, významnější podíl zaujímají také Vietnamci a Poláci.

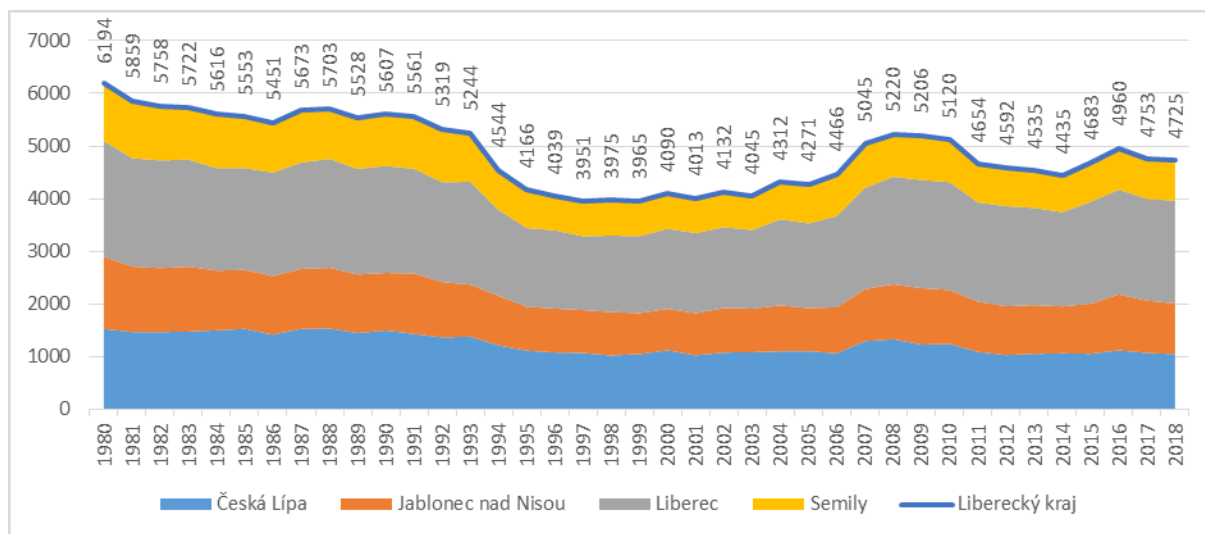
Graf: Vývoj počtu cizinců a jejich podílu na obyvatelstvu v Libereckém kraji

Zdroj dat: ČSÚ, Cizinci v ČR podle regionu soudržnosti, kraje a okresu v letech 2001–2018, stav k 31. 12. (Pozn.: Údaje nezahrnují cizince s platným azylem na území ČR.)

Pro kapacitní vývoj vzdělávací soustavy samotné je určující demografický vývoj ve věkových kohortách obyvatel ve školním věku, tj. ve věku 3–19 let. Po propadu porodnosti především v 90. letech 20. století, který se dosud negativně projevuje zejména na úrovni středního vzdělávání, došlo k mírnému nárůstu počtu narozených v letech 2006 až 2010, avšak od tohoto období počty narozených dětí opět klesají. Tyto silnější populační ročníky již prošly předškolním vzděláváním, pozitivně ovlivňují počty žáků v základním vzdělávání a výhledově ve vzdělávání středním. Jak však dokládá opětovný pokles od roku 2011, bude se jednat pouze o dočasné zvýšení počtu dětí vstupujících do vzdělávací soustavy.

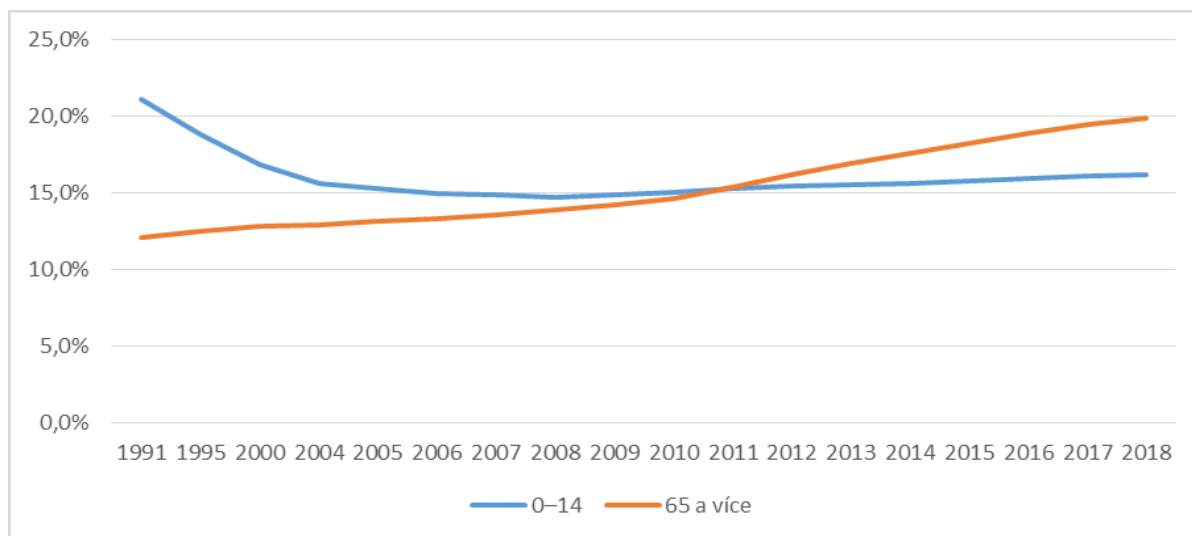
Graf: Počet narozených v Libereckém kraji - okresy, kraj

Zdroj dat: ČSÚ, počet narozených v Libereckém kraji o jeho okresech k 31.12.

Od roku 2011 podíl obyvatelstva v kategorii 65+ převyšuje podíl obyvatelstva 0–14, a dá se očekávat, že se bude ve vztahu k věkové kategorii 0–14 navyšovat i nadále.

Graf: Podíl obyvatelstva Libereckého kraje ve věkové kategorii 0–14 let a 65 a více let

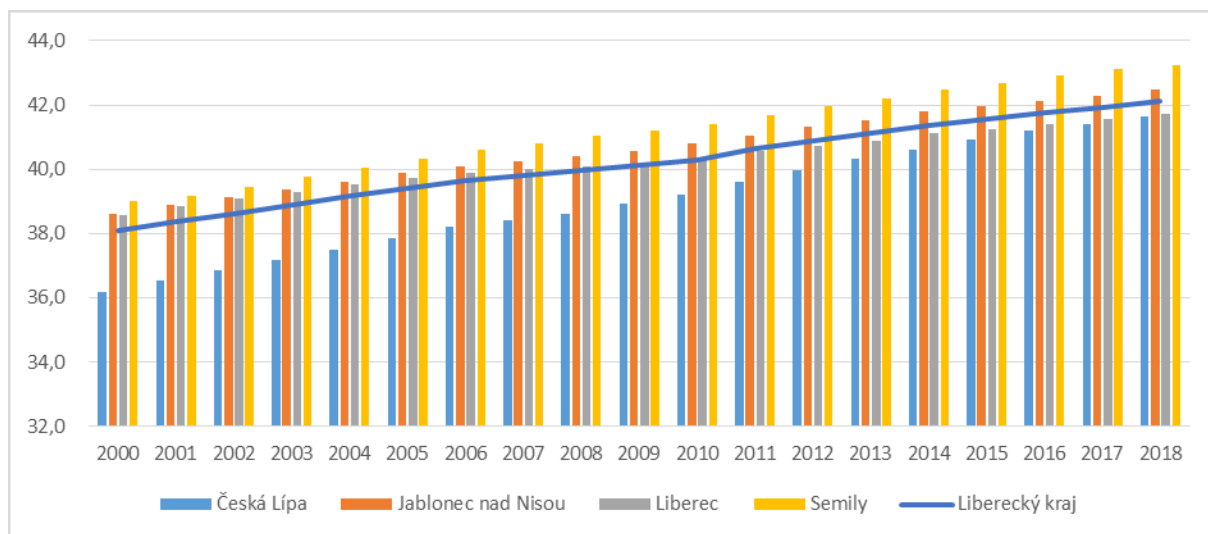
Zdroj dat: ČSÚ, obyvatelstvo Libereckého kraje podle věkových skupin k 31.12.

V porovnání všech krajů v ČR nevykazuje průměrný věk obyvatel Libereckého kraje průměrných hodnot, přičemž nejmladší věková struktura je v okrese Česká Lípa. V průběhu

let 2007–2018 se snížil podíl obyvatelstva ve věku 15–64 let o 7,1 % a o 1,2 % se zvýšil podíl obyvatelstva ve věku 0–14 let. Negativním jevem je snižující se podíl obyvatel v produktivním věku.

Graf: Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje a jeho okresů (stav k 31. 12.)

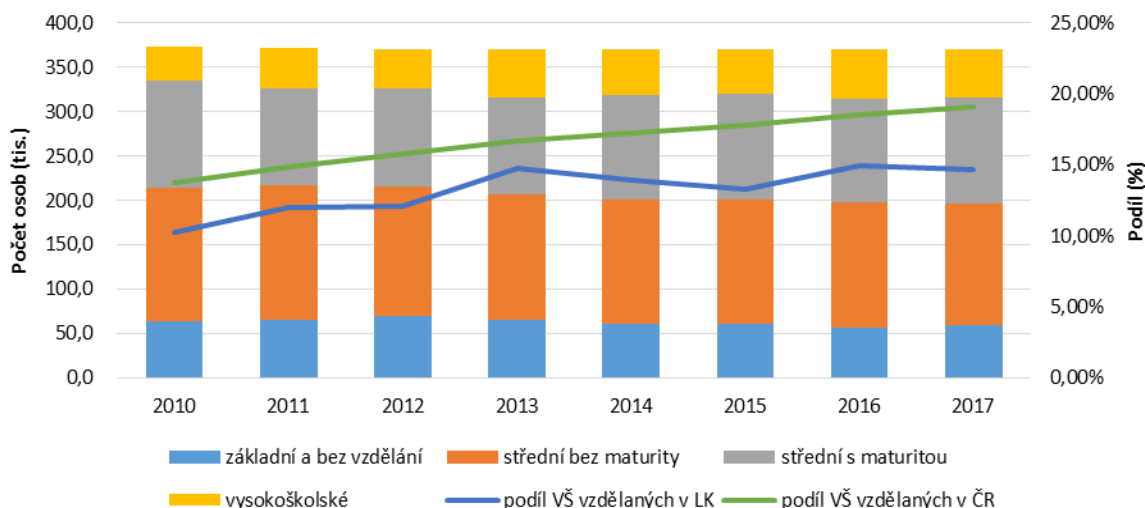

Zdroj dat: ČSÚ, obyvatelstvo Libereckého kraje, vybrané ukazatele

3.3 Vzdelanostní struktura

Potřebám rozvoje znalostní ekonomiky neodpovídá vzdelanostní struktura obyvatelstva kraje. Ve srovnání s ČR má kraj podprůměrný podíl vysokoškolsky vzdělaných osob a osob se středním vzděláním s maturitou, naopak vyšší podíl osob středního vzdělání bez maturity, se základním vzděláním a bez vzdělání.

Graf: Vývoj vzdelanostní struktury v LK

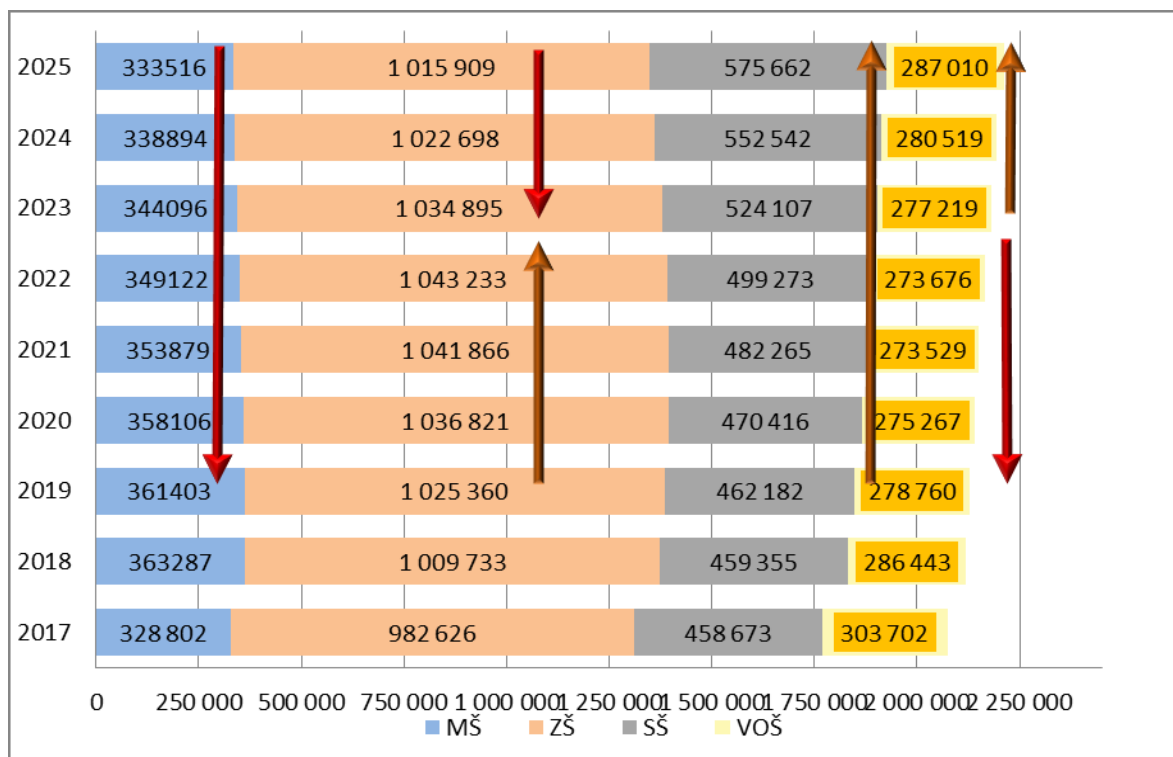
Zdroj: ČSÚ

Graf: Podíl vysokoškolsky vzdělaných z celkového počtu osob ve věku 15 a více let (2017, v %) porovnání s ČR

Zdroj: ČSÚ

Graf: Prognóza vývoje dětí, žáků a studentů ve vybraných segmentech školství

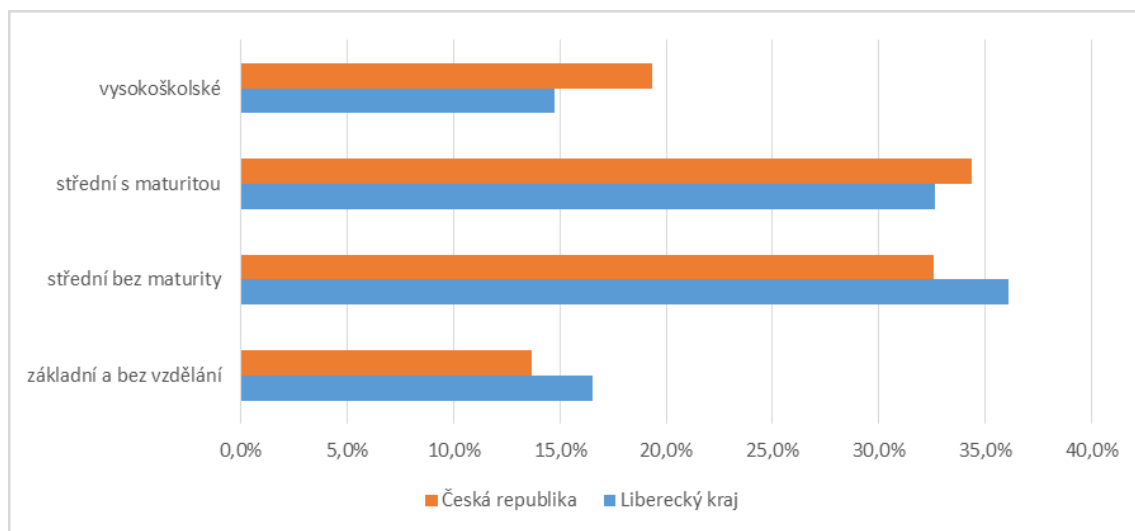
Zdroj: MŠMT

3.4 Trh práce

V Libereckém kraji žilo v roce 2018 370,3 tis. osob starších 15 let, tj. meziročně více o 0,1 %. Ve struktuře podle vzdělání převažovala v této populaci kategorie osob se středním vzděláním bez maturity (36,1 %) a dále osob se středním vzděláním s maturitou (32,6 %). Základní vzdělání uvedlo 16,2 % a vysokoškolské 14,7 % sledované populace. V porovnání

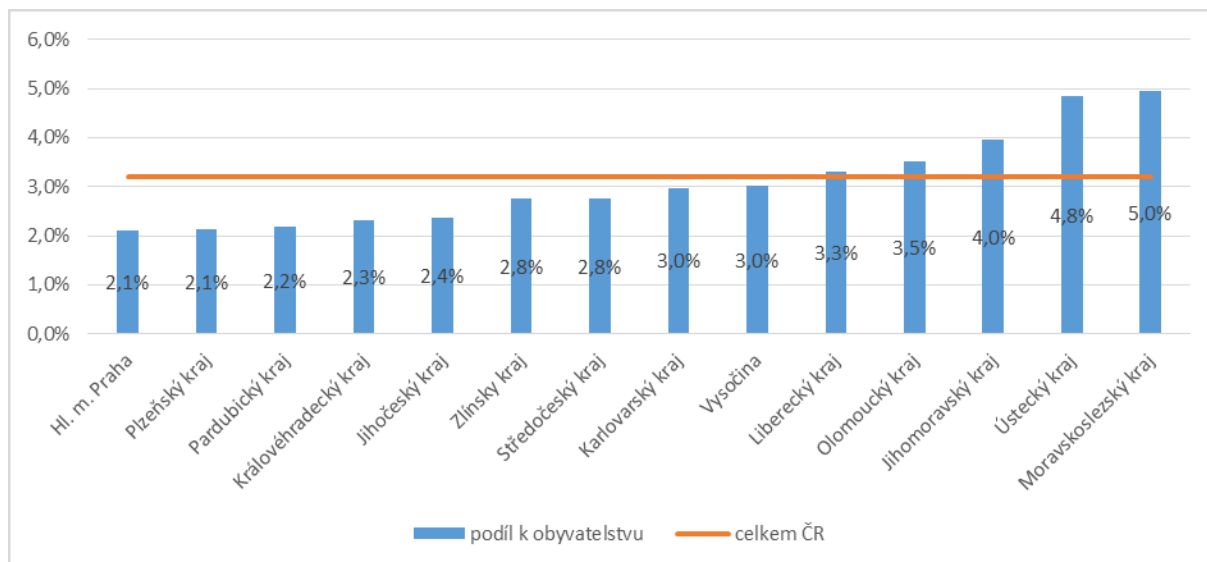
s hodnotami za ČR vykazuje Liberecký kraj nižší podíl u kategorií středního vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání (34,4 %, resp. 19,4 % české populace), naopak vyšší zastoupení mají v našem kraji kategorie osob se základním a středním vzděláním bez maturity (průměr za ČR 13,5 %, resp. 32,6 %).

Graf: Vzdělanostní struktura obyvatelstva LK 15+ v porovnání s ČR, rok 2018

Zdroj dat: ČSÚ, Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil v Libereckém kraji (roční průměry)

Graf: Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let

Zdroj dat: MPSV, Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let k obyvatelstvu ve stejném věku, roční průměry

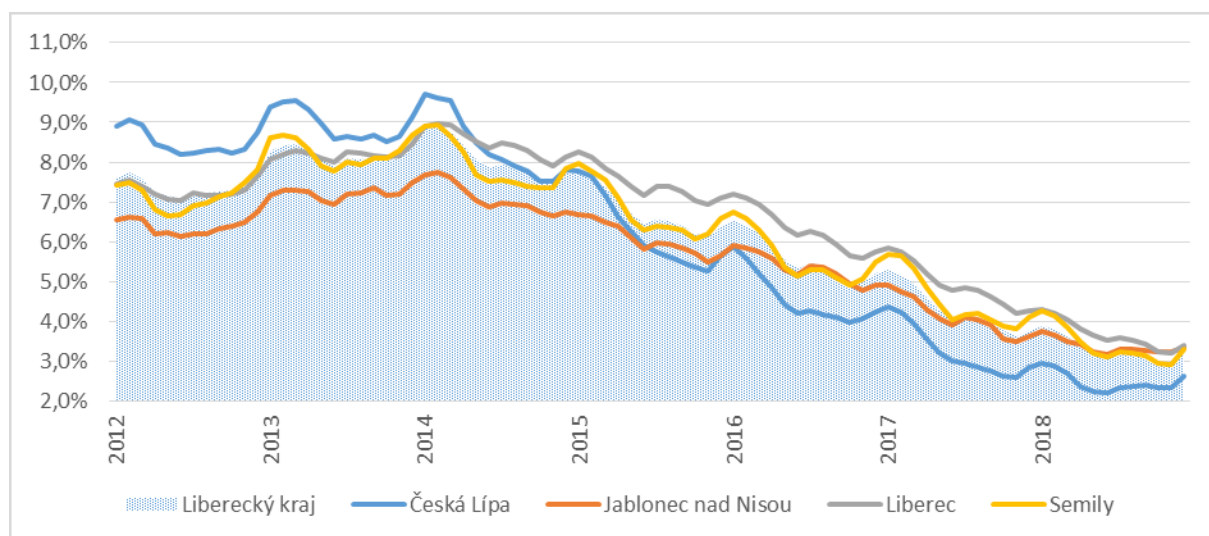
V Libereckém kraji je 57,9 % obyvatelstva ekonomicky aktivní (214,3 tis. osob). Pracovní sílu tedy představovalo 210,3 tis. zaměstnaných a 4,0 tis. nezaměstnaných osob. Počet ekonomicky aktivních osob meziročně poklesl o 1,1 tis. osob (0,5 %), přičemž počet zaměstnaných vzrostl o 2,9 tis. osob (1,4 %) a počet nezaměstnaných poklesl o 4,0 tis. osob (49,9 %).

Dvě pětiny pracovní síly představovaly osoby ve věku 30–44 let, dalších 34,8 % tvořily osoby 45–59leté. Méně se na pracovní síle podíleli mladí lidé ve věku 15–29 let (16,5 %) a osoby starší 60 let (8,7 %). Obdobně strukturovaná byla také skupina zaměstnaných osob. V případě nezaměstnaných převažovala kategorie 30–44letých (48,6 %) a 15–29letých osob (27,6 %).

Zbývajících 42,1 % obyvatelstva staršího 15 let připadalo na ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (např.: důchodce, žáky, studenty a osoby pečující o rodinu), přičemž jejich počet meziročně vzrostl o 1,2 tis. (0,7 %) na 156,0 tis. osob.

Míra ekonomické aktivity (podíl ekonomicky aktivních na počtu osob 15letých a starších) se v Libereckém kraji od roku 2005 trvale pohybuje pod 60% hranicí. V roce 2018 dosáhla hodnoty 57,9 % (meziroční pokles o 0,3 %). V porovnání s průměrem ČR (60,6 %) byla nižší o 2,7 % a mezi ostatními regiony nejnižší.

Graf: Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let, okresy v Libereckém kraji

Zdroj dat: MPSV, podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let k obyvatelstvu ve stejném věku, měsíční údaje v časové řadě

V roce 2018 většina zaměstnaných v Libereckém kraji pracovala ve službách. Podíl zaměstnaných v terciárním sektoru dosáhl 49,5 % (v mezikrajském srovnání 2. nejnižší hodnota) a meziročně poklesl o 1,5 %. V sekundárním sektoru (průmysl vč. stavebnictví) se zaměstnanost naopak ve srovnání s ročním průměrem v roce 2017 o 1,6 % zvýšila a dosáhla 48,8 %. Byla tak mezi regiony nejvyšší a zároveň významně převýšila průměr za ČR (37,5 %). Primární sektor (tedy zemědělství, lesnictví a rybářství) se na zaměstnanosti v našem kraji v roce 2018 podílel pouze 1,7 % a zastoupení meziročně pokleslo o 0,1 %. Podíl za Liberecký kraj byl v tomto srovnání třetí nejnižší.

Míra zaměstnanosti (podíl počtu zaměstnaných na počtu osob 15letých a starších) v roce 2018 činila 56,8 %, což představuje meziroční nárůst o 0,8 p. b. Hodnota ukazatele u mužů meziročně stoupla o 0,1 p. b. na 66,0 %, u žen pak o 1,4 p. b. na 48,1 %. V mezikrajském srovnání byla míra zaměstnanosti v našem kraji druhá nejnižší.

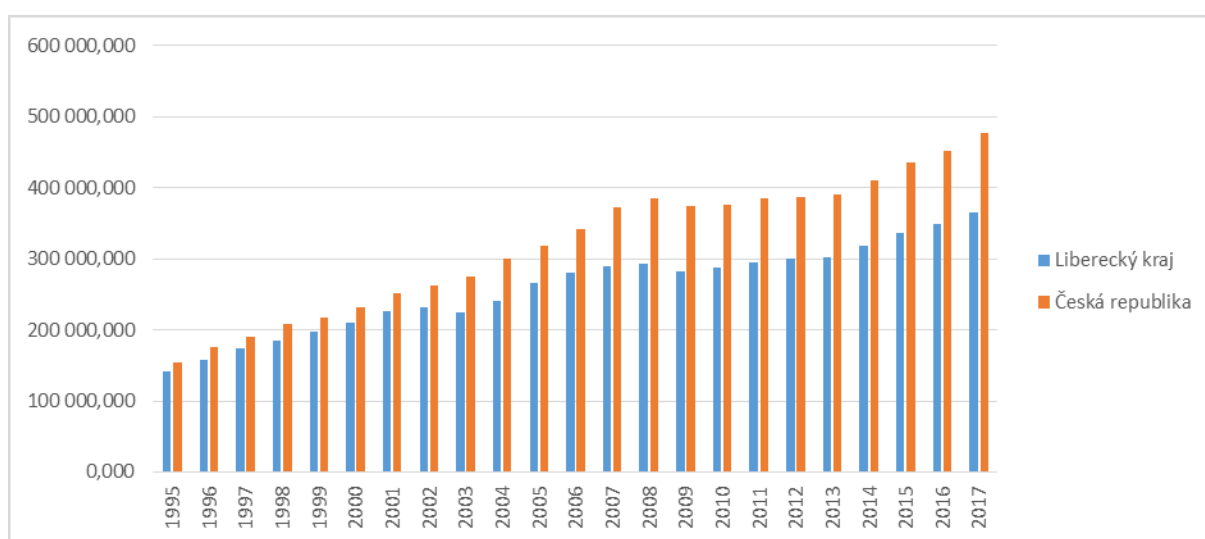
Počet nezaměstnaných v Libereckém kraji se v průběhu posledních šesti let významně snížil. V roce 2018 byl průměrný počet nezaměstnaných (4,0 tis. osob) 5krát menší než v roce 2012 (20 tis. osob). Mezi nezaměstnanými převažovaly z 54,5 % ženy. Obecná míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji v roce 2018 dosáhla hodnoty 1,9 %, meziročně poklesla

hodnota tohoto ukazatele o 1,9 %. V rámci krajů se obecná míra nezaměstnanosti pohybovala v rozmezí od 1,3 % v hlavním městě Praze do 3,7 % v Moravskoslezském kraji. Hodnota za Liberecký kraj byla sedmá nejnižší. U mužů se nezaměstnanost v našem kraji snížila o 1,1 p. b. na 1,5 %, u žen pak byl vykázan pokles 2,8 p. b. na 2,3 %.

3.5 Ekonomický potenciál

Liberecký kraj dlouhodobě patří mezi kraje s nižší úrovní HDP. Při malé rozloze a lidnatosti je spíše exportně a průmyslově orientován. V roce 2016 dosáhl hrubý domácí produkt v Libereckém kraji v běžných cenách hodnoty 155 081 mil. Kč, což představuje 3,2 % republikového HDP (4 773 240 mil. Kč). Od roku 2010 podíl kraje stagnuje, ve srovnání s rokem 1995 poklesl o 0,6 %. Méně se na tvorbě republikového HDP podílel jen Karlovarský kraj (1,9 %).

Graf: Vývoj hrubého domácího produktu na 1 obyvatele v Libereckém kraji a ČR v Kč

Zdroj dat: ČSÚ, otevřená databáze, regionální statistiky; Česká republika - hlavní makroekonomické ukazatele

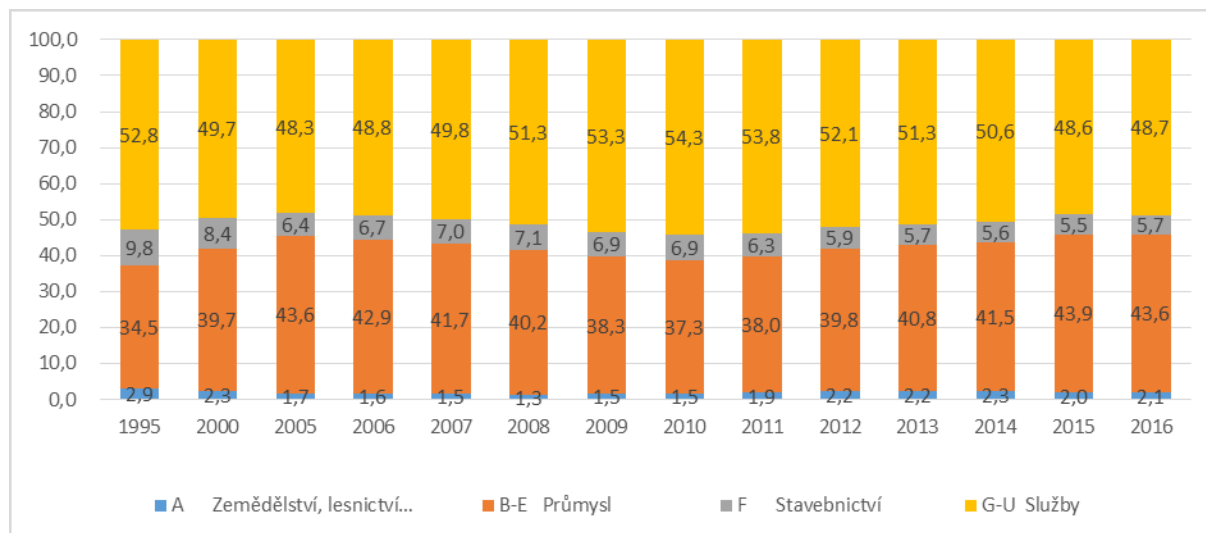
Meziroční nominální nárůst HDP v Libereckém kraji činil 4,8 %. S výjimkou Ústeckého kraje (kde byl zaznamenán pokles o 0,3 %) došlo ve srovnání s rokem 2015 k nárůstu ve všech zbývajících krajích. Nejvyšší přírůstek byl dosažen ve Středočeském kraji (+6,5 %), naopak nejnižší v Pardubickém kraji (+1,7 %). Reálně (ve stálých cenách, tzn. po očištění od inflace) HDP v Libereckém kraji meziročně vzrostl o 3,9 %, růst byl však o 1,2 % pomalejší než v předchozím roce a o 2,3 % vyšší než v roce 2014, kdy se ekonomika po dvouletém propadu opět oživila. Z mezikrajského pohledu lepší meziroční výsledky vykazalo dalších 12 krajů.

Liberecký kraj má ve srovnání se strukturou hrubé přidané hodnoty ČR vyšší podíl sekundárního sektoru (o 11,7 % více než průměr ČR) a naopak nižší podíl primárního (o 0,4 %) a terciárního (o 11,3 %). V mezikrajském srovnání byl podíl sekundárního sektoru v Libereckém kraji v roce 2016 po Zlínském kraji druhý nejvyšší. V případě primárního sektoru obsadil Liberecký kraj v pomyslném žebříčku třetí nejvyšší příčku a ve službovém terciárním sektoru patřila našemu kraji čtvrtá nejvyšší příčka.

Liberecký kraj má převážně průmyslový charakter, v němž ještě koncem 20. století dominoval textilní průmysl a průmysl bižuterie a skla. V průběhu uplynulých dvaceti let ztratil textilní průmysl své dominantní postavení. V návaznosti na hospodářskou recesi se navíc projevil útlum i v průmyslu skla a bižuterie. Zpracovatelský průmysl kraje je v současnosti zaměřen

především na výrobu automobilů a výrobu pryžových a plastových výrobků. Nezanedbatelnou součástí ekonomiky Libereckého kraje je cestovní ruch, zatímco zemědělství je pouze doplňkovým odvětvím.

Graf: Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Libereckém kraji 1995–2016

Zdroj: ČSÚ

4 Vyhodnocení stavu vzdělávací soustavy a naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016–2020

Demografický vývoj měl vliv na regionální školství i v minulém období. Z mateřských škol odešly silnější ročníky let 2006–2010 do základních škol. To ovlivňuje organizaci předškolního vzdělávání a poskytuje prostor pro přijímání mladších dětí. Kapacity základních škol, až na výjimky zpravidla ve velkých městech či v souvislosti s novou výstavbou, jsou dostatečné. Základní školy byly pozitivně ovlivněny vstupem silnějších ročníků za současného odchodu předešlých ročníků slabších. V některých místech došlo z důvodu nedostatečné kapacity pro spádové žáky k navýšení, celkem o 364 míst za poslední dva roky.

Přechod početně silnějších ročníků na střední školy bude mít na oborovou strukturu škol menší vliv, a to i přes významnou optimalizaci v minulých obdobích.

Mateřské školy zavedly organizační změny v souvislosti s povinným předškolním vzděláváním. Povinné předškolní vzdělávání ovlivnilo účast cílové věkové skupiny dětí na předškolním vzdělávání jen částečně. V souvislosti s popsáním demografickým vývojem se daří snižovat počty zamítnutých žádostí o přijetí k předškolnímu vzdělávání v meziročním srovnání let 2017 a 2018 o 11,94 %, v letech 2018 a 2019 o 21 %. Nedaří se systematicky řešit specifický problém potřeby intenzivní logopedické péče u předškolních dětí s návazností péče na základní škole.

Základní školy prošly změnami v souvislosti se zavedením společného vzdělávání. Zavedení změn přineslo výrazný nárůst administrativy a potřebu vzdělávání pedagogických pracovníků v problematikách společného vzdělávání. Vystala nutnost větší personální podpory školních poradenských pracovišť a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními. Sledovaný ukazatel podílu odkladů povinné školní docházky se v Libereckém kraji snižuje. Síť přípravných tříd je v kraji nerovnoměrná, přes podporu Krajského úřadu Libereckého kraje není zřízení takové třídy v některých částech kraje zřizovateli požadováno. Na organizaci vzdělávání a individuální přístupy k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami má v kraji vliv i narůstající počet žáků - cizinců. Krajský úřad Libereckého kraje vyvinul snahu rozšířit školy, které poskytují jazykovou přípravu žákům - cizincům v částech kraje, kde dosud školy poskytující jazykovou přípravu nejsou (Jilemnicko, Semilsko). Tato aktivita se neseťkala se zájmem ze strany škol a zřizovatelů. Na druhé straně přibýlo základních škol, které se zapojují do rozvojového programu MŠMT „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“.

Přetrvávající snaha o zvyšování kvality vzdělávání na druhém stupni základních škol je ovlivňována řadou skutečností: změnami v přístupu ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, nedostatkem kvalifikovaných učitelů některých předmětů, nebo odchodem žáků na víceletá gymnázia. Kapacity víceletých gymnázií jsou v Libereckém kraji rovnoměrné a procento podílu odchodu žáků z pátých či sedmých ročníků je dlouhodobě jedno z nejnižších v republice: na osmiletá gymnázia odchází 7,19 %, na šestiletá gymnázia 0,76 % žáků. V mezikrajském srovnání činí podíl žáků gymnázií druhou nejnižší hodnotu, stejně tak podíl studujících ICT obory, naopak nejvyšším podílem mezi kraji dominují obory Umění a užité umění (krajským specifickým je pět uměleckoprůmyslových škol zaměřených zejména na sklářské obory a průmyslový design), a obor Textilní výroba a oděvnictví. Dalšími výrazně zastoupenými obory je Strojírenství a strojírenská výroba, Elektrotechnika a elektronika, Ekonomika a administrativa.

Přetrvává potřeba podpory žáků, kteří nezískají základní vzdělání a nepokračují ve vzdělávání ve střední škole, přestože v dlouhodobém časovém horizontu se jejich počty mírně snižují.

I střední školství prochází změnami v souvislosti s potřebami trhu práce, novými technologiemi a nástupem průmyslu 4.0. V minulém období byly rozvíjeny aktivity na podporu technického, přírodovědného i polytechnického vzdělávání. Úspěšné jsou činnosti v rámci projektů KAP LK - Krajského akčního plánu Libereckého kraje i NAKAP - Naplňování krajského akčního plánu Libereckého kraje. Stipendijním programem Libereckého kraje je již podporováno celkem 18 oborů středních škol, po nichž je v regionu poptávka na trhu práce. V rámci výzvy č. 32, resp. č. 33 Infrastruktura středních škol a vyšších odborných škol Integrovaného regionálního operačního programu, Liberecký kraj realizoval výstavbu osmi center odborného vzdělávání. Školy se dále zaměřovaly na zvyšování spolupráce se zaměstnavateli v regionu. Navázání spolupráce hlavně v oblasti

poskytování odborné přípravy žáků se daří. Osvědčila se podpora víceoborových tříd, a to i přes vysokou finanční náročnost. Významnou roli v oborové struktuře v kraji sehrávají i tradiční, například sklářské obory. Přetrvává nedostatek motivace k volbě oborů vzdělání s výučním listem, což se následně projevuje nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. Tato skutečnost je umocňována současným nízkým podílem nezaměstnanosti osob.

Nedaří se trvale snížit podíl žáků, kteří z různých důvodů nedokončí střední vzdělání. Zejména v nižších ročnících je jedním z hlavních důvodů sociálně-ekonomické zázemí žáka a nedostatečná motivace z rodinného prostředí. Mnoho žáků také využívá systému propustnosti oborů a bez závažných příčin vzdělávání ve střední škole prodlužuje.

Napříč vzdělávací soustavou je nezbytný rozvoj poradenského systému. Ten se zavedením legislativních změn stal v posledním období přetíženým. Vykazuje nedostatečné personální kapacity. Školská poradenská zařízení jsou zatížena administrativou. Ve školách nejsou dostatečně pokryty všechny funkce školního poradenského pracoviště, v některých školách jsou kumulovány na jednoho či dva pedagogické pracovníky.

K řešení zůstává nedostatek kvalifikovaných učitelů, který se projevuje místně, zejména v menších obcích, či oborově ve vybraných předmětech. Ve středních školách je obtížné získat učitele pro odbornou přípravu žáků. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je dostupné ve všech oblastech, jeho nabídka je však nepřehledná a často nekvalitní.

Sít ostatních školských zařízení je v Libereckém kraji dostatečná. Případné úpravy kapacit byly nutné spíše s ohledem na aktuální místní potřeby a všeobecnou dostupnost v kraji. Pozornost je zaměřována na zvyšování standardů služeb.

5 Vztah k ostatním koncepčním dokumentům

Na celostátní úrovni je klíčovým dokumentem v roce 2014 Vládou České republiky schválená Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, jež nastavuje základní vizi vzdělávacího systému v ČR a jež se stala i východiskem pro určení opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání České republiky pro období 2015–2020 a následně pro období 2019–2023. Současně je nutné sledovat aktuální témata připravované Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030. Na dlouhodobý záměr ČR pak navazuje i tento dlouhodobý záměr, klíčová je především provázanost při stanovení kritérií pro změny v rejstříku škol a školských zařízení.

Na regionální úrovni je dlouhodobý záměr provázán se strategickými dokumenty zejména Strategií rozvoje Libereckého kraje 2006–2020, Programem rozvoje Libereckého kraje 2014–2020 a v současnosti připravovanou Strategií rozvoje Libereckého kraje 2021+.

Dlouhodobý záměr LK pro následující období pak navazuje na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje pro období 2016 až 2020, jehož hlavními prioritami bylo zvyšování efektivity vzdělávání, zvyšování kvality vzdělávání a podpora rovných příležitostí ve vzdělávání.

Dlouhodobý záměr LK má rovněž svým rozsahem zahrnujícím populaci ve věku 3–19 let vazby do dalších segmentů i strategických dokumentů. Jako příklad lze uvést Krajský plán vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením, Strategii inteligentní specializace Libereckého kraje, v průřezových oblastech se jej dotýká Koncepce environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty Libereckého kraje 2011–2020.

V rámci projektu Naplňování krajského akčního plánu I (NAKAP LK I) vznikla Školní inkluzivní koncepce kraje (ŠIKK). Koncepce řeší především spolupráci subjektů zapojených do vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, jejich vzájemné síťování a proškolení pedagogických pracovníků v oblasti inkluze. Další částí je i hledání způsobů řešení předčasných odchodů ze vzdělávání. Projekt Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (KAP LK) ve spolupráci se všemi zainteresovanými subjekty v kraji vypracoval aktualizovaný KAP LK II., který nastavuje cíle v 10 klíčových tématech na následující 3 roky. Součástí projektu KAP LK budou i vzdělávací aktivity pro pedagogy a vedení škol v Libereckém kraji, a to až do ukončení realizace.

V návaznosti na zjištění v KAP LK II. plánuje Liberecký kraj realizaci projektu NAKAP LK II, který se zaměří na podporu kariérového poradenství, rovných příležitostí ve vzdělávání a prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání, podporu polytechnického vzdělávání, ale také na zkvalitnění péče o nadané a podporu rozvoje gramotností. Součástí projektu NAKAP LK II bude také pokračování projektů zjednodušeného vykazování (Šablony) pro SŠ a VOŠ.

K rozvoji vzdělávání v regionu přispívají realizátoři projektů Místního akčního plánování (MAP). Na území Libereckého kraje vzniklo celkem 9 MAP II. V centru jejich zájmu se nachází podpora vedení a pedagogů především základních škol. V následujících letech plánují realizaci aktivit na podporu manažerských a pedagogických dovedností, ale také kroužky a soutěže pro děti v mateřských školách a žáky základních škol, např. na podporu polytechnického vzdělávání nebo čtenářské a matematické gramotnosti. Výjimkou nejsou ani aktivity na podporu inkluze, jako např. sdílený školní psycholog nebo odborník na diagnostiku dětí s PAS. Podpora MAP směřuje i do oblasti investic prostřednictvím sběru investičních záměrů do Rámce pro podporu infrastruktury.

V rámci projektu Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO) vznikají na území LK metodické kabinety SYPO, které jsou v některých případech propojeny s pracovními skupinami projektů MAP II. Jejich činnost bude i nadále provazována s aktivitami KAP a MAP v území.

Školy v Libereckém kraji jsou zapojeny také do následujících probíhajících systémových projektů: Podpora rozvoje digitálních kompetencí (DIGI), Podpora rozvoje inforatického myšlení (PRIM), Modernizace odborného vzdělávání (MOV), Predikce trhu práce (KOMPAS).

I nadále se předpokládá motivace škol v Libereckém kraji k zapojování do projektů ESF.

6 Priority rozvoje vzdělávání

Východiskem pro nastavení základních priorit rozvoje vzdělávání je navázání na dosavadní priority vycházející z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016-2020, a to za současného reflektování trendů a potřeb ve vzdělávání s přihlédnutím ke změnám právních předpisů. Hlavním rysem nastavených priorit pro následující období je zaměření na aktuální problémy, které je třeba řešit napříč všemi stupni vzdělávací soustavy ke kvalitnímu regionálnímu školství.

6.1 Kvalita vzdělávání a podpora osobnosti pedagoga jako klíčového nástroje

První prioritou rozvoje vzdělávání je zajištění jeho kvality. Kvalita vzdělávání v sobě zahrnuje mnoho aspektů od kvalifikovaných pedagogických pracovníků, přes odpovídající zázemí a technické vybavení, po hodnocení i schopnost obstát v konkurenci školských subjektů.

V návaznosti na dlouhodobý záměr ČR, který si za klíčový cíl klade provést revizi kurikula, bude nezbytné soustředit se na zvládnutí případných nových požadavků a změn kurikulární reformy. Následně je nutné ve školách a školských zařízeních revidovat dle legislativních změn školní vzdělávací programy a úspěšně je uvést do praxe.

V kvalitě vzdělávání nelze opomenout kvalifikované a motivované pedagogické pracovníky, kteří se neustále rozvíjejí a vzdělávají v aktuálních trendech. Nezbytností je proto napříč vzdělávací soustavou podpora cíleného a smysluplného dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků i celoživotního vzdělávání. V celostním přístupu pak pedagogičtí pracovníci spolu s vedením školy či školského zařízení přispějí k dobrému klimatu, které je podstatou pro zvládnutí všech požadavků vzdělávacího systému. To se odráží v poptávce ze strany veřejnosti, rodičů, uchazečů, v rozhodném okamžiku tato poptávka vypovídá o kvalitě poskytovaného vzdělávání.

Lze konstatovat, že z pohledu vybavenosti škol, ať již samotných budov, technického vybavení, pomůcek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ICT technologiemi apod. je stav škol vyhovující. Z velké části se vybavenost škol zlepšila prostřednictvím finančních prostředků EU. Mnohé se již v průběhu let stává zastaralým a je nutno obnovit. Nejpatrnější je vybavenost technickými a ICT pomůckami. V příštím období je proto nutné hledat zdroje pro obnovu vybavení.

V neposlední řadě je nutné ověřovat kvalitu vzdělávání hodnotícími systémy tak, aby se vzájemně prolínaly, a to jak prostřednictvím orgánů určených k ověřování kvality vzdělávacího systému (ČŠI, Cermat), tak zároveň na nižších stupních z pohledu žáka, pedagoga. Hodnocení musí být účelné a provázané směřující k využití ve vzdělávání a lepším výsledkům každého dítěte, žáka a studenta.

Priority: Kvalifikování a motivování pedagogičtí pracovníci

Dostatečná a modernizovaná vybavenost škol a školských zařízení

Zavedení revidovaných RVP do ŠVP a jejich aplikace

Smysluplné hodnotící systémy

6.2 Soulad s potřebami trhu práce, spolupráce se zaměstnavateli a poradenský systém

Mezi základní cíle vzdělávání patří i uplatnění absolventů v pracovním a soukromém životě. Kvalitní vzdělávání, které zohledňuje schopnosti každého dítěte, žáka i studenta, později vede nejen k jeho uplatnění, ale otevírá i možnosti a vstřícnost pro vzdělávání celoživotní. K tomu, aby každý jedinec ve vzdělávacím systému volil vhodnou cestu, je nezbytný funkční poradenský systém, který pomáhá na všech stupních vzdělávání, a to nejen při ukončování vzdělávacího stupně, ale v celém jeho průběhu. Důraz na kvalitu a posílení poradenského systému ve všech jeho formách je proto nezbytný. Správně aplikovaný poradenský systém se neobejde bez dostatečného vzdělávání poradenských pracovníků včetně informací o aktuálním vývoji trhu práce a zaměstnavatelských možnostech v regionu.

Je nezbytné i nadále prohlubovat spolupráci škol s místními zaměstnavateli za účelem zajištění odborného výcviku žáků či jejich uplatnění po absolvování školy. Spolupráce se zaměstnavateli je žádoucí i v podpoře učitelů odborných předmětů či při revizích školních vzdělávacích programů. Liberecký kraj již řadu let podporuje obory žádané na trhu práce formou stipendijního programu, který zahrnuje již 18 oborů. Tradiční veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí Educa My Job nabízí již řadu let možnost prezentace školám, možnost orientace v nabídce oborů vycházejícím žákům i účastníkům celoživotního vzdělávání. Právě s ohledem na trh práce je důležité pokračovat v aktivitách, které podporují technické, odborné a polytechnické vzdělávání již od předškolního vzdělávání. Dále pak podporovat a rozšiřovat stipendijní programy v žádoucích oborech v souladu s aktuálními či blízkými potřebami trhu práce. Komunikaci k přiblížení oborové nabídky potřebám trhu práce je nutno vést na úrovni úřadů práce, zřizovatelů, zaměstnavatelů, středních i základních škol a dalších partnerů (cechy, asociace, hospodářská komora a další).

Priority: Dostatečný a kvalitní poradenský systém na všech stupních vzdělávání

Spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu s cílem včasného reagování na potřeby trhu práce

Pozitivnímu vztah žáků k technickému vzdělávání

6.3 Efektivní řízení a spolupráce s partnery pro kvalitní regionální školství

Jedním z klíčových cílů dlouhodobého záměru ČR je zlepšení řízení škol a spolupráce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále MSMT) a krajských úřadů. Je důležité, aby metodická pomoc byla provázána i na regionální úroveň směrem ke všem školám a školským zařízením v regionu a byla dostupná zřizovatelům. Zároveň musí zahrnovat pravidelnou a cílenou komunikaci s dalšími sociálními partnery participujícími na všech stupních regionálního vzdělávání. Pro kvalitní regionální školství je vhodné přizvat jak státní organizace (Úřad práce, hospodářská komora, obce), tak organizace soukromé sféry (např. poskytovatelé celoživotního vzdělávání), včetně organizací neziskových (zájmové organizace ve školství, organizace poskytující sociální služby navázané na oblast vzdělávání). Výsledkem takové spolupráce bude v souladu s platnou právní úpravou otevřenost inovacím ve prospěch zvyšování kvality jak samotného vzdělávání, tak jeho výsledků se zřetelem na uplatnění v reálném životě.

Metodická pomoc školám spolu s kvalitním řízením školy dává předpoklady pro školu ekonomicky stabilní a žádanou nejen pro kvalitu vzdělávání, ale řadu dalších aspektů jako např. dobré klima školy, propagace školy, pozdější uplatnění jejich absolventů at' již při přechodu na další stupeň vzdělávání či na trhu práce. Přitom vzdělávání ředitelů ve všech oblastech řízení školy není vždy samozřejmostí. Dotýká se nejen nově nastupujících ředitelů škol a školských zařízení, ale s měnícím se prostředím a vyvíjející se situací v resortu školství i ředitelů stávajících, a to napříč všemi stupni vzdělávací soustavy. Pro vedení školy je důležité zvládnout řízení školy samotné, ale v širších souvislostech i mimo ni. Zahrnuje schopnost komunikace se zákonnými zástupci, umění orientovat se v dostupných finančních možnostech školy a získávání prostředků pro školu z dalších zdrojů, navázání komunikace se zaměstnavateli, ale i s partnery v sociálních službách a dalšími. Je proto nezbytné cíleným vzděláváním zvyšovat kompetence ředitelů škol a školských zařízení. To vše pak bude přispívat k dobré propagaci školy, která na základě kvalitního vedení a spolupráce s partnery může rozvíjet své klíčové i vedlejší aktivity.

Priority: Komunikace a spolupráce mezi všemi partnery regionálního školství

Vedení škol vzdělané v manažerských dovednostech

Dostatečná metodická podpora a koordinace administrativní zátěže

7 Strategické směry rozvoje vzdělávání

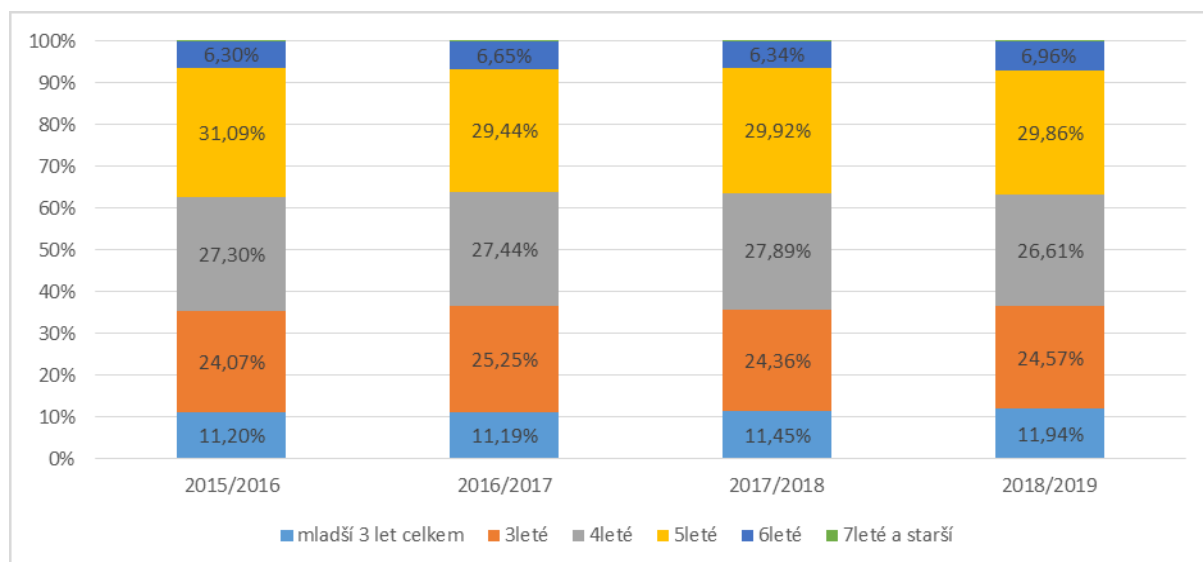
V návaznosti na priority rozvoje vzdělávání uvedené v předchozí kapitole jsou v této kapitole popsány cíle a opatření, a to v jednotlivých segmentech vzdělávání.

7.1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání již neprocházelo tak zásadním tlakem na kapacity, jak tomu bylo v předchozím období. Hlavním důvodem byl nejen demografický vývoj, který měl klesající tendenci, ale i fakt, že v předchozích letech došlo k výraznému navýšení kapacit mateřských škol.

Od září 2017 bylo zavedeno povinné předškolní vzdělávání, nicméně lze konstatovat, že tato skutečnost neměla zásadní vliv na podíl pětiletých dětí, které se vzdělávají v mateřské škole. Hlavním důvodem je vysoká účast pětiletých dětí již v letech předcházejících, resp. dlouhodobá účast dětí ve věku tří a čtyř let na předškolním vzdělávání.

Graf: Vývoj počtu dětí účastnících se předškolního vzdělávání podle věku

Zdroj dat: statistické výkazy S1 k 30. 9. daného školního roku, MŠMT

Kapacity mateřských škol jsou vzhledem k demografickému vývoji od roku 2008, kdy počty narozených dětí v kraji opět začaly klesat, dostatečné. Nedostatečná kapacita mateřské školy se může projevit lokálně vzhledem k demografickému vývoji v dané obci, výstavbě či dalším faktorům, popřípadě v některých socio-ekonomicky slabých oblastech kraje, kde kapacita dosud nebyla využívána.

Při zajištění odpovídajícího předškolního vzdělávání je problémem vysoký počet dětí ve třídě i počet dětí na jednoho pedagoga, zejména v okrajových časech zajištění provozu mateřské školy. Nesystematickou zůstává i problematika řešení personální podpory chův dvouletých dětí v mateřské škole. V důsledku vysokého počtu dětí ve třídě je menší prostor pro individualizovaný přístup v předškolním vzdělávání. Nejvíce patrné je to v narůstající potřebě systematické logopedické péče.

Cíle:

- Ve spolupráci se zřizovateli nadále udržet dostupnost předškolního vzdělávání
- V organizaci mateřské školy se zaměřit na lepší možnosti individuálního přístupu ve třídě

Opatření:

- Navyšování kapacit povolit pouze v individuálně odůvodněných případech s ohledem na demografický vývoj, případně výstavbu v lokalitě
- Ve spolupráci se zřizovateli snižovat počty dětí ve třídě
- Podporovat systematickou logopedickou péči s propojením předškolního vzdělávání a prvního stupně základního vzdělávání

7.2 Základní vzdělávání

V minulosti se vliv demografického vývoje v oblasti základního vzdělávání projevoval poklesem počtu žáků, avšak počínaje školním rokem 2014/2015 dochází k postupnému pozitivnímu obratu. Na první stupeň přicházejí silnější ročníky a základní vzdělávání ukončují populačně slabší ročníky. V očekávání dalšího vývoje a za účelem zajištění povinné školní docházky byly zejména v posledních dvou letech kapacity základních škol zvýšeny v celkovém počtu 364 míst, neboť v některých spádových oblastech, vlivem urbanizace či nové výstavby, byly kapacity základních škol nedostačující. V Libereckém kraji je specifikem vysoký podíl tzv. málotřídních škol, což s sebou nese odlišný přístup k zajištění vzdělávání včetně dopadu na ekonomické zajištění škol.

Jedním ze sledovaných ukazatelů je podíl žáků s odkladem povinné školní docházky k počtu žáků nově nastoupivších do prvního ročníku základní školy. I přes změny ve školském zákoně, kterým bylo zavedeno povinné předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením školní docházky a zúžení možnosti podávat žádost o odklad povinné školní docházky jen v termínu zápisu (novela školního zákona k 1. 1. 2017), žáků s odkladem povinné školní docházky přibývá.

Tabulka: Podíl žáků, kteří zahájili povinnou školní docházku sedmiletí a starší

školní rok	mladší 6 let	6letí	7letí	8letí	Celkem	Podíl 7letých a starších
2015/2016	19	4014	1096	10	5139	21,5%
2016/2017	23	3935	1128	15	5101	22,4%
2017/2018	20	3617	1156	17	4810	24,4%
2018/2019	16	3427	1062	11	4516	23,8%
2019/2020	24	3468	1113	10	4615	24,3%

Zdroj dat: statistické výkazy SI k 30. 9. daného školního roku, MŠMT

Svou roli v přípravě na povinnou školní docházku sehrává i zřizování přípravných tříd se souhlasem krajského úřadu. V územním pokrytí přípravných tříd je vedle pedagogických a dalších kritérií zohledňováno zejména přijímání sociálně znevýhodněných dětí v ekonomicky slabých oblastech. V návaznosti na doporučení dlouhodobého záměru ČR bude umožněno zřídit přípravné třídy i pro děti s odkladem povinné školní docházky. Bude

potřebné znovu posoudit síť přípravných tříd v kraji a popřípadě aktualizovat kritéria pro udělení souhlasu se zřízením přípravné třídy. Přípravná třída je nadále účelná pro intenzivnější přípravu dětí nejen ze sociálně znevýhodněného prostředí a vyloučených oblastí, ale i tam, kde dokáže lépe vyrovnat vývoj v přípravě na školu za předpokladu, že je taková třída naplněna a žáci nastoupí do prvního ročníku základní školy, při které je zřízena.

Tématem nejen pro první stupeň základního vzdělávání je otevřenější přístup ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Pedagogové na prvním stupni základního vzdělávání mění přístup ke vzdělávání žáků, učí se pracovat se žáky se zdravotním postižením, sociálním znevýhodněním, ale také stále více s žáky-cizinci. Právě s nutností reflektovat tyto individuální potřeby je požadována větší míra podpory pedagoga využíváním školských poradenských služeb.

Druhý stupeň základního vzdělávání byl v posledních letech oslaben populačně slabými ročníky, přičemž zejména v šestém ročníku je toto oslabení umocňováno odchody žáků na víceletá gymnázia. Tyto odchody nemají pouze kvantitativní vliv, ale i kvalitativní, neboť z třídních kolektivů zpravidla odcházejí žáci s vyšší mírou motivace ke vzdělávání.

Rozložení víceletých gymnázií je řešeno vzhledem k dostupnosti a rovnoměrnosti v jednotlivých okresech kraje, ale také i s ohledem na celkové kapacity všeobecného středního vzdělávání. Od školního roku 2014/2015 došlo k mírnému snížení procentuálního podílu žáků odcházejících na osmileté i šestileté gymnázium.

Tabulka: podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií

Žáci odcházející	ŠKOLNÍ ROK				
	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
na 6leté gymnázium	0,80 %	0,80 %	0,77 %	0,76 %	0,71 %
na 8letá gymnázia	6,96 %	6,82 %	6,94 %	7,19 %	6,51 %

Zdroj dat: statistické výkazy M3 a M8 k 30. 9. daného školního roku, MŠMT

Přestože se v delším časovém horizontu nemění počet žáků, kteří ukončují povinnou školní docházku v nižším než devátém ročníku, bude potřebné na ně do budoucna více zaměřit pozornost. Problémem jsou i žáci, kteří povinnou školní docházku ukončili, avšak vzděláváním ve střední škole nepokračují. Svůj podíl na tom má nedostatečná podpora z rodinného prostředí, ale také absence cílených nástrojů na podporu těchto žáků. Jedná se o skupinu nejvíce ohroženou při pozdějším uplatnění na trhu práce, často vykazující doprovodné výchovné problémy a společensky nežádoucí chování.

Kapacity základních škol pro spádové žáky jsou v současné době v návaznosti na demografický vývoj dostatečné. Nedostatečná kapacita se může projevit ojediněle ve velkých městech, místech se sídlištní výstavbou apod.

Škola se ve svém přístupu k žákům a ve vzdělávání výrazně mění. Pedagogové se musí učit i znalostem speciální pedagogiky. Při vysokém průměrném počtu žáků na třídu v prostředí společného vzdělávání je účelná pomoc asistentů pedagoga či možnost bližšího vedení školním poradenským pracovištěm popřípadě školským poradenským zařízením.

V návaznosti na dlouhodobé cíle je vhodné nadále posilovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základních škol a zároveň zajistit v měnícím se demografickém vývoji výběrovost žáků při přijímání na víceletá gymnázia se statutem škol pro intenzivní přípravu studijně zaměřených žáků.

Spolu s volbou následného oboru vzdělání a uplatnění na trhu práce je i na základních školách nutné podporovat technické a polytechnické vzdělávání, případně do školních vzdělávacích programů zavádět pracovní činnosti vedoucí k manuální zručnosti.

Cíle:

- Ve spolupráci se zřizovateli nadále udržet dostupnost povinného vzdělávání spádovým žákům
- Síť přípravných tříd povolovat dle aktuálních potřeb zřizovatelů
- Nadále podporovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základního vzdělávání
- Nadále podporovat cílené vzdělávání pedagogů na přístupy k žákům v prostředí společného vzdělávání

Opatření:

- V konceptu systémové logopedické péče navázat cíleně na péči v předškolním vzdělávání
- Podporovat školy vzdělávající žáky-cizince
- Podporovat aktivity vedoucí ke snížení odkladů povinné školní docházky
- Podporovat technické a polytechnické vzdělávání jako součást školních vzdělávacích programů i v mimoškolních aktivitách
- Kariérové poradenství a prevenci sociálně patologických jevů na druhém stupni základních škol zaměřit na péči o žáky ohrožené předčasnými odchody ze vzdělávání
- Zaměřit další vzdělávání pedagogů na aktuálně definované problematiky, např. speciální pedagogika, spolupráce s asistentem pedagoga a poradenským pracovištěm, využívání technických možností při výuce
- Podporovat školní poradenská pracoviště ve všech jeho funkcích

7.3 Střední vzdělávání

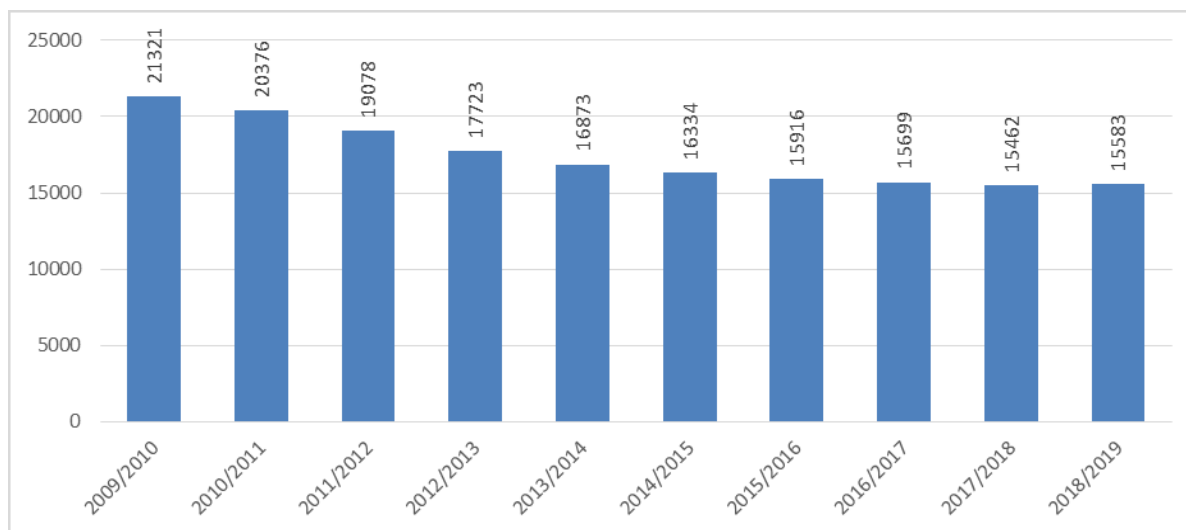
Vliv demografického vývoje se projevil i na poklesu počtu žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání, který se velmi citelně projevuje zhruba od roku 2008. Situace se mírně zlepšila v letech 2021 až 2025, kdy do středních škol nastoupí populačně silnější ročníky. V následujících letech dojde opět k poklesu počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání.

Vzhledem k nízkému podílu nezaměstnaných osob k obyvatelstvu 15 - 64 let (k 30. 6. 2019 činil v Libereckém kraji 2,67 %) je uplatnění absolventů vysoké, a to i u absolventů zaměstnaných v jiném oboru, než ve kterém byli vzděláni. Zároveň je důležité zdůraznit, že v důsledku shora popsaného vývoje na trhu práce se v současné době ještě citelněji projevuje nedostatek kvalifikovaných pracovníků se středním vzděláním s výučním listem.

V Libereckém kraji se v posledních letech zvýšil počet absolventů ICT oborů, vysoký podíl studujících je i v oborech skupiny Ekonomika a administrativa. Na druhé straně přes výraznou podporu technického vzdělávání v kraji došlo v porovnání let 2007 - 2017 ke snížení absolutního počtu absolventů technických oborů.

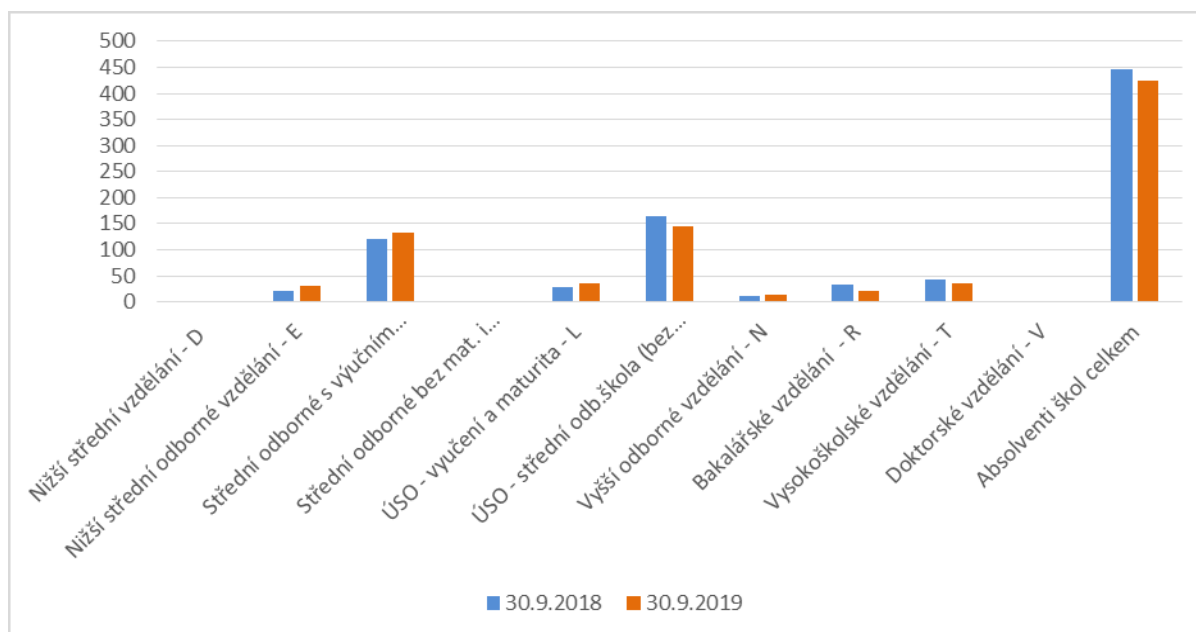
Graf: Vývoj počtu žáků středních škol v Libereckém kraji v letech 2009 – 2018 (bez škol zřizovaných MŠMT)

Zdroj dat: statistické výkazy M8 k 30. 9. daného školního roku, statistická ročenka regionálního školství, MŠMT (Pozn.: Započtení jsou žáci všech forem a druhů vzdělávání, včetně nastavbového studia).

S ohledem na demografický vývoj a potřeby trhu práce je i nadále důležité upravovat oborovou strukturu. Napříč obory je žádoucí zvyšovat kvalitu jazykového a ICT vzdělávání, do výuky začleňovat nové technologie včetně digitálních technologií.

Graf: Absolventi škol v evidenci Úřadu Práce ČR podle kategorií vzdělání – Liberecký kraj

Zdroj: OŠMTS KÚLK

Počty nezaměstnaných absolventů od roku 2018 klesly, což je také způsobeno vysokou mírou zaměstnanosti a vysokou poptávkou po pracovnících na trhu práce v řadě segmentů.

V návaznosti na požadavky zaměstnavatelů a ve snaze zvyšovat uplatnitelnost absolventů na trhu práce se osvědčily aktivity podporující technické a přírodovědné vzdělávání, posilování kvality praktické výuky, nábor žáků do vybraných učebních i maturitních oborů, a zapojení zaměstnavatelů do podpory těchto oborů (Stipendijní program), a v neposlední řadě rozvoj tzv. klíčových kompetencí i měkkých dovedností absolventů, jako je flexibilita, schopnost komunikace, sebereflexe, vyhledávání a práce s informacemi, dovednosti v oblasti moderních technologií apod. Je žádoucí prohlubovat u žáků technické myšlení, technickou tvořivost a znalosti z oblasti kybernetické bezpečnosti.

V souladu s podporou praktické výuky se osvědčil model praxe při škole v nižších ročnících a po zvládnutí základních pracovních dovedností pokračování v praktické výuce se zaměstnavateli s možností uplatnění absolventů.

Pro zajištění odpovídající kvality odborné přípravy je nutné zaměřit se na udržení a získávání kvalifikovaných učitelů odborného výcviku z praxe s doplněním pedagogických dovedností, případně na další vzdělávání učitelů odborného výcviku především s ohledem na znalosti reálného výrobního prostředí a vývoj nových technologií ve výrobě. V této souvislosti je potřeba hledat i cesty kompenzace déletrvající absence pedagoga z důvodu dalšího vzdělávání.

V zájmu zajištění souladu oborové struktury s požadavky zaměstnavatelů je potřeba zaměřit se na ještě užší spolupráci se sociálními partnery. Naplňování těchto cílů umožňuje mimo jiné činnost tzv. Paktu zaměstnanosti Libereckého kraje. Zároveň je nutné při vzájemné komunikaci a výměně dat sjednotit členění oborové nabídky sociálních partnerů a rejstříku škol a školských zařízení. Přes vysokou finanční náročnost se osvědčily víceoborové třídy, které skýtají možnost přijmout v odborně zaměřeném oboru menší počet žáků, kteří po absolvování naleznou uplatnění.

Vzhledem k tomu, že od roku 2011 v ČR soustavně stoupá míra předčasných odchodů ze vzdělávání, je nutné vytvářet podmínky pro její snižování. U žáků, kteří z různých důvodů předčasně ukončí studium, je potřeba zaměřit se na vertikální propustnost oborů a zacílit na ně podporu ze strany školních poradenských pracovišť. Zároveň je žádoucí snižovat nestandardní délku vzdělávání u žáků bez vážných důvodů. Nejvíce předčasných ukončení studia je sledováno u žáků nástavbového studia. Síť nástavbového studia je dostatečná, ale je nutné se zaměřit na výběr žáků s předpoklady a motivací k dokončení vzdělávání v nástavbovém studiu.

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve středních školách jsou především určeny obory C, E a J. Obory středních škol skupiny E jsou v Libereckém kraji zřízeny u škol, které zároveň poskytují vzdělávání v oborech H i M. To je výhodou především pro obousměrnou propustnost oborů. V současné době není požadavek na otevření dalšího oboru E či J. Dvouletý obor Praktická škola, určený pro výuku nenáročných praktických činností pod odborným dohledem, je otevřen na třech školách zřizovaných Libereckým krajem.

Cíle:

- Upravovat skladbu oborů středního vzdělání v souladu s požadavky trhu práce
- Zvyšovat uplatnitelnost a flexibilitu absolventů na trhu práce
- Snižovat předčasné odchody ze vzdělávání
- Vytvářet systém podpory jedinečných, unikátních oborů
- Podporovat tradiční řemeslné obory s výučním listem

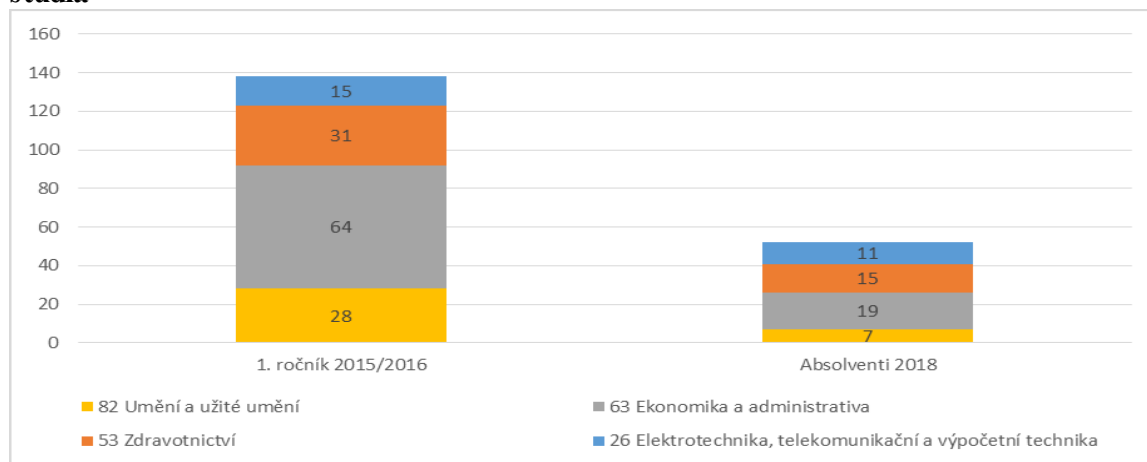
Opatření:

- V rámci stávajících kapacit vytvářet podmínky pro zajištění vertikální i horizontální dostupnosti oborů
- Udržovat a rozšiřovat spolupráci se sociálními partnery při tvorbě oborové nabídky ve vztahu k aktuálním požadavkům zaměstnavatelů a trhu práce
- Podporovat spolupráci škol s odborníky z praxe a zaměstnavateli při tvorbě a revizi školních vzdělávacích programů
- Podporovat možnosti získávání kvalifikovaných odborníků z praxe pro praktickou výuku ve školách, popřípadě realizace DVPP a stáží pedagogů odborného výcviku u zaměstnavatelů
- Podporovat klíčové kompetence, např. kompetence k učení, pracovní, sociální, k řešení problémů, komunikativní atd.
- Podporovat technické, přírodovědné a polytechnické vzdělávání
- Zacílit činnosti kariérového poradce a školního metodika prevence ve středních školách na snižování předčasných odchodů ze vzdělávání
- Podporovat víceoborové třídy u málo naplňovaných oborů žádaných na trhu práce
- Pokračovat ve Stipendijním programu Libereckého kraje pro vybrané obory středních škol a zvyšovat podíl zaměstnavatelů na jeho finančním zabezpečení
- Spolupracovat se zaměstnavateli na realizaci odborného výcviku a odborné praxe

7.4 Vyšší odborné vzdělávání

Vyšší odborné školy jsou v kraji bez výjimky součástí středních škol, což jim při nízkých počtech studentů umožňuje částečnou ekonomickou stabilitu. Přesto se vyšší odborné školy již řadu let potýkají s nejasnou koncepcí vývoje a vztahu k vysokoškolskému vzdělávání. V důsledku toho je vyšší odborné vzdělávání mnohdy voleno jako dočasné řešení před přijetím na vysokou školu. Cítelny je tak odchod studentů po absolvování části vzdělávání ve vyšších odborných školách a je zřetelný rozdíl mezi počty přijatých a absolventy daného oboru vyššího odborného vzdělávání. Patrné je to zejména u ekonomických a IT oborů. Na druhé straně jsou například zdravotnické obory, kde naopak uchazeči dávají přednost prakticky zaměřenému vzdělávání ve vyšší odborné škole před školou vysokou. Další hledisko, které uchazeči při rozhodování berou v potaz, je unikátnost oboru a uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

Graf: Porovnání absolventů ve školním roce 2017/2018 s 1. ročníkem v roce zahájení studia

Zdroj dat: statistické výkazy M10 k 31. 10. daného školního roku, MŠMT

Podstatným rysem sítě vyšších odborných škol v kraji je jejich specifické zaměření a úzká profilace, která je při dostatečném zastoupení praxe žádána ze strany zaměstnavatelů. Jedná se o obory v oblasti umění a užitého umění, jež jsou ojedinělé v celorepublikovém měřítku.

Vzhledem k demografickému vývoji a stále neujasněnému postavení vyšších odborných škol jsou současné kapacity vyšších odborných škol dostatečné. S ohledem na budoucí uplatnění na trhu práce jsou žádány obory prakticky zaměřené a obory technické. Svě místo mají i unikátní a tradiční obory zejména ze skupiny 82 Umění a užité umění. Jedním z řešení, jak zabránit předčasných odchodům z vyššího odborného vzdělávání před jeho absolvováním, je spolupráce se zaměstnavateli a možnost pracovního uplatnění. Zároveň je třeba upevnit a vyjasnit postavení vyšších odborných škol ve vzdělávací soustavě a zvýšit tak jejich atraktivitu pro budoucí uchazeče. V neposlední řadě je třeba podpořit spolupráci a případnou propustnost se segmentem vysokoškolského vzdělávání.

Cíle:

- Podporovat vyšší odborné školy s vysokou uplatnitelností jejich absolventů na trhu práce

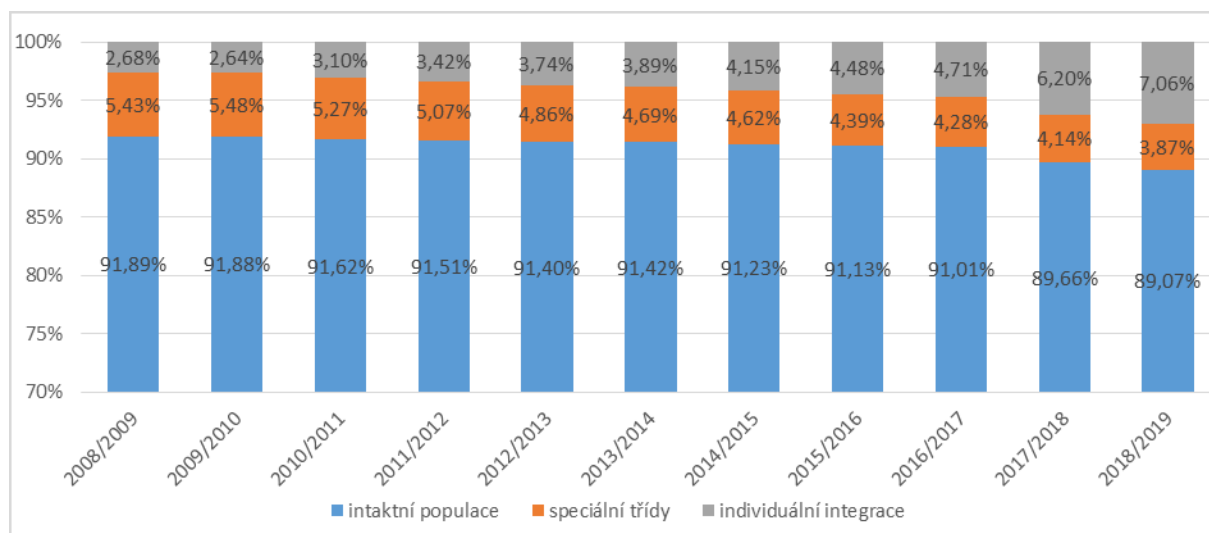
Opatření:

- Upřednostňovat obory technicky zaměřené a obory unikátní na trhu práce
- Podporovat spolupráci škol se zaměstnavateli se zaměřením na praktickou výuku

7.5 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

V minulém období byly postupně zaváděny do praxe škol legislativní změny ve vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dále rozvíjeny podmínky pro individuální přístup a rozvoj všech dětí, žáků a studentů ve školách všech stupňů i typů.

Graf: Žáci v základních školách v Libereckém kraji

Zdroj: Statistické výkazy M3, MŠMT, podle stavu k 30. 9. daného školního roku

Z výše uvedených dat vyplývá, že přibývá žáků zařazených v běžných třídách a naopak poklesl počet dětí a žáků ve speciálních třídách. Od školního roku 2016/2017 se celkově snižují počty dětí, žáků a studentů bez speciálních vzdělávacích potřeb.

Spolu se vzrůstajícím podílem dětí a žáků vzdělávaných v hlavním vzdělávacím proudu a v návaznosti na nové právní předpisy v podmínkách společného vzdělávání jsou kladeny větší nároky na pedagogy. V běžných třídách často chybí pedagogům dostatečné znalosti, možnosti a přístupy především z oblasti speciální pedagogiky.

V souvislosti s nárůstem přiznaných podpůrných opatření došlo rovněž ke zvýšení administrativy, která spočívala v nové dokumentaci, ve zvýšeném výkaznictví, v úpravě stávající dokumentace, v aktualizaci vzdělávacích dokumentů, školního řádu, v úpravách přijímacího řízení ukončování studia.

V návaznosti na dlouhodobý záměr ČR a s ohledem na změny právních předpisů jsou prioritami pro další období zejména podpora pedagogů v orientaci v právních předpisech a v přístupu k dětem a žákům, a rovný přístup, který odpovídá potřebám jednotlivých dětí a žáků.

Je potřeba i nadále podporovat spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, podporovat poradenský systém ve všech jeho oblastech a pomoci pedagogům ve zvládnutí nových požadavků právních předpisů. To lze docílit metodickým vedením a systematickým vzděláváním.

Cíle:

- Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků v aktuálně definovaných problematikách, např. speciální pedagogika, spolupráce s asistentem pedagoga a poradenským pracovištěm, využívání technických možností při výuce
- Nadále udržovat nabídku oborů středního vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Podporovat spolupráci a komunikaci rodičů a školy
- Zachovat a zkvalitnit speciální školství jako relevantní možnost inkluzivního vzdělávání

Opatření:

- Pokračovat v metodickém vedení a spolupráci školských poradenských zařízení se školními poradenskými pracovišti a ostatními pedagogy, např. metodická setkání, workshopy, konzultace, konference
- Nadále rozvíjet podmínky pro činnost školních metodiků prevence, výchovných poradců a dalších pracovníků školního poradenského pracoviště a jejich koordinaci
- Rozvíjet personální, materiální a technické podmínky středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Průběžně vyhodnocovat kapacitní potřebu středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich oborovou strukturu
- Podporovat spolupráci středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se základními školami, a to zejména ve vztahu k snižování předčasných odchodů ze vzdělávání
- Nadále realizovat vzdělávací a tréninkové aktivity pro osobnostní rozvoj pedagogů pro komunikaci s různými typy rodičů
- Nadále rozvíjet multidisciplinární spolupráci na úrovni obcí a kraje ve školství, sociálních službách, zdravotnictví a další
- Iniciovat změnu právní úpravy vztahující se ke vzdělávání tzv. hraničních žáků, kteří opakovaně či soustavně selhávají v hlavním vzdělávacím proudu

7.6 Poradenské služby

V souvislosti s novelou školského zákona, která nabyla účinnost 1. září 2016, a s novelou vyhlášky č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, dochází k přetížení školských poradenských zařízení. Výrazným způsobem u nich vzrostla administrativní zátěž. Poradny se potýkají s nedostatkem pracovníků, zvláště psychologů, a to i přes podporu z rozvojového programu MŠMT i zřizovatele.

Speciálně pedagogická centra se potýkají s podobnými problémy jako pedagogicko-psychologické poradny. Vysoká administrativní zátěž je na úkor přímé práce s klienty. Poradenská pracoviště také zatěžuje tzv. „turistika klientů“, kdy jsou klienti vedeni u více poradenských zařízení se shodnou činností.

Z důvodu nárůstu klientů se speciálními vzdělávacími potřebami a větší administrativní zátěže je potřeba personálně posílit většinu poradenských zařízení, aby mohly být naplněny principy společného vzdělávání.

Dále je důležité vymezit kompetence mezi jednotlivými školskými poradenskými zařízeními, obzvláště mezi pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálně pedagogickými centry. Poradenské služby by měly odpovídat nejen počtu potenciálních klientů, ale také by měly odrážet potřeby reálného rozložení klientů a druhů zdravotního znevýhodnění i dalších speciálních vzdělávacích potřeb v regionech.

V následujícím období bude tedy prioritou řešit organizaci stávajících subjektů speciálně pedagogických center v souladu s koncepcí školských poradenských pracovišť v kraji.

Ve školách působí školní poradenská pracoviště, jejichž služby jsou naplňovány funkcemi školního metodika prevence, výchovného poradce, školního psychologa či speciálního pedagoga. Je žádoucí podporovat všechny činnosti školního poradenského pracoviště pro snazší koordinaci a naplňování speciálních vzdělávacích potřeb stanovených školskými poradenskými zařízeními, či služeb, kde není nutná návštěva školského poradenského zařízení a zajištění užšího kontaktu s žákem, zákonnými zástupci i ostatními pedagogickými pracovníky ve škole.

I nadále je potřeba se soustředit na cílové skupiny, u kterých jsou předčasné odchody ze vzdělávání rizikem větším než u zbytku populace.

Cíle:

- V rámci stávajících subjektů upravit síť pracovišť poradenských zařízení s cílem udržení dostupnosti poradenských služeb
- Podporovat užší spolupráci školských poradenských zařízení a škol
- Rozvíjet školní poradenská pracoviště ve všech jeho funkcích

Opatření:

- Realizovat reorganizaci stávajících speciálně pedagogických center
- Vytvářet podmínky pro získání odborných pracovníků pro poradenská pracoviště
- Nadále podporovat činnost školních metodiků prevence, výchovných poradců a školních psychologů a jejich spolupráci

7.7 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké školy poskytují základy vzdělávání v jednotlivých uměleckých oborech - hudebním, výtvarném, tanečním a literárně-dramatickém - a připravují také pro vzdělávání ve středních školách, konzervatořích, popř. vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením.

Základní umělecké vzdělávání je významným článkem vzdělávacího systému, primárně podporuje a rozvíjí nadání žáků a studentů v jednotlivých uměleckých oborech a nemělo by nahrazovat činnost zařízení pro zájmové vzdělávání.

K 1. 9. 2019 v Libereckém kraji poskytovalo základy vzdělávání v jednotlivých uměleckých oborech 20 základních uměleckých škol, přičemž všechny jsou zřizovány obcemi. Možnost účastnit se základního uměleckého vzdělávání v obcích, kde není sídlo ředitelství základní umělecké školy, je rozšířena existencí 28 odloučených pracovišť, z toho dvě se nacházejí na území jiného kraje. Síť základních uměleckých škol v rámci Libereckého kraje považujeme za dostatečnou.

Kapacity základních uměleckých škol se v uplynulém období neměnily, avšak byla zřizována odloučená pracoviště zpravidla v rámci stávající kapacity tak, aby byla zlepšena dostupnost i v menších obcích. Průměrné využití kapacit stávajících základních uměleckých škol je v rámci Libereckého kraje 94,7 %.

Předcházející dlouhodobý záměr Libereckého kraje stanovil jako indikátor podíl žáků základního uměleckého vzdělávání k počtu žáků v základním vzdělávání; ten činil ve školním roce 2018/2019 22,4 %. Pro období platnosti nového dlouhodobého záměru LK je v souladu s dlouhodobým záměrem ČR 2019-2023 stanoven ukazatel podíl kapacit základních uměleckých škol k populaci ve věku 6-18 let v rámci kraje, přičemž průměrný podíl napříč kraji činí 20 %. Liberecký kraj této hodnoty nedosahuje, ale v rámci kraje jsou oblasti, kde je tato hodnota výrazně překročena. Cílem je vyrovnat rozdíly v dostupnosti základního uměleckého vzdělávání v rámci kraje, a to především zřízením odloučených pracovišť stávajících základních uměleckých škol nebo navýšením kapacit existujících odloučených pracovišť. Podpora dostupnosti základního uměleckého vzdělávání bude směřována do menších obcí či socioekonomicky slabých oblastí, kde je podpora tohoto vzdělávání žádoucí. Zároveň bude zohledněna výběrovost základního uměleckého vzdělávání.

Liberecký kraj podporuje projekt Akademie pro seniory Libereckého kraje, který poskytuje lidem v postproduktivním věku odborné studium ve všech uměleckých oborech a umožňuje zájemcům smysluplné a aktivní naplňování volného času.

Pro odpovídající kvalitu základního uměleckého vzdělávání je rovněž nutné další vzdělávání pedagogů, které je vzhledem ke své specifčnosti v malém regionu velmi špatně dostupné. Krajský úřad bude podporovat různé formy vzdělávání pedagogických pracovníků a managementu základních uměleckých škol.

Cíle:

- Zvýšit dostupnost základního uměleckého vzdělávání v oblastech, kde je vykazována nižší hodnota stanoveného indikátoru
- Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků i managementu ZUŠ

Opatření:

- Využívat stanovený ukazatel kapacity základních uměleckých škol pro zajištění rovnoměrné dostupnosti základního uměleckého vzdělávání
- Poskytovat managementu ZUŠ informace z oblasti řízení školy

7.8 Zájmové vzdělávání

7.8.1 Školní družiny

V dlouhodobém záměru kraje 2016 bylo stanoveno, že kapacity školních družin budou umožňovat vstup 50 % žáků prvního stupně základní školy. V rámci tohoto limitu bylo v minulých letech postupováno při řízení o změnách v rejstříku škol a školských zařízení. V souhrnném vyjádření kapacity v celém kraji umožňují zápis do školní družiny 56 % žáků základních škol. Tato hodnota je zkrslena rozdílnou situací v menších obcích a velkých městech, kde kapacity tohoto limitu nedosahují. Při rozhodování o navýšení kapacit jsou do úvahy brány i další okolnosti jako je nabídka středisek volného času a dalších organizací zajišťujících volnočasové aktivity.

Především v menších obcích je častým problémem zajištění kvalifikovaného odborníka pro zájmové útvary ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících.

Kapacity školních družin jsou dostatečné. Nedostatek lze reflektovat v případě nové výstavby a navyšování kapacity příslušné základní školy. Procentní rozložení kapacit nepostihuje rozdílné potřeby a specifika větších měst, kde jsou dostupné další volnočasové aktivity. Naopak v menších obcích je škola centrem odpoledních aktivit žáků. Rovněž u škol spádových obcí je nutné přihlédnout k dopravní obslužnosti. Zde je zájmové vzdělávání pro žáky téměř nezbytné.

Cíle:

- Zajistit možnost zájmového vzdělávání ve školní družině pro 50 % žáků prvního stupně dané základní školy

Opatření:

- Ve spolupráci se zřizovateli zajistit vyrovnání disparit
- Posílovat kapacity v obcích s omezenou dopravní dostupností a nízkou nabídkou jiných volnočasových aktivit

7.8.2 Střediska volného času

Síť a kapacity středisek volného času v Libereckém kraji jsou dostatečné. V regionu je síť doplňována i nabídkou neziskových organizací zaměřených na volnočasové aktivity dětí, žáků a studentů. Střediska volného času přizpůsobují nabídku jak konkurenčnímu prostředí zmíněných ostatních organizací, tak aktuálním požadavkům klientů. Nabídka aktivit již není směřována pouze na děti, žáky a studenty. Střediska volného času jsou mnohdy komunitním centrem aktivit s nabídkou i dalším cílovým skupinám jako například matkám s dětmi, seniorům atd. Výhodou ve srovnání s dalšími organizacemi je vysoká kvalifikovanost zaměstnanců středisek ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících.

Střediska volného času mají v souvislosti s podporou nadaných žáků a technického vzdělávání potřebu inovace technického vybavení, příležitosti mimosystémových finančních

zdrojů jsou však nedostatečné. Aktuálním problémem je nedostatečné vybavení. Pociťována je potřeba větší podpory nadaných žáků. Vzhledem k personální obsazenosti a nutnosti předfinancování jsou omezené možnosti v čerpání financí z projektů a jiných zdrojů.

Cíle:

- Zachovat stávající dostatečnou síť středisek volného času
- Ve spolupráci se zřizovateli podporovat zájmové činnosti reflektující současné požadavky

Opatření:

- Podporovat materiální a personální zabezpečení středisek volného času k zajištění kvalitních zájmových útvarů
- Vytvářet podmínky pro rozvoj zájmového vzdělávání i pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků nadaných
- Podporovat aktivity vedoucí ke sdílení mezigeneračních zkušeností

7.9 Ústavní a ochranná výchova

V uplynulém období došlo k vydání Standardů kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče, proto byla věnována pozornost jejich implementaci. Všechny dětské domovy v Libereckém kraji byly transformovány na domovy rodinného typu s co největším přiblížením chodu běžné rodiny.

Dětské domovy v síti ústavní a ochranné výchovy doplňuje v kraji středisko výchovné péče, které je součástí Dětského diagnostického ústavu, střediska výchovné péče a základní školy, Liberec, s pobočkami v Liberci, Frýdlantu a České Lípě. Jeho činnost je primárně zacílena na preventivní opatření v případě rizikového chování u dětí a žáků. V kraji rovněž působí tři dětské domovy se školou, jejichž hlavním úkolem jsou již nápravná opatření u dětí a žáků umístěných v těchto zařízeních na základě rozhodnutí soudu. Oba tyto typy zařízení jsou zřizovány MŠMT.

Pro následující období je zásadní nastavení bližší spolupráce s ostatními subjekty, které se podílí na náhradní rodinné péči (zejména oblast sociálních věcí). Vizi je snižování počtu dětí umístěovaných do dětských domovů. Na této problematice budou participovat i další subjekty poskytující preventivně výchovnou péči jak z oblasti školství, tak i z oblasti sociální a zdravotní. Cílem je nastavení efektivní spolupráce subjektů v péči o ohrožené děti.

Cíle:

- Podporovat náhradní rodinnou péči tam, kde je pro dítě vhodná
- Zkvalitňovat poskytování ústavní výchovy

Opatření:

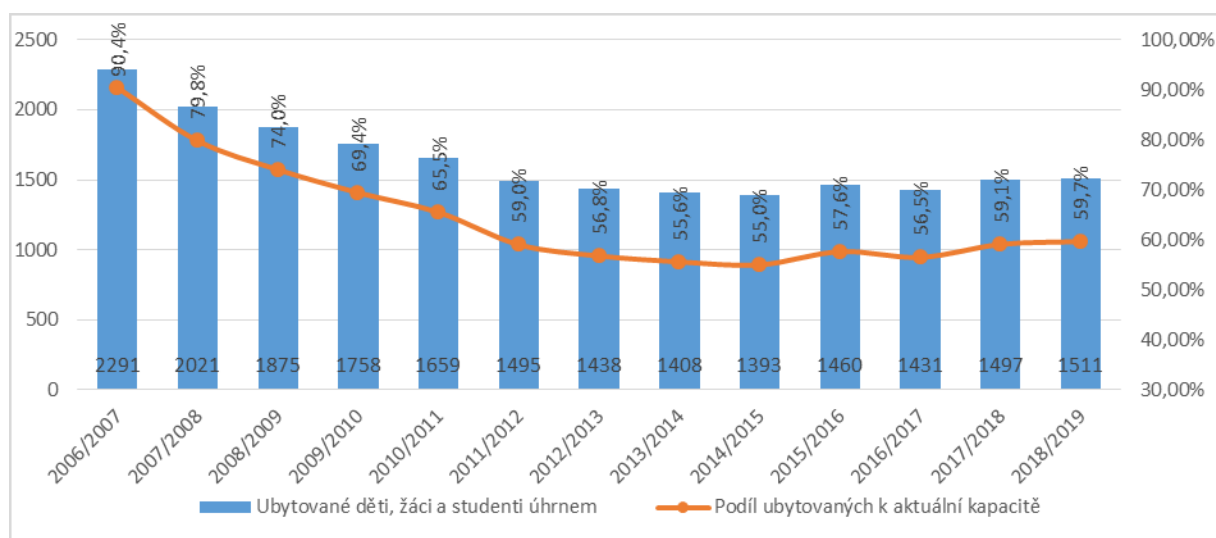
- Vytvářet podmínky pro systém sdílených externích poradenských služeb (etoped, dětský psycholog) a spolupracovat se sociálními partnery
- Zavádět, dodržovat a vyhodnocovat Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče

7.10 Ostatní školské služby

7.10.1 Domovy mládeže

Využití kapacit domovů mládeže dlouhodobě klesá. Nejmenšího zájmu o ubytování bylo dosaženo ve školním roce 2014/2015. Ve střednědobém vývoji lze předpokládat, že počty ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních budou stejné nebo budou mírně stoupat. Přetrvávající nízký zájem o ubytovací služby je dán jednak vlivem demografického vývoje v dané věkové kohortě, jednak vlivem zlepšující se dopravní dostupnosti. Současně se snižuje i ochota dojíždět za vzděláváním do větší vzdálenosti, neboť kapacity a oborová nabídka škol jsou dostačující. Dojíždění do vzdálenějších míst často brání i sociálně-ekonomické podmínky rodin.

Graf: Vývoj počtu ubytovaných žáků v domovech mládeže ve školním roce 2005/2006 až 2018/2019

Zdroj dat: Statistické výkazy Z19, MŠMT, podle stavu k 31. 10. daného školního roku

Domovy mládeže se také potýkají s požadavky na zajištění vyšších standardů ubytování a lepší vybavenost související s obecným vývojem ve společnosti. Snižuje se počet ubytovaných v jednotlivých pokojích, zvyšuje se potřeba IT infrastruktury a připojení na internet. Ve vybavenosti jednotlivých domovů mládeže jsou stále významné rozdíly.

Dále je třeba se zaměřit na modernizaci vybavení domovů mládeže a podporu kulturního zázemí domova mládeže, nabídku volnočasových aktivit a dalších doprovodných služeb.

Cíle:

- Zachovat dostatečnou dostupnost domovů mládeže
- Zvyšovat kvalitu materiálního a kulturního zázemí domovů mládeže

Opatření:

- Posuzovat kapacity domovů mládeže s ohledem na demografický vývoj a jejich dostupnost
- Stanovit standardy pro materiální vybavení domovů mládeže
- Podporovat kulturní a volnočasové aktivity domovů mládeže

7.10.2 Zařízení školního stravování

Síť zařízení školního stravování je dostatečná, případné kapacity jsou navyšovány s ohledem na kritéria a zásady rozvoje vzdělávací soustavy v dané oblasti. S ohledem na nejnovější poznatky v oblasti školního stravování bylo snahou Libereckého kraje podporovat všechny aktivity škol a školských zařízení zaměřené na zdravé školní stravování. Liberecký kraj se od roku 2016 soustředil na řešení stavu, že část dětí a žáků, hlavně z příčin socio-ekonomického postavení rodin, se nemohla účastnit školního stravování. Liberecký kraj byl jedním z prvních krajů zapojených do výzvy MPSV s projektem na úhradu školního stravování této cílové skupiny v mateřských a základních školách.

Snahou Libereckého kraje je i nadále podporovat všechny aktivity škol a školských zařízení zaměřené na zdravé školní stravování. Proto se Liberecký kraj v následujících letech více zaměří mimo standardní metodickou pomoc i na konkrétní praktickou pomoc školám a školským zařízením v oblasti školního stravování. Jednou z aktivit bude organizování tematicky zaměřených kurzů pro pracovníky školních jídelen. Druhou oblastí bude problematika dětí a žáků, kteří se z finančních důvodů nemohou účastnit školního stravování.

Cíle:

- Podporovat školská stravovací zařízení v aktivitách vedoucích ke zdravému školnímu stravování
- Podporovat začlenění dětí, žáků a studentů, kteří se nemohou účastnit z finančních důvodů školního stravování

Opatření:

- Využívat nové poznatky pro zajištění pestré a výživově hodnotné stravy
- Podporovat školy zapojené do projektu „Zdravá školní jídelna
- Zabezpečit školní stravování dětem, žákům a studentům, kteří se jej z finančních důvodů nemohou účastnit

7.11 Průřezová témata

7.11.1 Pedagogičtí pracovníci

V návaznosti na měnící se legislativu v posledních letech, která se dotkla všech stupňů vzdělávání, na požadavky na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, užívání moderních, především ICT technologií ve výuce, jsou kladeny na pedagogické pracovníky vysoké požadavky. Samozřejmostí je využívání široké nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Je nutné konstatovat, že nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je sice široká a dostatečná, ale právě pro široké spektrum nabídky z různých zdrojů se stává nepřehlednou.

Výrazným problémem je prohlubující se nedostatek pedagogických pracovníků. Projevuje se v aprobacích jako například chemie, fyzika, jazykové aprobace, ve středních školách chybí odborníci pro odbornou a praktickou výuku, a to především v těch oblastech, kde je nedostatek odborníků na trhu práce. Kvalifikovaní pedagogové často chybí hlavně v malých školách v okrajových částech kraje. Vliv na nedostatek pedagogických pracovníků má nízká prestiž pedagogických pracovníků ve společnosti, k jejímuž zlepšení však mohou pomoci především sami pedagogičtí pracovníci svým přístupem a vzděláváním. S těmito skutečnostmi souvisí i nutnost podpory začínajících pedagogů, ale i ředitelů škol. Je žádoucí zaměřit se

na možnosti mentoringu, institutu uvádějících pedagogů, využívání vzájemných hospitací či supervize, přičemž výměna zkušeností a další metody jsou prospěšné nejen na začátku kariéry, ale po celou dobu profese pedagogického pracovníka.

V souvislosti se zavedením podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou na pedagogické pracovníky kladeny nároky na zvládnutí inkluzivního vzdělávání a znalosti speciální pedagogiky, a to na všech stupních vzdělávání. V souvislosti s přípravou Školské inkluzivní koncepce Libereckého kraje v rámci projektu NAKAP (Naplnění krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje) z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, je veden dialog mimo jiné s Technickou univerzitou Liberec o tom, aby požadavky na kompetence pedagogů byly zajišťovány nejen prostřednictvím dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, ale byly spojeny již se studiem pedagogiky.

Cíle:

- Ve spolupráci s pedagogickou fakultou i vedením škol motivovat studenty i stávající pedagogické pracovníky k práci ve školství
- Metodicky vést začínající pedagogické pracovníky i ředitele škol
- Systematicky využívat DVPP pro zvyšování odbornosti pedagogických pracovníků
- Zvýšit kompetence ředitelů škol v oblastech řízení školy

Opatření:

- V rámci managementu školy hledat cesty pro získání a udržení kvalifikovaných pedagogických pracovníků
- Využívat metod mentoringu, uvádějících pedagogů, hospitací a jiných metod u začínajících pedagogů i v dalším průběhu kariéry pedagogického pracovníka
- V rámci DVPP se zaměřit na prioritní oblasti jako společné vzdělávání, využívání digitálních technologií ve výuce, podporu inforatického myšlení a digitální gramotnosti pedagogických pracovníků
- Podporovat stáže učitelů odborného výcviku a odborných předmětů u zaměstnavatelů
- Podporovat výměnu zkušeností mezi školami a sdílení příkladů dobré praxe
- Podporovat vzdělávání ředitelů škol v manažerských dovednostech

7.11.2 Kvalita a hodnocení počátečního vzdělávání

Počáteční vzdělávání ve všech segmentech prošlo v posledních letech významnými legislativními změnami, což se v různé míře promítá i do kvality vzdělávání. Změny se dotýkají přístupu k inkluzivnímu vzdělávání na všech stupních vzdělávací soustavy, předškolního vzdělávání se značně dotklo zavedení povinného ročníku před nastoupením do základní školy. Na základní a střední školy má vliv demografický vývoj ovlivňující naplněnost tříd i oborů. Mění se styl a metody výuky, obsahy školních vzdělávacích programů. Požadavky na kompetence v oblasti používání ICT a informačního myšlení jsou kladeny jak na žáky, tak na pedagogické pracovníky. V kvalitě školy se pak odráží nejen dobré vedení, ale též schopnost zvládnout nové metody a požadavky vzdělávací soustavy, a v neposlední řadě dobré klima školy, které vytváří podmínky pro motivované pedagogy a maximální rozvoj každého žáka.

Klíčovým se v tomto směru stává především pedagogický pracovník, který musí zvládnout individuální přístup ke každému žákovi, komunikaci s rodiči, s ostatními pedagogy,

kolektivem třídy. Přitom se ve všech pedagogických procesech a v závislosti na měnících se potřebách vzdělává po celou dobu své kariéry.

Kvalita školy i znalosti žáků jsou ověřovány hodnotícími systémy, zpravidla konkrétními srovnatelnými výstupy. K dosažení co nejlepších pokroků v kvalitě vzdělávání na všech stupních je žádoucí, vedle tradičního sumativního hodnocení, zavádět metody a prvky hodnocení formativního. To využíváním postupného ověřování pokroků a zpětné vazby napomáhá k lepšímu průběžnému vyhodnocení jak postupů ve vzdělávacím procesu, tak samotných výsledků. Zavádění metod formativního hodnocení je účelné jak při vedení a vzdělávání pedagogických pracovníků v průběhu své kariéry, tak především v individuálním přístupu ke každému žákovi. Dává tak možnost pružněji zareagovat na vzdělávací postupy, schopnosti žáka a reflektovat na případné nedostatky jak ve znalostech, tak v pedagogických metodách. Neopomenutelnou potřebou je pak další vzdělávání jak ředitelů škol, tak pedagogických pracovníků v znalostech a aplikaci metod formativního hodnocení, a to jak externě mimo školu, tak využitím vzdělávání a vedením ve škole samotné.

Cíle:

- Podporovat dobré klima školy a kvalitu vzdělávání na všech stupních
- K průběžnému zvyšování kvality zavádět prvky formativního hodnocení
- Vzdělávat vedení škol i pedagogické pracovníky v metodách formativního hodnocení

Opatření:

- Prostřednictvím DVPP zvyšovat kompetence pedagogických pracovníků v potřebných oblastech jako individuální přístup, komunikace s žákem, rodiči, efektivní využívání nových metod ve výuce
- Podporovat management školy k formativnímu hodnocení při vedení pedagogických pracovníků
- Zavádět metody formativního hodnocení jako nezbytnou součást individuálního přístupu k dítěti, žákovi
- Vzdělávat vedení škol i pedagogické pracovníky v metodách a aplikaci formativního hodnocení

7.11.3 Celoživotní vzdělávání

Další vzdělávání bylo v minulosti zdůrazňováno především v souvislostech s podporou škol jako místních center vzdělávání. Školy se naučily dle svých možností využívat jak materiálního vybavení, tak odborníků k uskutečňování kurzů podle zaměření školy, což vedlo k řadě pozitivních skutečností. Škola je spojována nejen se vzděláváním žáků a studentů, ale zároveň propaguje svou činnost. Přístup škol k možnostem organizace dalšího vzdělávání zůstává v kraji rozdílný.

V současné době celoživotní vzdělávání přichází s širšími požadavky. Je třeba působit na žáky již v počátečním vzdělávání a připravit je na nutnost celoživotního vzdělávání. Spolu s postupujícím technologickým vývojem je nutné celoživotně rozšiřovat možnosti uplatnění na trhu práce, neboť není možné obstát v průběhu aktivního života se znalostmi získanými v počátečním vzdělávání.

V rámci Střední školy a Mateřské školy, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvkové organizace, působí Centrum vzdělanosti Libereckého kraje, jehož hlavními činnostmi jsou poskytování dalšího vzdělávání a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. V současné době není pocítován nedostatek příležitostí dalšího vzdělávání. Jeho různorodá nabídka se často ukazuje

jako nepřehledná. Proto i aktivity a služby Centra vzdělanosti Libereckého kraje by měly být směřovány k aktuálním požadavkům klientů celoživotního vzdělávání.

Možnostmi celoživotního vzdělávání se zabývá i tradiční veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí Educa MyJob Liberec. Počet návštěvníků přesahuje každoročně 10 000 a přináší řadu informací nejen pro žáky opouštějící základní školy, ale i širší veřejnost hledající právě možnosti v oblasti celoživotního vzdělávání.

Pro lidi, jejichž počáteční volba oboru se v průběhu života ukáže nevhodnou či neuspokojující jejich osobní představy, případně pro lidi, kteří z různých důvodů opustili předčasně vzdělávací systém, by měla existovat možnost dalšího vzdělání a uplatnění v pracovním životě. Proto je přínosné podporovat školy v tom, aby se stávaly autorizovanými osobami, které mohou organizovat a provádět zkoušky z profesních kvalifikací a vydávat o tom zákonem stanovená osvědčení.

Cíle:

- Podporovat další vzdělávání ve školách
- Zaměřit aktivity Centra vzdělanosti Libereckého kraje na aktuální požadavky v celoživotním vzdělávání

Opatření:

- Propagovat nabídky celoživotního vzdělávání ve školách u široké veřejnosti
- Podporovat školy jako autorizované osoby v rámci Národní soustavy kvalifikací
- Koordinovat vybrané aktivity Centra vzdělanosti Libereckého kraje s požadavky dle aktuálních potřeb v oblasti DVPP i celoživotního vzdělávání

7.11.4 Jazykové vzdělávání

Výuka cizích jazyků dlouhodobě reflektuje stále se zvyšující potřebu žáků aktivně využívat cizí jazyk, což přispívá nejen k mezinárodní komunikaci, ale i k osobnímu rozvoji žáků. Jazykové znalosti zvyšují zaměstnatelnost žáků, umožňují vyšší mobilitu či usnadňují práci s cizojazyčnými informacemi.

V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikační úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat o běžných tématech, mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se chápat a respektovat kultury a zvyky jiných lidí. Zároveň je kladen stále větší důraz na vícejazyčnost (plurilingvismus), která rozšiřuje komunikační možnosti každého jednotlivce a zvyšuje tak jeho uplatnitelnost na trhu práce.

Prostředkem pro zlepšení výuky cizích jazyků jsou zahraniční zájezdy, jazykové pobyty a výměnné pobyty.

Celorepublikově je nejčastěji vyučovaným jazykem angličtina, což platí i pro Liberecký kraj. Nicméně s ohledem na působení zahraničních firem na území kraje je žádoucí podporovat výuku německého jazyka, a to prostřednictvím spolupráce s partnerskými školami a prostřednictvím odborných stáží u zahraničních zaměstnavatelů.

Podpora výuky cizích jazyků s sebou nese i nároky na kompetence pedagogů. Problematická je rozdílná úroveň pedagogů především v oblasti využívání moderních technologií ve výuce. K rozšíření odborných, didaktických a technických dovedností pedagogů je vhodné využívat různé vzdělávací akce.

Cíle:

- Zkvalitňovat jazykovou výuku

Opatření:

- Podporovat zahraniční zájezdy, jazykové pobyty a výměnné pobyty pro žáky i pedagogické pracovníky
- Využít geografickou polohu Libereckého kraje k podpoře výuky německého jazyka jako dalšího cizího jazyka
- Podporovat spolupráci s partnerskými školami, odborné stáže u zahraničních zaměstnavatelů a zahraniční mobilitu

7.11.5 Informační a komunikační technologie

Tematická zpráva České školní inspekce „Využívání digitálních technologií v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách“ ze září 2017 mapuje stav ICT technologií a jejich využívání na všech stupních škol v republice. V závěru pak formuluje kritéria kvalitních podmínek využití digitálních technologií pro základní, střední a vyšší odborné školy.

V Libereckém kraji splňuje tato kritéria pouze 6,4 % malých základních škol (ZŠ s méně než 150 žáky) a 5,4 % velkých základních škol (ZŠ nad 150 žáků). Pro srovnání v celorepublikovém průměru splňuje kritéria 4,8 % malých a 9,5 % velkých základních škol. Situace je o něco lepší v podmínkách středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji, kdy kritéria kvalitních podmínek využití digitálních technologií splňuje 32 % středních a vyšších odborných škol (tedy o 10,4 % více než celorepublikový průměr).

Z kritérií kvalitních podmínek využití digitálních technologií lze vycházet i při dalším plánování podpory ICT ve vzdělávání. ICT strategie školy je jedním z prostředků plánování všech činností a aktivit ve škole, které souvisí se začleňováním ICT do každodenního chodu školy. Hlavními překážkami v praktickém a funkčním zapojení ICT do organizace chodu škol i do výuky zůstávají kromě nevyhovujícího a zastaralého vybavení také nedostatečné digitální kompetence pedagogů. Je tedy třeba soustředit se na zvyšování digitálních kompetencí pedagogů všech aprobací, motivaci k funkčnímu využívání ICT ve výuce všech předmětů a posilování sebevědomí pedagogů při zacházení s ICT. Nejlepším prostředkem se zdá být účelné, cílené a systematické další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí, pozice ICT technika a ICT koordinátora ve škole a vzájemné sdílení zkušeností pedagogů. Vzhledem k rychlému vývoji této oblasti je třeba udržet ve školách aktivní přístup při využívání ICT ve výuce.

Je zřejmé, že se v budoucnu školy neobejdou bez odpovídajícího připojení k vysokorychlostnímu internetu a vybudování silné a bezpečné vnitřní školní sítě (se zabezpečením proti napadení zvenku i zevnitř). Silná a dostatečně zabezpečená školní síť je podmínkou využití některých zařízení či metod (např. tablety a BYOD).

Problematicke ICT a digitálních kompetencí se věnuje také projekt Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje. V rámci tohoto projektu vznikl v prvním polovině roku 2019 strategický dokument Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II. (KAP LK II.). V KAP LK II. byly ve spolupráci s odborníky z praxe nastaveny cíle a činnosti, směřující k rozvoji digitálních kompetencí žáků i pedagogů. Následující cíle, opatření a indikátory se opírají o strategický dokument KAP LK II.

Cíle:

- Podporovat modernizaci vybavení škol
- Zavádět znalosti v oblastech digitálních technologií do výuky
- Podporovat rozvoj digitálních kompetencí pedagogů
- Účelně využívat ICT ve vzdělávání (mezioborová propustnost ICT)

Opatření:

- Modernizovat ICT ve školách
- Podporovat připojení škol k vysokorychlostnímu internetu a posílení školních datových sítí
- Podporovat prvky polytechnické výchovy, rozvoj digitálních kompetencí, informatického myšlení a prohlubovat znalosti z oblasti kybernetické bezpečnosti na všech stupních vzdělávání již od mateřských škol
- Podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků směřující k využívání ICT ve výuce
- Podporovat sdílení příkladů inspirativní praxe

7.11.6 Environmentální vzdělávání, výchova, osvěta

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta je formou průřezových témat včleněno do rámcových vzdělávacích programů všech stupňů vzdělávání.

Cílem směřování výuky škol v těchto oblastech je pochopení a poznávání komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, vedení jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí, ovlivnění životního stylu a hodnotové orientace v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace. Významně rovněž přispívají k zlepšování přírodovědné gramotnosti, k rozvoji badatelských dovedností, k rozvíjení mezipředmětových vztahů ve výuce a k orientaci výuky na řešení praktických problémů.

V Libereckém kraji je environmentální výchova, vzdělávání a osvěta koncepčně, organizačně a personálně garantována odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje. Koncepčně vychází z dosud platné Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje pro období 2011–2020.

Na úrovni základního a středního vzdělávání je pro oblast environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty realizován Program M.R.K.E.V. (Metodika a Realizace Komplexní Ekologické Výchovy), který je celorepublikově koordinován Sdružením středisek ekologické výchovy Pavučina. Krajským koordinátorem pro Liberecký kraj je DIVIZNA - Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec, které úzce spolupracuje s rezortem životního prostředí a zemědělství Libereckého kraje. Cílem programu je rozvíjet a podporovat regionální síť škol, pedagogů a dalších organizací zabývajících se environmentálním vzděláváním, a to zejména poskytováním metodické a informační podpory a zprostředkováním vzájemné výměny zkušeností.

Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje STŘEVLÍK je příspěvkovou organizací Libereckého kraje se sídlem v Hejnicích, jejímž hlavním posláním je praktická ekologická výchova, vzdělávání a osvěta v Libereckém kraji. Hlavními aktivitami střediska jsou ekovýchovné programy pro mateřské, základní a střední školy, pořádání seminářů pro pedagogy a akcí „ekodnů“ pro veřejnost.

Vzdělávací programy pro školy poskytuje vedle STŘEVLÍKu také Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec DIVIZNA a několik neziskových organizací. Poptávka

po službách organizací poskytujících vzdělávací programy pro mateřské a základní školy významně převyšuje nabídku jak u denních, tak pobytových programů.

Cíle:

- Podporovat krajský systém EVVO pokrývající všechny oblasti a stupně vzdělávání a celoživotní vzdělávání

Opatření:

- Podporovat vzájemnou spolupráci škol a spolupráci škol s dalšími organizacemi v oblasti EVVO
- Podporovat ekologicky šetrné provozy škol a školských zařízení Libereckého kraje

7.11.7 Prevence rizikového chování

Aktivity primární prevence jsou koordinovány spoluprací odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje, Protidrogové komise rady Libereckého kraje a Pracovní skupiny prevence kriminality Libereckého kraje. Díky této spolupráci se daří lépe provázat jak aktivity, tak prostředky na primární prevenci napříč resorty.

Ve školním roce 2017/2018 se podařilo pevně stanovit úvazek metodiků prevence v jednotlivých pedagogicko-psychologických poradnách ve výši 0,5 úvazku v každé poradně. Metodicky prevence organizují aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování a pravidelná setkávání se školními metodiky prevence na různá témata z této oblasti. Dále se věnují konzultacím pro rodiče, učitele, individuálně pečují o klienty s poruchami chování, úzkostmi, poruchami emocí, řeší se školami aktuální problémy, navštěvují školy, provádějí krizové intervence, pracují s třídními kolektivy, podílejí se na harmonizačních dnech škol, pořádají odborné semináře, dny prevence atd.

Funkce školního metodika prevence je převážně ustanovena v plně organizovaných základních školách, v málotřídních školách tuto funkci zastávají většinou kumulovaně výchovní poradci nebo ředitelé škol. Většina škol má zpracované preventivní programy a krizové plány pro základní typy rizikového chování. Více než polovina metodiků prevence absolvovala specializační studium, více než 37 % ho nemá, někteří studují.

Ve školním roce 2017/2018 se podařilo zvýšit počet vyplněných výkazů preventivních aktivit. Tyto výkazy jsou spravovány Klinikou adiktologie a Národním ústavem pro vzdělávání. Celkem bylo vyplněno 155 výkazů, což znamená, že je vyplnilo 61,26 % z celkového počtu 253 škol.

Z vyplněných výkazů preventivních aktivit základních škol vyplynulo, že školní metodici prevence v základních školách ve školním roce 2017/2018 nejvíce řešili špatné vztahy mezi žáky, a to především v 5., 6. a 7. ročnících, dále pak závažné přestupky proti školnímu řádu, a to především v 7., 8., a 9. ročnících, a užívání tabáku, především v 8. a 9. ročnících, přičemž výrazný nárůst je již od 5. ročníku. Z výkazů preventivních aktivit středních škol vyplynulo, že školní metodici prevence středních škol nejvíce řešili užívání tabáku, záškoláctví a užívání alkoholu.

Prioritou pro další období je vytvářet bezpečné klima ve školách v Libereckém kraji, podporovat tvorbu školních preventivních strategií zaměřených na šikanu, kyberšikanu a další rizikové chování. Podporovat realizaci kvalitních preventivních programů ve školách a školských zařízeních.

Cíle:

- Koordinovat specifickou primární prevenci ve školství ve spolupráci s dalšími resorty
- Vzdělávat pedagogické pracovníky v oblasti specifické primární prevence

Opatření:

- Realizovat preventivní aktivity ve školách a školských zařízeních
- Podpořit spolupráci škol s externími subjekty v oblasti primární prevence, zejména s certifikovanými poskytovateli
- Poskytovat žákům a rodičům informace v oblasti primární prevence
- Podporovat okresní metodiky prevence při pedagogicko-psychologických poradnách

8 Kritéria rozvoje vzdělávací soustavy

Tato kapitola stanovuje kritéria rozvoje vzdělávací soustavy, tj. závazná kritéria pro změny v rejstříku škol a školských zařízení. Změny v rejstříku škol a školských zařízení mají umožňovat pružnou reakci (v termínech daných zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon) na potřeby zřizovatelů, potenciálních klientů a účastníků vzdělávání, avšak současně s ohledem na zajištění kvality vzdělávání a na efektivní vynakládání veřejných finančních prostředků. Kritéria rozvoje vzdělávací soustavy vycházejí z dlouhodobého záměru ČR a vztahují se na školy a školská zařízení bez rozdílu zřizovatele.

Pro posuzování žádostí o zápis či změnu v rejstříku škol a školských zařízení jsou rozhodující kritéria uvedená v této kapitole, nikoli v kapitolách předcházejících.

8.1 Všeobecná kritéria

1. Kapacity škol a školských zařízení v rejstříku škol a školských zařízení musí reagovat na změny požadavků ve vzdělávání, potřeby kraje, demografický vývoj a vývoj trhu práce.
2. U všech zřizovatelů škol a školských zařízení budou podporovány kroky vedoucí k efektivnímu a dlouhodobě rovnovážnému stavu kapacit škol a školských zařízení jako celku.
3. Respektováno bude rozdílné postavení a účel škol spádových a nespádových, přičemž spádové školy představují garanci rovného práva na poskytnutí bezplatného základního vzdělání. Zápis nové školy nebo navýšení kapacit stávajících spádových škol budou posuzovány výhradně v návaznosti na demografický vývoj, dostupnost a naplněnost stávajících kapacit. Zapisování nespádových škol do rejstříku škol a školských zařízení nesmí ohrozit stabilitu vzdělávací soustavy, musí respektovat ekonomické možnosti společnosti a musí odpovídat reálnému zájmu o vzdělávání v takovéto škole.

8.2 Specifická kritéria

Předškolní vzdělávání

1. Zvyšování kapacit mateřských škol bude umožněno místně dle aktuální potřeby.
2. V oblasti předškolního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno **navýšení kapacit spádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně spádové mateřské školy nové**, pouze v místech, kde kapacity spádových mateřských škol nedostačují k přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových mateřských škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let.
3. Navýšování kapacit **nespádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně nové nespádové mateřské školy** budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových mateřských škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné. A dále pouze v těch lokalitách, v nichž by

zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % z kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 31. 8. roku, který předchází roku, v němž má být rozhodováno o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou lokalit, ve kterých bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění dětí do mateřských škol. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek dětí ve školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

4. Souhlas s přípravnou třídou bude vydán dle místní potřeby.

Základní vzdělávání

1. V oblasti základního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit **spádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně spádové základní školy nové**, pouze v místech s nedostatečnými kapacitami spádových základních škol pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy, nebo v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových základních škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy.
2. Navyšování kapacit **nespádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové základní školy**, budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné. A dále pouze v lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 31. 8. roku, který předchází roku, v němž má být rozhodováno o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek žáků na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.
3. Do rejstříku škol nebudou zapisovány nové školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. Zápis oboru vzdělání 79-01-B/01 Základní škola speciální může být povolen při naplnění minimálního počtu žáků na třídu. Kapacity stávajících škol zřizovaných podle školského zákona §16 odst. 9 mohou být navyšovány na základě aktuálních potřeb.

Střední vzdělávání

1. Nové střední školy (vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra jejich oborů vzdělání a disponibilní kapacitě škol) budou zřizovány pouze ve výjimečných a odůvodněných případech (např. s obory vzdělání technického nebo přírodovědného

- zaměření nebo s obory vzdělání pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami) v návaznosti na demografický vývoj a potřeby trhu práce.
2. Navyšování kapacit středních škol bude vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra oborů středního vzdělání a neobsazeným kapacitám škol do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno pouze ve výjimečných a odůvodněných případech, a to s ohledem na stávající naplněnost dané školy a kvalitu školy, naplněnost stávající sítě středních škol s přihlédnutím k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a potřebám trhu práce.
  3. V rámci kraje může být do struktury oborů vzdělání s maturitní zkouškou nově zařazen nebo kapacitně posílen jen obor vzdělání, který bude odpovídat předpokládaným dlouhodobým potřebám trhu práce a který bude nahrazovat ve stejné kapacitě a stejné formě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou v rámci kraje.
  4. U oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření 6letých a 8letých oborů vzdělání nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, obory ani navyšování stávající kapacity.
  5. Obor vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou je v kraji zapsán na dvou školách, což je dostačující. Tento obor v kraji nebude zapisován ani nebude navýšena jeho kapacita.
  6. Obory čtyřletého gymnázia mohou být do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost stávajících kapacit a vyrovnanost sítě škol.
  7. Kapacity oborů lyceí jsou v kraji dostatečné a nebudou navyšovány.
  8. U oblasti oborů vzdělání s výučním listem nebudou zvyšovány kapacity oborů vzdělání ve skupinách oborů vzdělání, v nichž je dlouhodobě vykazována míra nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci příslušného kraje nebo tendence míry nezaměstnanosti rostoucí a jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce.
  9. Obory vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány v závislosti na naplněnosti a dostupnosti stávajících kapacit.
  10. Zápis oborů vzdělání s unikátním obsahem nebo obory vzdělávání jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, popřípadě posílení kapacit, může být povoleno především s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů. Seznam oborů s unikátním obsahem a oborů jedinečných zveřejňuje MŠMT.
  11. Kapacity oborů nástavbového studia jsou v kraji dostačující. Navýšení kapacit oborů nástavbového studia nebude povolováno.
  12. Uvedená kritéria se vztahují na všechny formy středního vzdělávání.

Vyšší odborné vzdělávání

1. Nové vyšší odborné školy nebudou zapisovány.
2. Nové obory vyššího odborného vzdělávání budou zapisovány ve výjimečných a odůvodněných případech, zejména se jedná o obory vzdělání technického nebo přírodovědného zaměření.
3. Navýšení kapacit bude podporováno u oborů skupiny 53 Zdravotnictví. U ostatních oborů vyššího odborného vzdělávání nebudou kapacity navyšovány.

Konzervatoře

1. V ČR je síť konzervatoří dostatečná, v kraji nebudou nová místa konzervatoří zapisována.

Základní umělecké vzdělávání

1. Vzhledem k dostatečné síti základních uměleckých škol nebude podpořen zápis nové základní umělecké školy.
2. Navyšování kapacit stávajících základních uměleckých škol bude možné pouze v souladu s demografickým vývojem dané věkové kategorie v rámci celého kraje, stávajícími kapacitami základních uměleckých škol a jejich naplněností.

Zájmové vzdělávání

1. Kapacity středisek volného času v kraji jsou dostatečné a nebudou navyšovány.
2. Kapacity školních družin budou navyšovány tak, aby umožňovaly účast 50 % žáků prvního stupně příslušné základní školy. Výjimkou mohou být kapacity družin v obcích s nedostatečnou dopravní dostupností a s nízkou mírou jiných volnočasových aktivit žáků. V základní škole, kde je zřízena přípravná třída základní školy, se do počtu žáků prvního stupně, pro potřeby kritéria navyšování kapacit školních družin, započítávají žáci přípravné třídy. Stanovená hodnota maximálního meziročního zvýšení kapacit školních družin však nesmí přesáhnout 1,2 násobek nejvyššího meziročního zvýšení kapacit školních družin zapsaných v období od školního roku 2015/2016 do školního roku 2018/2019.
3. Kapacity školních klubů mohou být rozšířeny pouze v návaznosti na snížení kapacit jiné formy zájmového vzdělávání.

Jazykové vzdělávání

1. Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky ani nebudou navyšovány kapacity jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání.

Školská zařízení

1. Počet školských poradenských zařízení je v kraji dostatečný. Nová místa poskytování školských služeb budou zapisována v souladu s Konceptí rozvoje školských poradenských zařízení Libereckého kraje. Případnou potřebu navýšení kapacit těchto zařízení lze řešit personálním posílením stávajících zařízení.
2. Kapacity školských ubytovacích zařízení jsou dostatečné a další nebudou zapisovány.
3. Zařízení školního stravování budou navyšována a nová místa zapisována pouze v odůvodněných případech vázaných na vývoj počtu dětí, žáků či studentů v konkrétních školách.
4. Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků ani další školská účelová zařízení nebudou zapisována.

Dětské domovy

1. S podporou náhradní rodinné péče nebudou zapisovány nové dětské domovy. Kapacita stávajících dětských domovů může být navýšena s ohledem na potřebnost zajištění služeb.

9 Finanční zabezpečení

9.1 Finanční zabezpečení ze státního rozpočtu

Financování regionálního školství je upraveno zákonem o státním rozpočtu ČR pro daný kalendářní rok a zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále školský zákon), a to zejména § 160 až § 163. Financování škol a školských zařízení, které zřizuje kraj, obec nebo svazek obcí se od roku 2020 dále řídí vyhláškou č. 310/2018 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT-32965/2019, o závazných zásadách pro rozpisy a návrhy rozpisů finančních prostředků státního rozpočtu krajskými úřady a obecními úřady obcí s rozšířenou působností. Dále krajská metodika rozpisu přímých výdajů vychází v neposlední řadě z Principů normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů regionálního školství územních samosprávných celků pro daný kalendářní rok.

Finanční prostředky státního rozpočtu byly v souladu s platnými právními předpisy do konce roku 2019 do rozpočtů jednotlivých krajů alokovány dvěma způsoby – výkonovým (neboli normativním) financováním a prostřednictvím programového financování. Maximální objem zdrojů byl do rozpočtů jednotlivých krajů rozepsán normativním způsobem financování pomocí republikových normativů.

Počínaje dnem 1. ledna 2020 se systém financování zásadně mění.

Změna ve financování regionálního školství

Systém normativního a výkonového financování byl naposledy v roce 2019 založen výhradně na jednotce výkonu. Rozuměno každé dítě, žák, student, ubytovaný, stravovaný, atd., který byl zapsán v konkrétním stupni, druhu a formě vzdělávací soustavy, byl pro organizaci nositelem finančních prostředků ze státního rozpočtu.

Rozpis rozpočtu probíhal ve dvou úrovních. První byla dána rozpisem finančních prostředků z úrovně MŠMT na jednotlivé kraje pomocí tzv. republikových normativů, a to pro čtyři věkové kategorie (3 – 5 let, 6 – 14 let, 15 – 18 let, 19 – 21 let) a pro kategorii klientů krajských zařízení ústavní výchovy ve věku 3 – 18 let. Hodnota republikových normativů byla stanovena nově v každém kalendářním roce. Rozhodujícím hlediskem pro stanovení její výše byl objem prostředků uvolněných pro regionální školství. Dalšími hledisky byly hodnoty skutečně dosažené v předchozím roce a zohlednění dopadu veškerých legislativních změn dotýkajících se oblasti školství. Druhá úroveň rozpisu rozpočtu finančních prostředků plynula z krajů na všechny školy a školská zařízení a byla realizována soustavou krajských normativů, jejichž prostřednictvím se každé právnické osobě stanovil počet zaměstnanců, objem mzdových prostředků a zákonných odvodů včetně FKSP a objem ONIV. Hodnoty krajských normativů byly stanoveny tak, aby zabezpečily dostatečný počet zaměstnanců a objem finančních prostředků k pokrytí vzdělávacích a výchovných aktivit všech škol a školských zařízení na území kraje zřizovaných územně samosprávné celky.

Nový způsob financování je založen na metodě nákladově normativní a vede k větší míře centralizace v odměňování ve školství. Jejím klíčovým základem je pravdivé, úplné a správné vykazování údajů rozhodných pro stanovení finančních prostředků na daný kalendářní rok pro každou organizaci zapsanou v rejstříku škol a školských zařízení. Nový systém financování založený na maximálním možném rozsahu přímé pedagogické činnosti hrazeném ze státního rozpočtu je náhradou normativního financování pedagogické práce ve vybraných

druzích škol (mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře) a typech školských zařízení (školní družiny) zřizovaných územně samosprávnými celky. Dalšími principy jsou oborové normativy na žáka, případně na studenta, centrálně stanovené MŠMT, které jsou rozhodnými ukazatelem pro financování pedagogické práce v základní umělecké škole a vyšší odborné škole. Východiskem pro zabezpečení nepedagogické práce související s naplňováním rámcových vzdělávacích programů je centrálně stanovený normativní postup založený na počtech tříd a pracovišť vztahených k jednotlivým druhům škol a zahrnuje i zabezpečení chodu ředitelství.

Financování zbývajících školských zařízení není reformou financování zásadně dotčeno a bude nadále probíhat tzv. normativní metodou. Každý z krajů si stanovuje normativy a na jejich základě rozděluje finanční prostředky do rozpočtu jednotlivých organizací.

Společné vzdělávání (tj. vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami), které v nedávné minulosti prošlo zásadní změnou ve financování a ve vytváření podmínek pro vzdělávání těchto dětí a žáků prostřednictvím sady podpůrných opatření (novela § 16 školského zákona od 1. 9. 2016), bude financováno jako doposud. Každé takové přidělené podpůrné opatření je doprovázeno normovanou finanční náročností, tj. konkrétní finanční částkou škole přidělenou na realizaci takového opatření.

Tok finančních prostředků zůstává zachován. I na dále je dvoustupňový, tj. z MŠMT na kraje a z krajů na školy a školská zařízení ve formě záloh.

Programové financování

Pro programovou část vyčleňuje MŠMT jednotek procent disponibilních zdrojů. Programové financování sloužilo jako významný doplněk výkonového financování a umožňovalo řešit aspekty vzdělávání, které nebyly možné zobecnit a zpracovat do republikových normativů.

Se změnou financování je snahou MŠMT co nejvíce tlumit programové financování. Přesto jsou a nadále budou některé skutečnosti řešeny právě prostřednictvím rozvojových programů.

Financování škol, které nezřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí (soukromé školy)

Soukromé školy jsou financovány podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů. V rámci reformy financování regionálního školství se zatím nepředpokládá změna dosavadního systému. Snahou MŠMT je v průběhu následujících let vyrovnávat některé normativy pro financování veřejného i neveřejného školství.

9.2 Finanční zabezpečení z rozpočtu kraje

Příspěvek na provozní výdaje školám a školským zařízením zřizovaných Libereckým krajem

Vzhledem k charakteru činnosti škol a školských zařízení, tj. zabezpečení vzdělávání a školských služeb (stravování, ubytování, zájmové vzdělávání, vyšetření klientů apod.), je činnost organizací ekonomicky zajištěna ze státního rozpočtu a z rozpočtu svých zřizovatelů.

Školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem je dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, poskytován příspěvek na neinvestiční výdaje

v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb. V roce 2018 byla z rozpočtu Libereckého kraje poskytnuta na provoz příspěvkovým organizacím částka ve výši 266 mil. Kč (v tom na čistý provoz 210 mil. Kč, na odpisy svěřeného majetku 32 mil. Kč a účelově určený provozní příspěvek ve výši 24 mil. Kč). V roce 2019 činil schválený rozpočet provozního příspěvku 282 mil. Kč. Skutečně poskytnutý provozní příspěvek byl více než 280 mil. Kč. Pro rok 2020 byl schválen provozní příspěvek ve výši téměř 296 mil. Kč.

Příspěvek na provozní výdaje v letech 2018–2020

	2018	2019		2020
	skutečnost	schválený rozpočet	skutečnost	schválený rozpočet
příspěvek na provozní výdaje (v tis. Kč)	265 620	281 550	280 160	295 628

Zdroj: rozpočet LK (2018–2019), předpoklad 2020

Investiční a majetková část

Zdrojem financování investičních akcí organizací resortu školství, mládeže, tělovýchovy, sportu a zaměstnanosti jsou prostředky z rozpočtu kraje a prostředky z vlastních peněžních fondů škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. V roce 2018 byly z rozpočtu Libereckého kraje poskytnuty na zajištění investičních i neinvestičních akcí škol a školských zařízení finanční prostředky za více než 100 mil. Kč a realizovalo se téměř 30 akcí. Obdobné to bylo v roce 2019 a stejný předpoklad je i pro rok 2020. V případě prodeje nepotřebného nemovitého majetku budou zdroje financování investičních akcí posíleny o získané výnosy.

Investiční prostředky v letech 2018–2020

	2018	2019	2020
investiční prostředky (v tis. Kč)	104 618	104 874	100 000

Zdroj: rozpočet LK (2018–2019), předpoklad 2020

9.3 Finanční zabezpečení z prostředků ESIF

I pro období platnosti tohoto dlouhodobého záměru budou jedním z významných mimosystémových zdrojů Evropské strukturální a investiční fondy reprezentované především Operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání (následně v programovém období 2021–2027 Operačním programem Jan Amos Komenský) v gesci MŠMT. V oblasti infrastruktury škol a školských zařízení bude i nadále hlavním zdrojem Integrovaný regionální operační program v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Objem disponibilních prostředků na podporu aktivit v počátečním vzdělávání lze na základě minulých období očekávat bohužel výrazně nižší.

Základním nástrojem a systémovým činitelem pro efektivní a účelné využití těchto prostředků pro naplňování nejen státní vzdělávací politiky, ale i dlouhodobého záměru kraje, budou vedle

systémových projektů MŠMT i nadále projekty zaměřené na vytvoření tzv. krajských akčních plánů vzdělávání (KAP) a na úrovni území obcí s rozšířenou působností tzv. místních akčních plánů vzdělávání (MAP).

Prostřednictvím sběru dat, analýz, diskusních fór a komunikace se zainteresovanými partnery na obou úrovních jsou a budou i nadále identifikovány potřeby a definovány obecné a dílčí cíle v oblasti rozvoje vzdělávání v kraji, které budou i v tomto období naplňovány především prostřednictvím implementačních projektů KAP a MAP. Zatímco KAP je obsahově zaměřen především na oblast středního a vyššího odborného vzdělávání (s dílčími přesahy do předškolního a základního vzdělávání v případě motivace žáků ke vzdělávání v přírodovědných a technických oborech a kariérového poradenství), MAP budou řešit oblast předškolního a základního vzdělávání. Vhodné nastavení těchto akčních plánů bude i nadále podmiňovat naplnění mnohých opatření dlouhodobého záměru.

V rámci dostupných informací bude jednou z hlavních linií alokace prostředků z Operačního programu Jan Amos Komenský zejména podpora společného vzdělávání. Současně budou i nadále uplatněny tzv. šablony, resp. projekty založené na zjednodušených formách vykazování výdajů, což může snížit administrativní nároky na školy a školská zařízení.

10 Závěr

Hlavní rámec pro Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020–2023 určuje Dlouhodobý záměr vzdělávání České republiky 2019 - 2023. Priority pro příští období jsou stanovovány v období přelomu Strategie vzdělávací politiky 2020 a Strategie na následující období tj. do roku 2030. Rovněž reforma financování školství do značné míry určuje možnosti vzdělávací politiky pro příští období.

Regionální školství je formováno v souvislostech demografického vývoje, ale zároveň se významně mění požadavky ve všech vzdělávacích stupních, a to nejen v závislosti na změnách legislativy, ale na měnících se potřebách společnosti a uplatnitelnosti v životě.

Podstatnou změnou v celém školství jsou přístupy ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně nadaných dětí, žáků a studentů, školy zaznamenávají nárůst práce s žáky-cizinci. Je nezbytné, aby v nastavených podmínkách a s ohledem na pedagogické možnosti výuky docházelo k podpoře každého žáka.

Podstatně se v návaznosti na trh práce mění i potřeby skladby oborů středního a vyššího odborného vzdělávání. Je účelné pokračovat v podpoře technických a přírodovědných oborů, oborů žádaných na trhu práce, motivovat k vyššímu zájmu o obory s výučním listem.

Vzdělávání musí být směřováno k pozdější uplatnitelnosti absolventů posilováním jak klíčových kompetencí, jako např. k učení, pracovní, komunikativní, tak měkkých kompetencí, jako jsou např. jazykové či digitální dovednosti. Do vzdělávání musí být vnesena myšlenka celoživotního vzdělávání jako nutnost pro flexibilitu uplatnění po celou dobu ekonomicky aktivního života.

Zásadní roli hraje rovnováha sítě škol a školských zařízení. Nastavení kapacit je úzce spjato s ekonomickou stabilitou škol a školských zařízení i jejich kvalitou. Vedle nastavených cílů se kritéria rozvoje sítě škol a školských zařízení stávají klíčovým tématem.

Napříč všemi stupni vzdělávací soustavy je třeba navázat na cíle Ministerstva školství, mládeže, tělovýchovy a sportu a zaměřit se na podporu pedagoga, ať již z pohledu jeho profesního i sociálního postavení, finančního ohodnocení, nebo motivace k dalšímu vzdělávání.

11 Seznam zkratk

Cermat	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
HDP	hrubý domácí produkt
ICT	informační a komunikační technologie
KAP LK	Krajský akční plán Libereckého kraje
KOSMAS	Predikce trhu práce
MAP	místní akční plán
MOV	Modernizace odborného vzdělávání
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAKAP LK	Naplňování krajského akčního plánu Libereckého kraje
NIV	neinvestiční výdaje
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PAS	poruchy autistického spektra
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
p.b.	procentní bod

PRIM	Podpora rozvoje inforatického myšlení
RVP	Rámcový vzdělávací program
SPC	speciálně-pedagogické centrum
SVČ	středisko volného času
SŠ	střední škola
ŠVP	Školní vzdělávací program
VOŠ	vyšší odborná škola
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

12 Přehled cílů Dlouhodobého záměru na období 2020-2024

Cíl	Opatření	Zdroj financování	Dotčené subjekty
Předškolní vzdělávání			
Ve spolupráci se zřizovateli nadále udržet dostupnost předškolního vzdělávání	Navyšování kapacit povolit pouze v individuálně odůvodněných případech s ohledem na demografický vývoj, případně výstavbu v lokalitě	státní rozpočet	kraj, zřizovatelé
V organizaci mateřské školy se zaměřit na lepší možnosti individuálního přístupu ve třídě	Ve spolupráci se zřizovateli snižovat počty dětí ve třídě	státní rozpočet	zřizovatelé, MŠ
	Podporovat systematickou logopedickou péči s propojením předškolního a prvního stupně základního vzdělávání	státní rozpočet, zdroje EU	MŠ, ZŠ, SPC
Základní vzdělávání			
Ve spolupráci se zřizovateli nadále udržet dostupnost povinného vzdělávání spádovým žákům	V konceptu systémové logopedické péče navázat cíleně na péči v předškolním vzdělávání	státní rozpočet, zdroje EU	kraj, zřizovatelé
	Podporovat školy vzdělávající žáky cizince	státní rozpočet	kraj, zřizovatelé
Sít' přípravných tříd povolovat dle aktuálních potřeb zřizovatelů	Podporovat aktivity vedoucí ke snižování odkladů povinné školní docházky	státní rozpočet	MŠ, ZŠ, zřizovatelé, PPP
Nadále podporovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základního vzdělávání	Podporovat technické a polytechnické vzdělávání jako součást školních vzdělávacích programů i v mimoškolních aktivitách	státní rozpočet, kraj, zdroje EU	ZŠ, zřizovatelé
	Kariérové poradenství a prevenci sociálně patologických jevů na druhém stupni základních škol zaměřit na péči o žáky ohrožené předčasnými odchody ze vzdělávání	státní rozpočet	ZŠ, PPP, školní poradenská pracoviště
Nadále podporovat cílené vzdělávání pedagogů na přístupy k žákům v prostředí společného vzdělávání	Zaměřit další vzdělávání pedagogů na aktuálně definované problematiky např.: speciální pedagogika, spolupráce s asistentem pedagoga a poradenským pracovištěm, využívání technických možností při výuce	státní rozpočet, zdroje EU	ZŠ

	Podporovat školní poradenská pracoviště ve všech jeho funkcích	státní rozpočet	zřizovatelé, ZŠ
Střední vzdělávání			
Upravovat skladbu oborů středního vzdělání v souladu s požadavky trhu práce	V rámci stávajících kapacit vytvářet podmínky pro zajištění vertikální i horizontální prostupnosti oborů	státní rozpočet	kraj, SŠ
	Udržovat a rozšiřovat spolupráci se sociálními partnery při tvorbě oborové nabídky ve vztahu k aktuálním požadavkům zaměstnavatelů a trhu práce	státní rozpočet	kraj, SŠ, zaměstnavatelé, Úřad práce
	Podporovat spolupráci škol s odborníky z praxe a zaměstnavateli při tvorbě a revizi školních vzdělávacích programů	státní rozpočet	SŠ, zaměstnavatelé
	Podporovat možnosti získávání kvalifikovaných odborníků z praxe pro praktickou výuku ve školách, popřípadě realizace DVPP a stáží pedagogů odborného výcviku u zaměstnavatelů	státní rozpočet	SŠ, zaměstnavatelé
Zvyšovat uplatnitelnost a flexibilitu absolventů na trhu práce	Podporovat klíčové kompetence např. kompetence k učení, pracovní, sociální, k řešení problémů, komunikativní atd.	státní rozpočet	SŠ
	Podporovat technické, přírodovědné a polytechnické vzdělávání	státní rozpočet, kraj, zdroje EU	kraj, SŠ
Snižovat předčasné odchody ze vzdělávání	Zacílit činnosti kariérového poradce a školního metodika prevence ve středních školách na snižování předčasných odchodů ze vzdělávání	státní rozpočet	školní poradenská pracoviště
Vytvářet systém podpory jedinečných, unikátních oborů	Podporovat víceoborové třídy u málo naplňovaných oborů žádaných na trhu práce	státní rozpočet	kraj, SŠ
Podporovat tradiční řemeslné obory s výučním listem	Pokračovat ve Stipendijním programu Libereckého kraje pro vybrané obory středních škol a zvyšovat podíl zaměstnavatelů na jeho finančním zabezpečení	kraj	kraj

	Spolupracovat se zaměstnavateli na realizaci odborného výcviku a odborné praxe	státní rozpočet	SŠ, zaměstnavatelé
Vyšší odborné vzdělávání			
Podporovat vyšší odborné školy s vysokou uplatnitelností jejich absolventů na trhu práce	Upřednostňovat obory technicky zaměřené a obory unikátní na trhu práce	státní rozpočet	kraj, VOŠ
	Podporovat spolupráci škol se zaměstnavateli se zaměřením na praktickou výuku	státní rozpočet	VOŠ, zaměstnavatelé
Vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP			
Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků v aktuálně definovaných problematikách např.: speciální pedagogika, spolupráce s asistentem pedagoga a poradenským pracovištěm, využívání technických možností ve výuce	Pokračovat v metodickém vedení a spolupráci školských poradenských zařízení se školními poradenskými pracovišti a ostatními pedagogy, např. metodická setkání, workshopy, konzultace, konference	státní rozpočet, zdroje EU	PPP, SPC, školní poradenská pracoviště, školy
	Nadále rozvíjet podmínky pro činnost školních metodiků prevence, výchovných poradců a dalších pracovníků školního poradenského pracoviště a jejich koordinaci	státní rozpočet	školy
Nadále udržovat nabídku oborů středního vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	Rozvíjet personální, materiální a technické podmínky středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	státní rozpočet, kraj	kraj, SŠ
	Průběžně vyhodnocovat kapacitní potřebu středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich oborovou strukturu	státní rozpočet	kraj, SŠ

	Podporovat spolupráci středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se základními školami, a to zejména ve vztahu k snižování předčasných odchodů ze vzdělávání	státní rozpočet	SŠ, ZŠ
Podporovat spolupráci a komunikaci rodičů a školy	Nadále realizovat vzdělávací a tréninkové aktivity pro osobnostní rozvoj pedagogů pro komunikaci s různými typy rodičů	státní rozpočet, zdroje EU	školy
Zachovat a zkvalitnit speciální školství jako relevantní možnost inkluzivního vzdělávání	Nadále rozvíjet multidiscipinární spolupráci na úrovni obcí a kraje ve školství, sociálních službách, zdravotnictví a další	státní rozpočet	kraj, zřizovatelé, sociální partneři
	Iniciovat změnu právní úpravy vztahující se ke vzdělávání tzv. hraničních žáků, kteří opakovaně či soustavně selhávají v hlavním vzdělávacím proudu	kraj	kraj
Poradenské služby			
V rámci stávajících subjektů upravit síť pracovišť poradenských zařízení s cílem udržení dostupnosti poradenských služeb	Realizovat reorganizaci stávajících speciálně pedagogických center	kraj	kraj
Podporovat užší spolupráci školských poradenských zařízení a škol	Vytvářet podmínky pro získávání odborných pracovníků pro poradenská pracoviště	státní rozpočet, zdroje EU	SPC, PPP, školy
Rozvíjet školní poradenská pracoviště ve všech jeho funkcích	Nadále podporovat činnost školních metodiků prevence, výchovných poradců a školních psychologů a jejich spolupráci	státní rozpočet	školy
Základní umělecké vzdělávání			
Zvýšit dostupnost základního uměleckého vzdělávání v oblastech, kde je vykazována nižší hodnota stanoveného indikátoru	Využívat stanovený ukazatel kapacity základních uměleckých škol pro zajištění rovnoměrné dostupnosti základního uměleckého vzdělávání	státní rozpočet	kraj
Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků i managementu ZUŠ	Poskytovat managementu ZUŠ informace z oblasti řízení školy	kraj, státní rozpočet	kraj, zřizovatelé

Školní družiny			
Zajistit možnost zájmového vzdělávání ve školní družině pro 50 % žáků prvního stupně dané základní školy	Ve spolupráci se zřizovateli zajistit vyrovnání disparit	státní rozpočet	kraj, zřizovatelé
	Posilovat kapacity v obcích s omezenou dopravní dostupností a nízkou nabídkou jiných volnočasových aktivit	zřizovatelé, státní rozpočet	kraj, zřizovatelé
Střediska volného času			
Zachovat stávající dostatečnou síť středisek volného času	Podporovat materiální a personální zabezpečení středisek volného času k zajištění kvalitních zájmových útvarů	státní rozpočet	zřizovatelé
Ve spolupráci se zřizovateli podporovat zájmové činnosti reflektující současné požadavky	Vytvářet podmínky pro rozvoj zájmového vzdělávání i pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků nadaných	státní rozpočet	zřizovatelé, SVČ
	Podporovat aktivity vedoucí ke sdílení mezigeneračních zkušeností	státní rozpočet, zdroje EU	SVČ
Ústavní a ochranná výchova			
Podporovat náhradní rodinnou péči tam, kde je pro dítě vhodná	Vytvářet podmínky pro systém sdílených externích poradenských služeb (etoped, dětský psycholog) a spolupracovat se sociálními partnery	státní rozpočet	DD, dětské domovy se školou, dětský diagnostický ústav, OSPOD
Zkvalitňovat poskytování ústavní výchovy	Zavádět, dodržovat a vyhodnocovat Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče	státní rozpočet	zřizovatelé, DD, Dětské domovy se školou, dětský diagnostický ústav
Domovy mládeže			
Zachovat dostatečnou dostupnost domovů mládeže	Posuzovat kapacity domovů mládeže s ohledem na demografický vývoj a jejich dostupnost	státní rozpočet, kraj	kraj, zřizovatelé
Zvyšovat kvalitu materiálního a kulturního zázemí domovů mládeže	Stanovit standardy pro materiální vybavení domovů mládeže	kraj	kraj

	Podporovat kulturní a volnočasové aktivity domovů mládeže	státní rozpočet	SŠ
Zařízení školního stravování			
Podporovat školská stravovací zařízení v aktivitách vedoucích ke zdravému školnímu stravování	Využít nové poznatky pro zajištění pestré a výživově hodnotné stravy	státní rozpočet	řizovatelé, školy
	Podporovat školy zapojené do projektu "Zdravá školní jídelna"	státní rozpočet	řizovatelé
Podporovat začlenění dětí, žáků a studentů, kteří se nemohou účastnit z finančních důvodů školního stravování	Zabezpečit školní stravování dětem, žákům a studentům, kteří se jej z finančních důvodů nemohou účastnit	státní rozpočet, zdroje EU	kraj, školy
Pedagogičtí pracovníci			
Ve spolupráci s pedagogickou fakultou i vedením škol motivovat studenty i stávající pedagogické pracovníky k práci ve školství	V rámci managementu školy hledat cesty pro získání a udržení kvalifikovaných pedagogických pracovníků	státní rozpočet	školy
Metodicky vést začínající pedagogické pracovníky i ředitele škol	Využívat metod mentoringu, uvádějících pedagogů, hospitací a jiných metod u začínajících pedagogů i v dalším průběhu kariéry pedagogického pracovníka	státní rozpočet	řizovatelé, školy
Systematicky využívat DVPP pro zvyšování odbornosti pedagogických pracovníků	V rámci DVPP se zaměřit na prioritní oblasti jako společné vzdělávání, využívání digitálních technologií ve výuce, podporu infromatického myšlení a digitální gramotnosti pedagogických pracovníků	státní rozpočet	školy
	Podporovat stáže učitelů odborného výcviku a odborných předmětů u zaměstnavatelů	státní rozpočet, zdroje EU	školy, zaměstnavatelé
	Podporovat výměnu zkušeností mezi školami a sdílení příkladů dobré praxe	státní rozpočet, zdroje EU	řizovatelé, školy
Zvýšit kompetence ředitelů škol v oblastech řízení školy	Podporovat vzdělávání ředitelů škol v manažerských dovednostech	státní rozpočet, zdroje EU	kraj, řizovatelé

Kvalita a hodnocení počátečního vzdělávání			
Podporovat dobré klima a kvalitu vzdělávání na všech stupních	Prostřednictvím DVPP zvyšovat kompetence pedagogických pracovníků v potřebných oblastech jako individuální přístup, komunikace s žákem, rodiči, efektivní využívání nových metod ve výuce	státní rozpočet	školy
K průběžnému zvyšování kvality zavádět prvky formativního hodnocení	Podporovat management školy k formativnímu hodnocení při vedení pedagogických pracovníků	státní rozpočet	řizovatelé
	Zavádět metody formativního hodnocení jako nezbytnou součást individuálního přístupu k dítěti, žákovi	státní rozpočet	školy
Vzdělávat vedení škol i pedagogické pracovníky v metodách formativního hodnocení	Vzdělávat vedení škol i pedagogické pracovníky v metodách a aplikaci formativního hodnocení	státní rozpočet	řizovatelé, školy
Celoživotní vzdělávání			
Podporovat další vzdělávání ve školách	Propagovat nabídky celoživotního vzdělávání ve školách u široké veřejnosti	státní rozpočet, jiné zdroje	řizovatelé, školy
	Podporovat školy jako autorizované osoby v rámci Národní soustavy kvalifikací	státní rozpočet	řizovatelé, školy
Zaměřit aktivity Centra vzdělanosti Libereckého kraje na aktuální požadavky v celoživotním vzdělávání	Koordinovat vybrané aktivity Centra vzdělanosti Libereckého kraje s požadavky dle aktuálních potřeb v oblasti DVPP i celoživotního vzdělávání	státní rozpočet	kraj, SŠ a MŠ, Liberec, Na Bojišti 15
Jazykové vzdělávání			
Zkvalitňovat jazykovou výuku	Podporovat zahraniční zájezdy, jazykové pobyty a výměnné pobyty pro žáky i pedagogické pracovníky	státní rozpočet, zdroje EU	řizovatelé, školy
	Využít geografickou polohu Libereckého kraje k podpoře výuky německého jazyka jako dalšího cizího jazyka	státní rozpočet, zdroje EU	školy
	Podporovat spolupráci s partnerskými školami, odborné stáže u zahraničních zaměstnavatelů a zahraniční mobilitu	státní rozpočet, zdroje EU, jiné zdroje	školy

Informační a komunikační technologie			
Podporovat modernizaci vybavení škol	Modernizovat ICT ve školách	státní rozpočet, zdroje zřizovatelů	zřizovatelé
	Podporovat připojení škol k vysokorychlostnímu internetu a posílení školních datových sítí	státní rozpočet, zdroje zřizovatelů	zřizovatelé
Zavádět znalosti v oblastech digitálních technologií do výuky	Podporovat prvky polytechnické výchovy, rozvoj digitálních kompetencí, infromatického myšlení a prohlubovat znalosti z oblasti kybernetické bezpečnosti na všech stupních vzdělávání již od mateřských škol	státní rozpočet	školy
Podporovat rozvoj digitálních kompetencí pedagogů	Podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků směřující k využívání ICT ve výuce	státní rozpočet	školy
Účelně využívat ICT ve vzdělávání (mezioborová propustnost ICT)	Podporovat sdílení příkladů inspirativní praxe	státní rozpočet, zdroje EU	školy
Environmentální vzdělávání, výchova, osvěta			
Podporovat krajský systém EVVO pokrývající všechny oblasti a stupně vzdělávání a celoživotního vzdělávání	Podporovat vzájemnou spolupráci škol a spolupráci škol s dalšími organizacemi v oblasti EVVO	státní rozpočet, zdroje EU	školy, neziskové organizace
	Podporovat ekologicky šetrné provozy škol a školských zařízení Libereckého kraje	státní rozpočet, zdroje zřizovatelů	zřizovatelé
Prevence rizikového chování			
Koordinovat specifickou primární prevenci ve školství ve spolupráci s dalšími resorty	Realizovat preventivní aktivity ve školách a školských zařízeních	státní rozpočet	školy
	Podpořit spolupráci škol s externími subjekty v oblasti primární prevence, zejména s certifikovanými poskytovateli	státní rozpočet, zdroje EU	zřizovatelé, školy
	Poskytovat žákům a rodičům informace v oblasti primární prevence	státní rozpočet	školy
Vzdělávat pedagogické pracovníky v oblasti specifické primární prevence	Podporovat okresní metodiky prevence při pedagogicko-psychologických poradnách	státní rozpočet	PPP

13 Přílohavá část – vybraná data regionálního školství

Předškolní vzdělávání

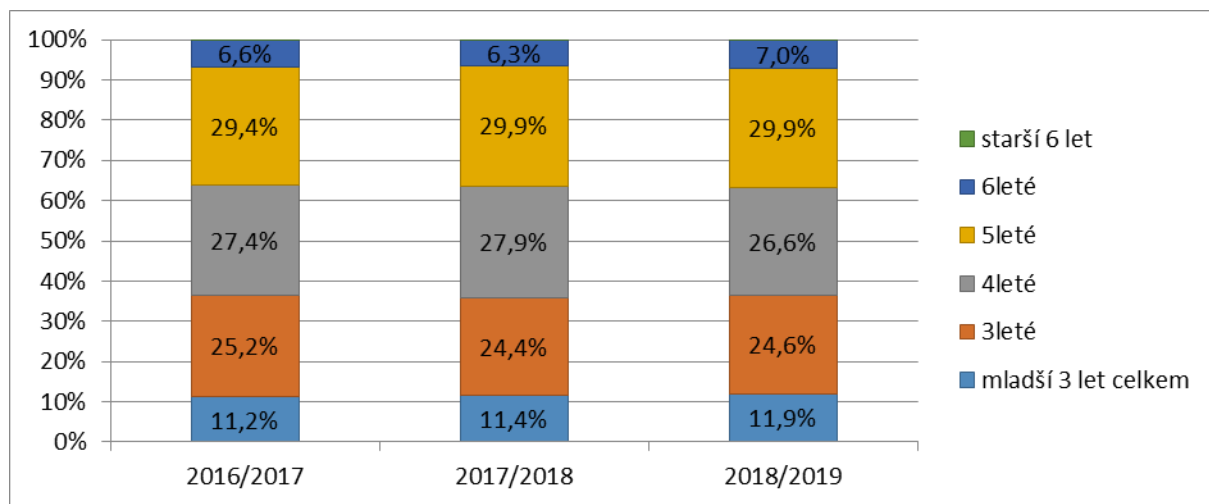
Tabulka: Vývoj počtu tříd a dětí v předškolním vzdělávání

	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
TŘÍDY			
Běžné třídy	639	637	639
Speciální třídy	39	37	34
Třídy celkem	678	674	673
DĚTI			
Děti BT	14765	14606	14738
Děti ST	413	386	340
Děti celkem	15178	14992	15078
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
Naplněnost BT	23,1	22,9	23,1
Naplněnost ST	10,6	10,4	10,0
Naplněnost celkem	22,4	22,2	22,4

Zdroj: rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT výkazy k 30. 9. 2018.

Pozn.: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující předškolní vzdělávání všech zřizovatelů.

Graf: Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Základní vzdělávání

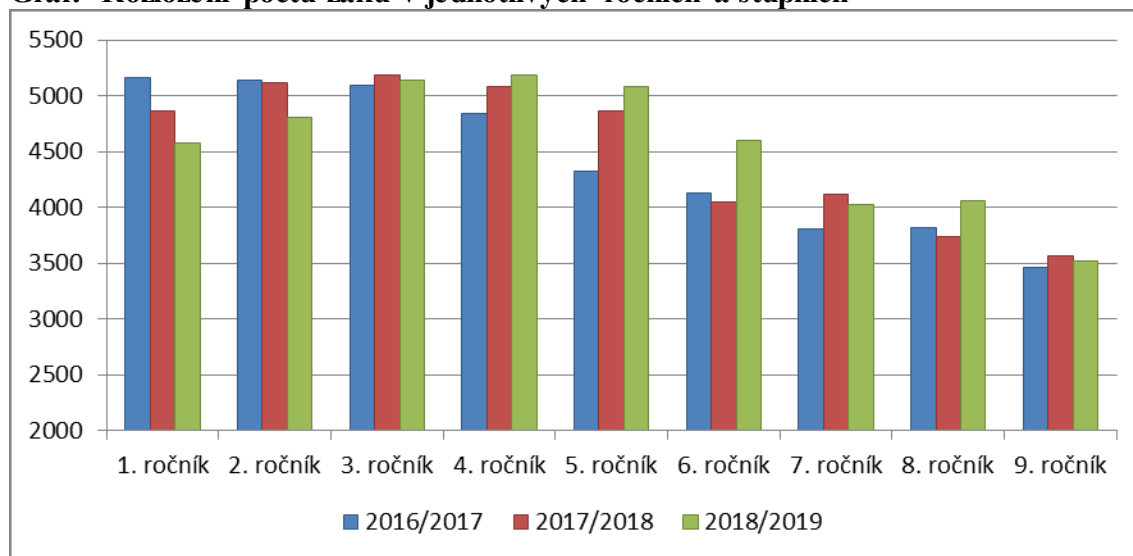
Tabulka: Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání

TŘÍDY/ŽÁCI/NAPLNĚNOST	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
TŘÍDY			
Běžné třídy	1822	1852	1860
Speciální třídy	201	203	198
Třídy celkem	2023	2055	2058
ŽÁCI			
Žáci v běžných třídách	38120	38944	39339
Žáci ve speciálních třídách	1711	1699	1686
Žáci celkem	39831	40643	41025
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
Naplněnost běžných tříd	20,9	21,0	21,2
Naplněnost speciálních tříd	8,5	8,4	8,5
Naplněnost celkem	19,7	19,8	19,9

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Graf: Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících a stupních

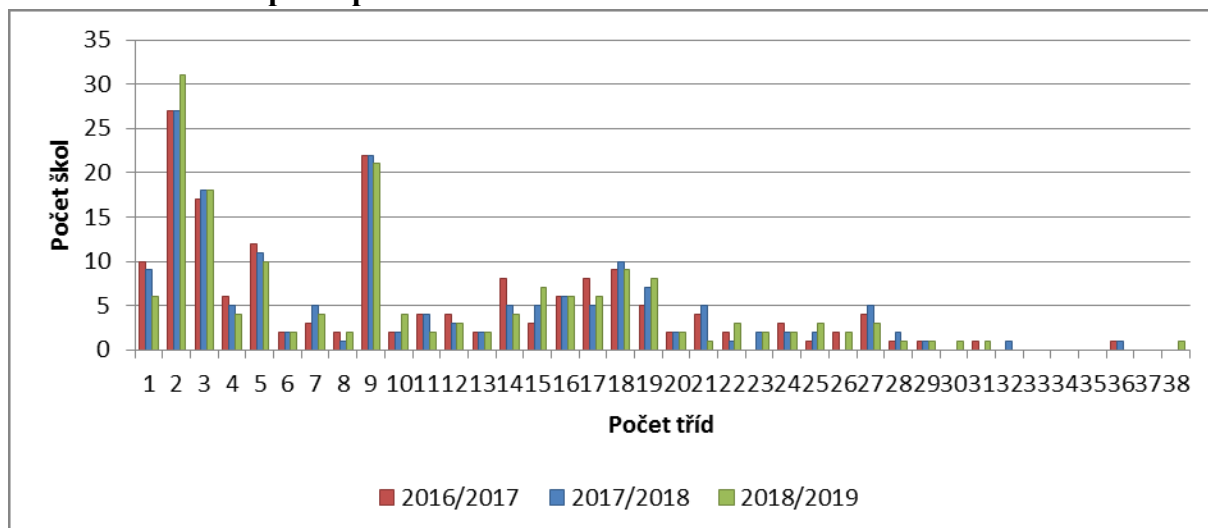

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Graf: Četnost škol podle počtů tříd

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Tabulka: Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem

Způsob plnění povinné školní docházky	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
§ 38 (vzdělávání v zahraničí)	270	283	338
§ 41 (individuální vzdělávání)	65	83	99
§ 42 (žáci s hlubokým mentálním postižením)	8	9	7
Celkem	343	375	444

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Střední vzdělávání

Tabulka: Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání

DOSAZENÉ VZDĚLÁNÍ	ŠKOLNÍ ROK					
	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	Denní	Ostatní	Denní	Ostatní	Denní	Ostatní
Střední vzdělání - C	53		44		40	
Střední vzdělání s výučním listem - E	547		500		489	
Střední vzdělání s výučním listem - H	3358	61	3215	50	3192	58
Střední vzdělání - J	16		13		15	
Střední vzdělání s maturitou - K 4leté	1429		1443		1543	
Střední vzdělání s maturitou - K 6leté	172		170		159	
Střední vzdělání s maturitou - K 8leté	2355		2371		2312	
Střední vzdělání s maturitou - L0	672		685		663	
Střední vzdělání s maturitou - L5	354	373	329	275	363	257
Střední vzdělání s maturitou - M	6228	81	6272	95	6419	73
Celkový součet podle formy vzděl.	15184	515	15042	420	15195	388
CELKEM ZA VŠECHNY FORMY	15699		15462		15583	

Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

Kategorie oborů jsou uvedeny v souladu s nařízením vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Obory vzdělání kategorie C, D, J – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání.

Obory vzdělání kategorie E, H – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

Obory vzdělání kategorie L0, M, K – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie L5 – obory nástavbového studia, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

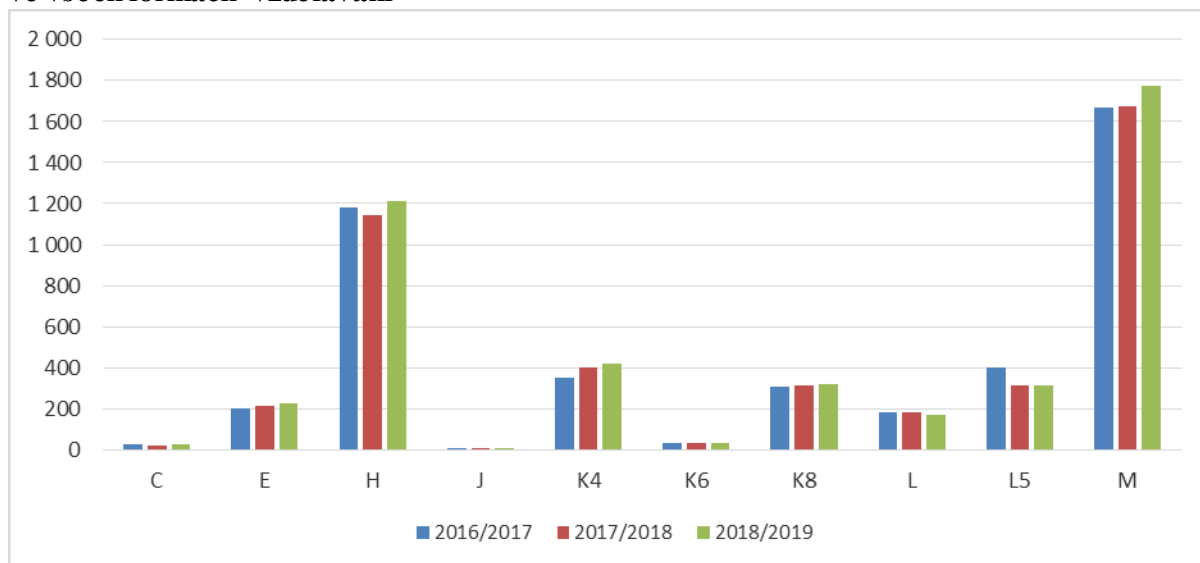
Obory vzdělání kategorie N – obory vyššího odborného vzdělání.

Tabulka: Žáci nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání

	ŠKOLNÍ ROK		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Střední vzdělání - C	23	19	23
Střední vzdělání s výučním listem - E	203	210	224
Střední vzdělání s výučním listem - H	1 184	1 144	1 210
Střední vzdělání - J	8	4	7
Střední vzdělání s maturitou - K 4leté	352	398	419
Střední vzdělání s maturitou - K 6leté	30	29	29
Střední vzdělání s maturitou - K 8leté	304	311	317
Střední vzdělání s maturitou - L0	179	182	167
Střední vzdělání s maturitou - L5	398	310	314
Střední vzdělání s maturitou - M	1 666	1 674	1 775
Celkový součet	4 347	4 281	4 485

Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

Graf: Počty žáků nově přijatých v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání ve všech formách vzdělávání

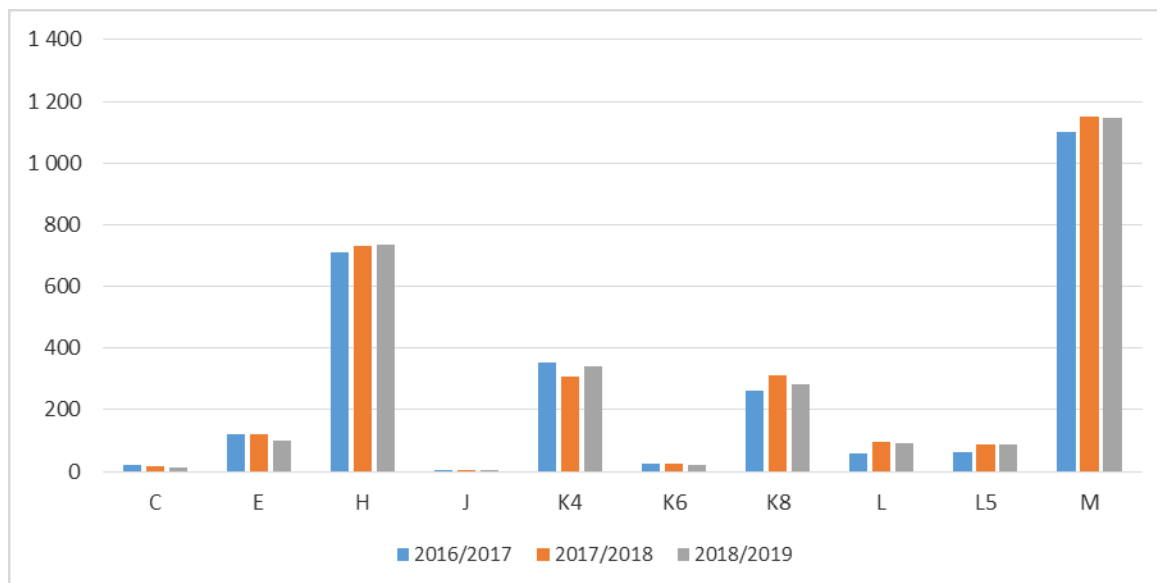
Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

Tabulka: Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

	ŠKOLNÍ ROK		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Střední vzdělání - C	21	17	11
Střední vzdělání s výučním listem - E	122	120	99
Střední vzdělání s výučním listem - H	711	731	737
Střední vzdělání - J	6	4	3
Střední vzdělání s maturitou - K 4leté	355	308	340
Střední vzdělání s maturitou - K 6leté	27	24	22
Střední vzdělání s maturitou - K 8leté	263	313	283
Střední vzdělání s maturitou - L0	57	97	92
Střední vzdělání s maturitou - L5	63	89	87
Střední vzdělání s maturitou - M	1 102	1 149	1 145
Celkový součet	2 727	2 852	2 819

Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

Graf: Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

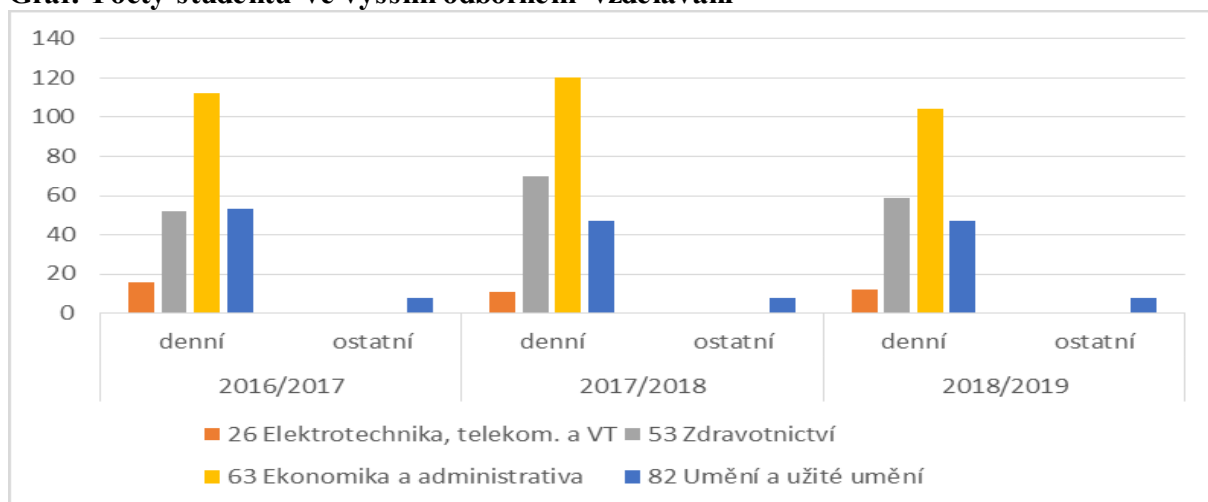
Vyšší odborné vzdělávání

Tabulka: Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)

Skupiny oborů		2016/2017	2017/2018	2018/2019
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	16	11	12
53	Zdravotnictví	52	70	59
63	Ekonomika a administrativa	112	120	104
82	Umění a užité umění	61	55	55

Zdroj: OŠMTS KÚ LK.

Graf: Počty studentů ve vyšším odborném vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Tabulka: Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2016/2017	2017/2018	2018/2019
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	0	0	12
53	Zdravotnictví	16	18	23
63	Ekonomika a administrativa	46	56	47
82	Umění a užité umění	26	13	20
Celkem		88	87	102

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

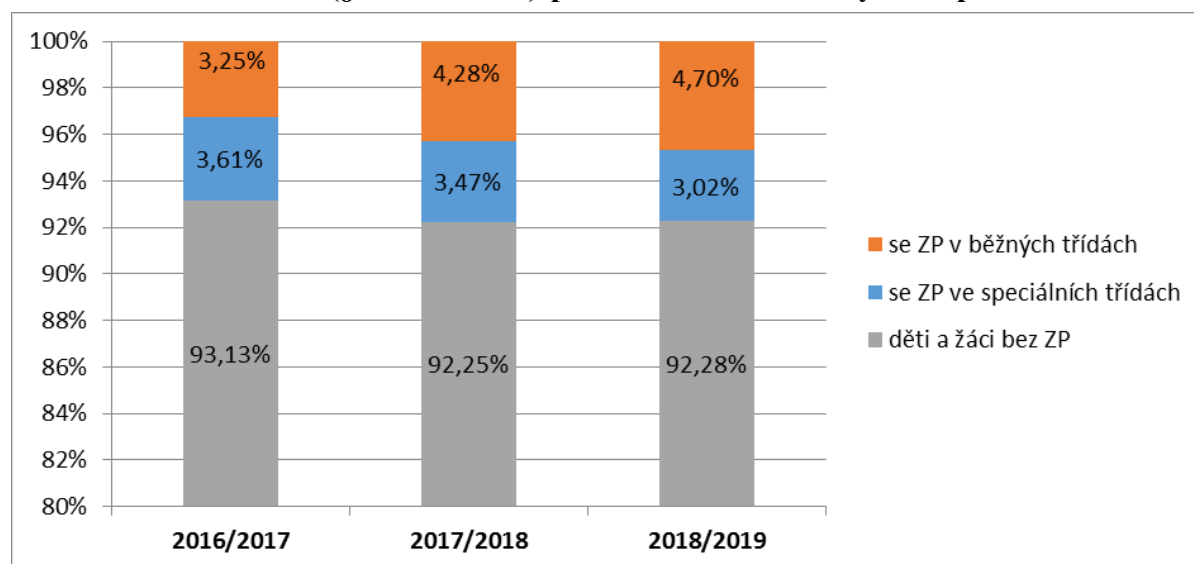
Tabulka: Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2016/2017	2017/2018	2018/2019
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	5	11	0
53	Zdravotnictví	16	15	13
63	Ekonomika a administrativa	22	19	14
82	Umění a užité umění	12	7	8
Celkem		55	52	35

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Graf: Děti a žáci se ZP (§16 odst. 9 ŠZ) podle zařazení do běžných a speciálních tříd

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Tabulka: Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Mateřské školy – děti celkem	15178	14992	15078
Děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	687	759	606
z počtu se SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	522	506	448
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	413	386	337
se zdravotním postižením v běžných třídách	109	120	111

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Tabulka: Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ZŠ

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Základní školy – žáci celkem	39831	40643	41025
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	3754	4954	5630
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	3589	4202	4482
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	1711	1682	1586
se zdravotním postižením v běžných třídách	1878	2520	2896

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Tabulka: Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Střední školy (pouze denní forma vzdělání)	15184	15042	15195
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	715	858	706
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	708	769	573
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	412	384	229
se zdravotním postižením v běžných třídách	296	385	344

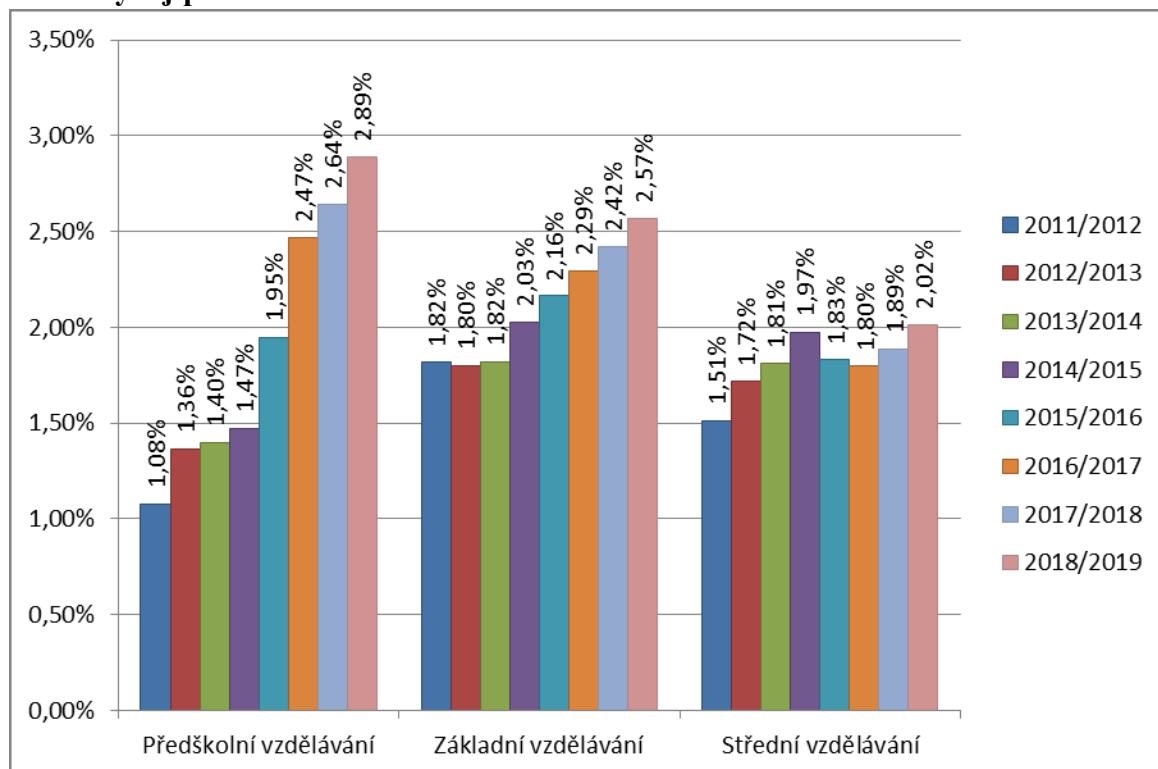
Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Tabulka: Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ, ZŠ a SŠ

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Děti a žáků v LK celkem	70193	70677	71298
Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	5156	6571	6942
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	4819	5477	5503
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	2536	2452	2152
se zdravotním postižením v běžných třídách	2283	3025	3351
děti a žáci bez zdravotního postižení	65374	65200	65795
Děti a žáci bez speciálních vzdělávacích potřeb	65037	64106	64356

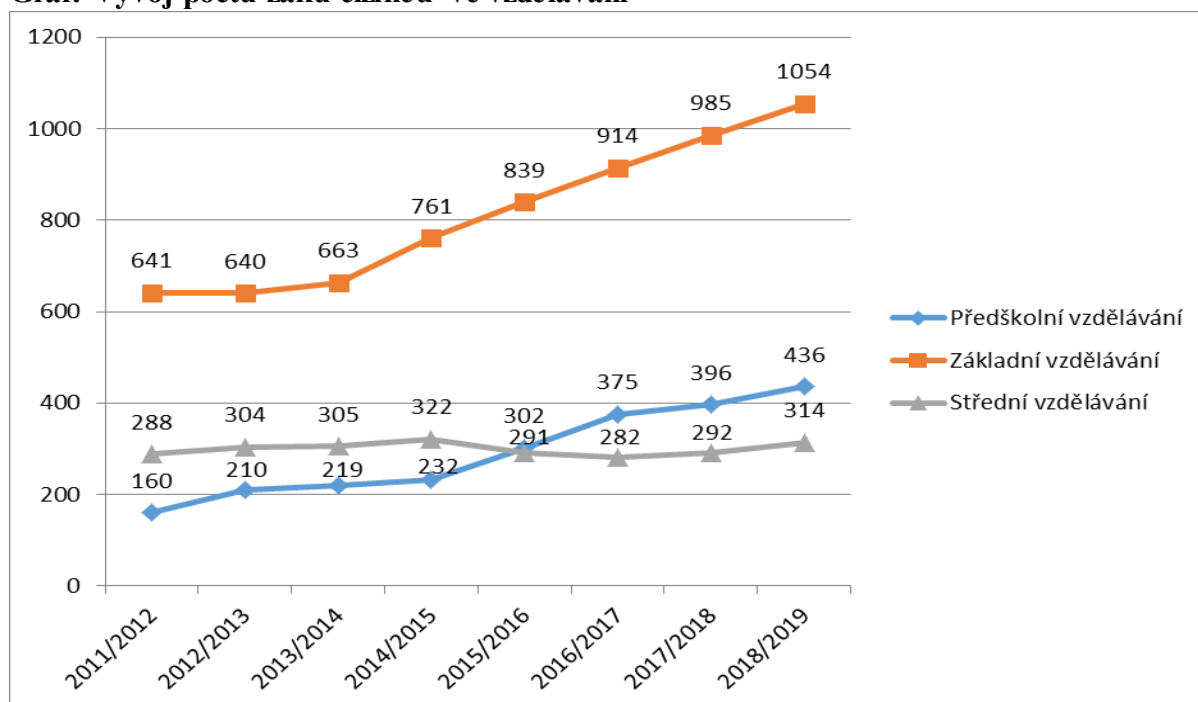
Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Graf: Vývoj podílu žáků-cizinců ve vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Graf: Vývoj počtu žáků-cizinců ve vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Tabulka: Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání

Stupeň vzdělávání	Předškolní vzdělávání			Základní vzdělávání			Střední vzdělávání		
	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019
Země původu									
Bulharsko	4	6	12	27	27	35	4	3	1
Česko	14803	14596	14642	38917	39658	39971	15416	15170	15269
Kazachstán	1	1	0	12	9	8	20	12	10
Moldavsko	12	22	15	36	41	49	7	8	9
Mongolsko	80	84	98	58	91	118	15	16	20
Německo	0	1	0	3	7	6	2	5	3
Polsko	4	4	9	20	22	23	4	4	7
Rumunsko	5	8	10	15	18	23	5	6	5
Rusko	11	6	6	27	26	28	13	10	15
Slovensko	47	58	59	224	227	222	64	67	70
Ukrajina	99	101	99	317	334	336	87	95	114
Vietnam	93	89	104	119	122	129	38	45	44
Ostatní cizinci	19	16	24	56	61	77	23	21	16
Celkem cizinci	375	396	436	914	985	1054	282	292	314

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poradenské služby

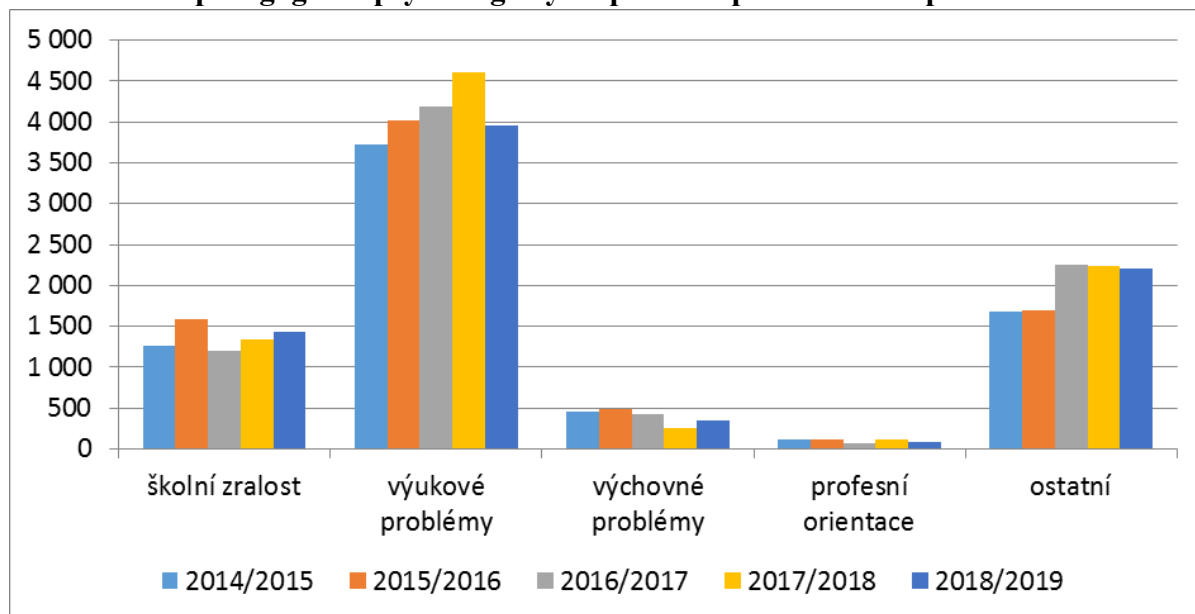
Tabulka: Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden

Klienti	2016/2017	2017/2018	2018/2019
MŠ a MŠ speciální	1 771	1 713	1 688
Přípravná třída / stupeň	10	9	21
ZŠ – 1. stupeň	x	x	x
ZŠ – 2. stupeň	x	x	x
ZŠ – celkem	5 340	6 079	5 453
SŠ	648	732	831
Konzervatoř	1	2	2
VOŠ	3	9	7
Rodiče a jiní	356	7	18
Celkem	8 129	8 551	8 020

Zdroj: MŠMT - výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce.

Graf: Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu

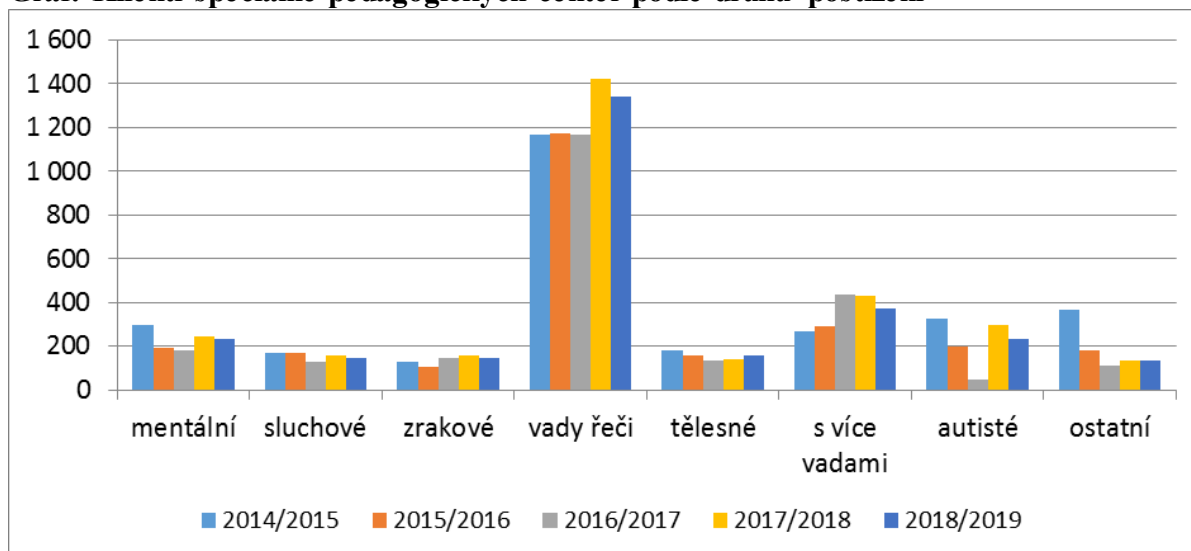
Zdroj: MŠMT - výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce.

Tabulka: Přehled klientů speciálně pedagogických center

Klienti		2016/2017	2017/2018	2018/2019
z běžných tříd	MŠ	426	468	474
	PT	9	20	14
	ZŠ	786	1004	958
	SŠ	103	132	146
	KON	1	2	2
	VOŠ	4	2	1
ze speciálních tříd a škol	MŠ	378	416	311
	PS	20	19	20
	ZŠ	527	775	673
	SŠ	44	72	75
	KON	1	1	0
Rodiče a školsky nezařazení		51	67	87
Celkem		2350	2978	2761

Zdroj: MŠMT - výkaz Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce.

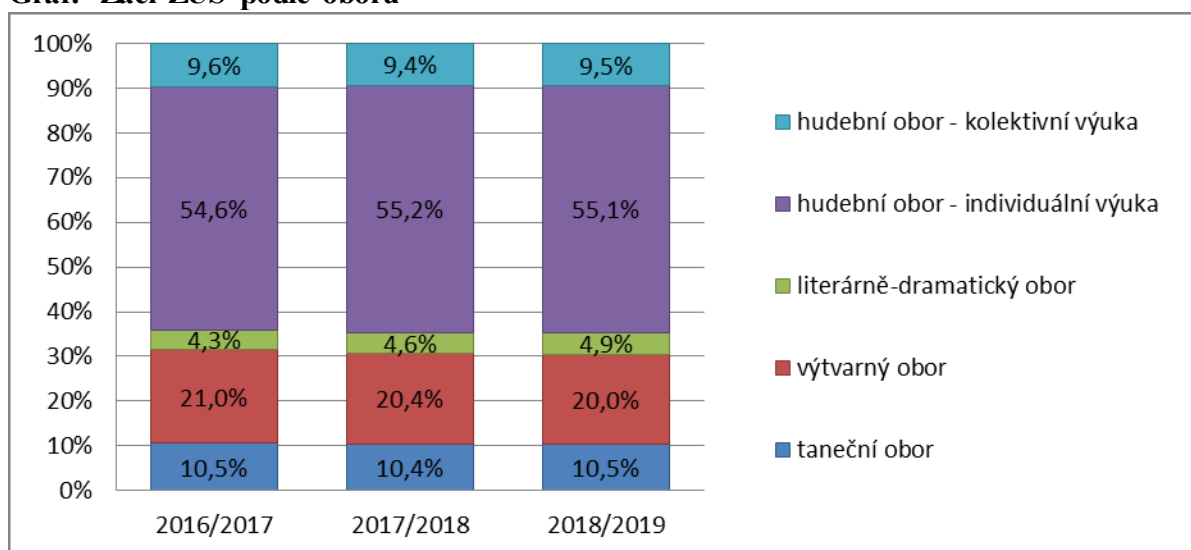
Graf: Klienti speciálně pedagogických center podle druhu postižení

Zdroj: MŠMT - výkaz Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce.

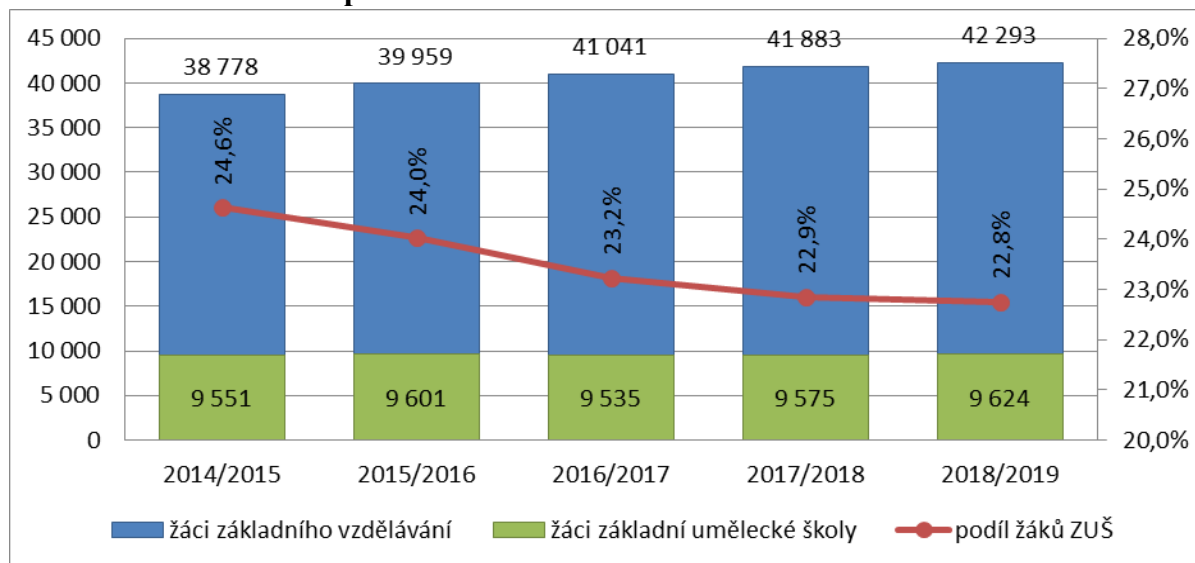
Základní umělecké vzdělávání

Graf: Žáci ZUŠ podle oboru

Zdroj dat: zahajovací výkaz S 24-01 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Graf: Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkaz S 24-01 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Střediska volného času

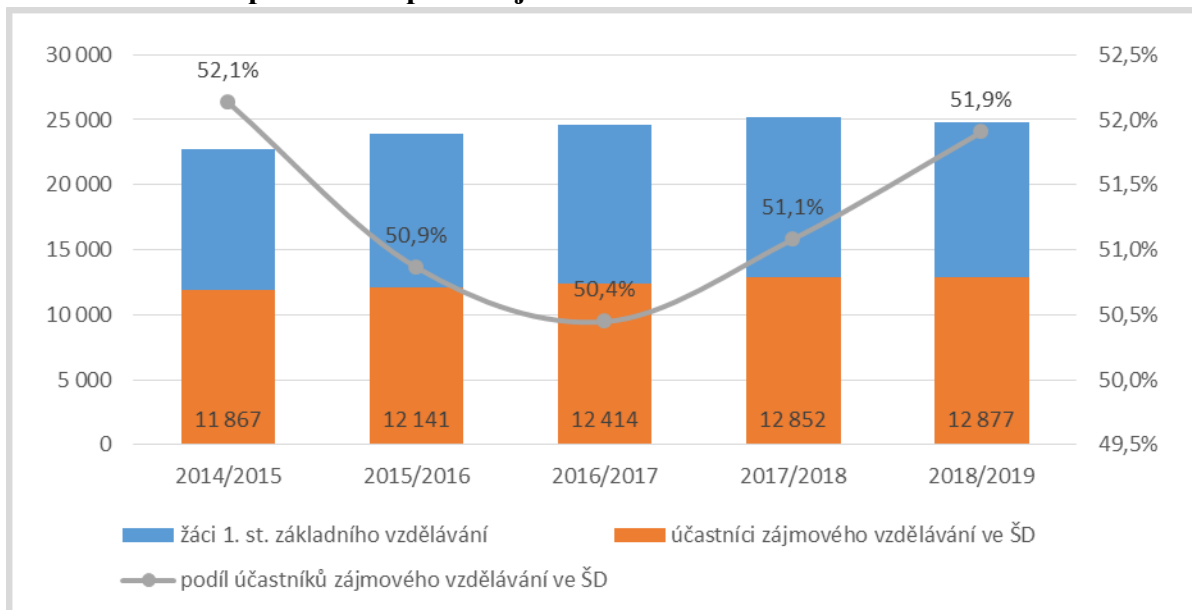
Tabulka: Přehled činnosti středisek volného času

Počet /podíl	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Středisek	17	17	17
Zájemových útvarů	849	899	849
Účastníků zájemových útvarů	9 181	9 705	9 925
Účastníků v odděleních – průměrný počet	10,8	10,8	11,7
Žáků základního vzdělávání	41 041	41 883	42 293
Účasti žáků základního vzdělávání na zájemovém vzdělávání	22,4 %	23,2 %	23,6 %

Zdroj: zahajovací výkazy OŠMTS.

Pozn.: údaje k zájemovým útvarům se vztahují k 30. 10. daného školního roku.

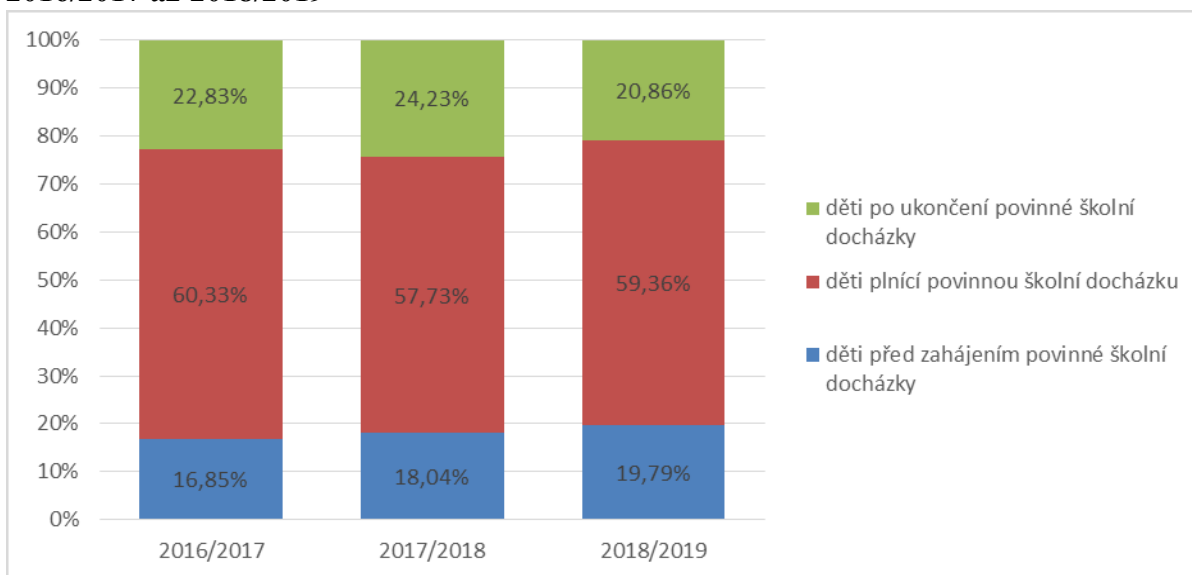
Graf: Účast žáků prvního stupně v zájmovém vzdělávání ve školní družině

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 10. daného školního roku.

Ústavní a ochranná výchova

Graf: Věkové rozložení dětí z dětských domovů v Libereckém kraji ve školním roce 2016/2017 až 2018/2019

Zdroj: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

Tabulka: Odborní pracovníci podle stavu k 31. 10. 2018

	Fyzické osoby	z toho spec. ped.	Přepočtené úvazky
Speciální pedagogové	2	2	2
Vychovatelé	59	30	58
Asistenti pedagogů	2	0	2
Psychologové	0	0	0
Zdravotničtí pracovníci	0	0	0
Sociální pracovníci	7	0	5,1
Ostatní odborní pracovníci	10	0	10

Zdroj: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. 2018.

Pozn.: nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

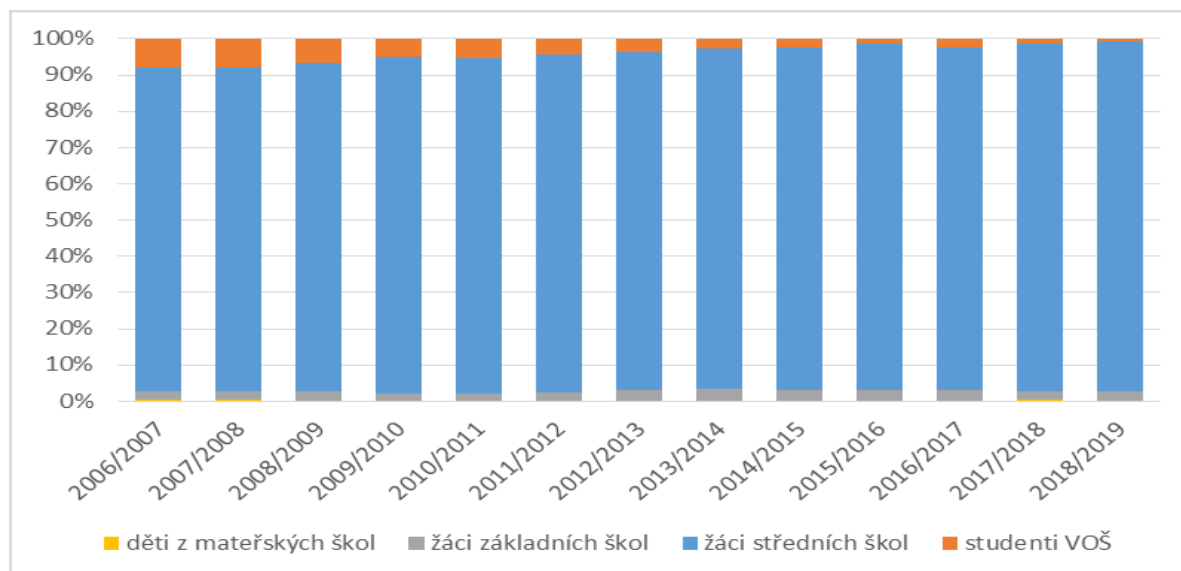
Tabulka: Odborní pracovníci dětských domovů podle stavu k 31. 10. v časové řadě

	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Fyzické osoby	77	79	80
Přepočet na plně zaměstnané	74,6	76,6	77,1

Zdroj: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

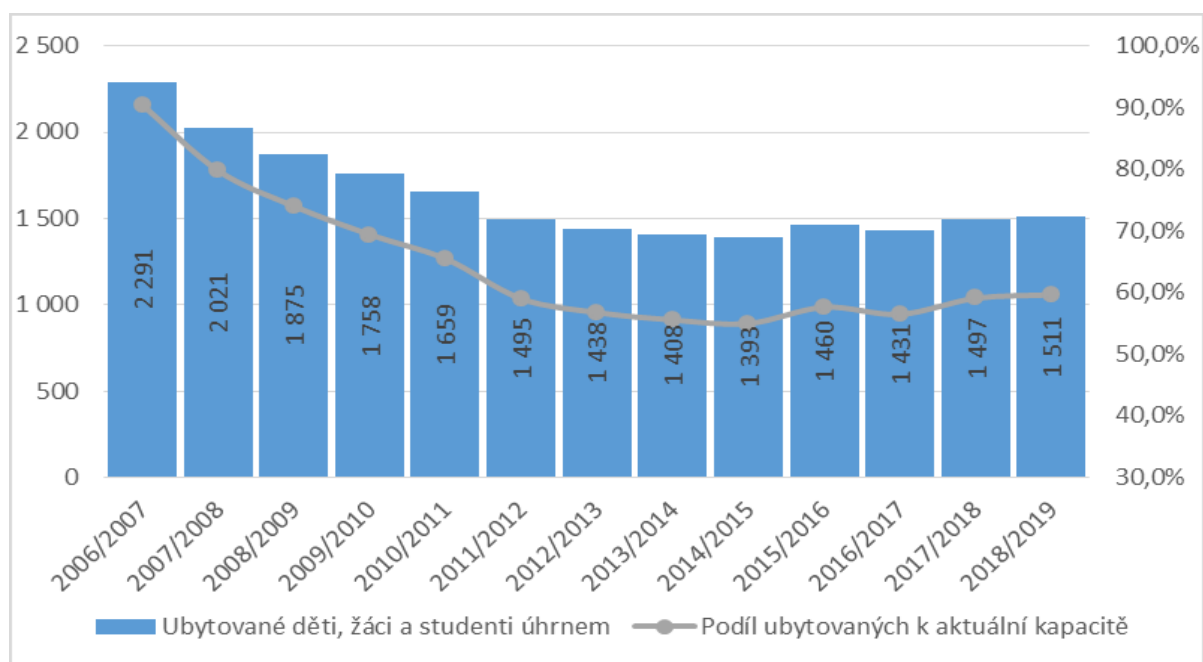
Pozn.: nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Ostatní školské služby – domovy mládeže

Graf: Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle druhu školy

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Graf: Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech v LK

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Pedagogičtí pracovníci

Tabulka: Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)

Druh vzdělání	ŠKOLNÍ ROK								
	2016/2017			2017/2018			2018/2019		
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace	
		počet	podíl		počet	podíl		počet	podíl
Mateřská škola	1 266	73,2	5,78 %	1257,5	25,6	2,00 %	1259,2	27,7	2,16 %
Přípravný stupeň ZŠ speciální	4	0	0,00 %	5	1	2,00 %	5	1	2,00 %
Přípravná třída ZŠ	9	2	22,22 %	5	0	0,00 %	6	0	0,00 %
1. stupeň ZŠ	1 395,20	87,8	6,29 %	1423	108,7	7,64 %	1421,3	116,6	8,20 %
2. stupeň ZŠ	1 333,80	90,9	6,82 %	1352,8	94,9	7,02 %	1393	116	8,32 %
Střední škola	1 417,80	58,9	4,15 %	1422,2	55,3	3,89 %	1422,7	69,9	4,91 %
VOŠ	33,9	4,5	13,27 %	33,6	1,5	4,46 %	31,8	3,3	10,37 %
Celkem	5 459,80	317,3	5,81 %	5 499	286,8	5,22 %	5539	334,5	6,03 %

Zdroj: MŠMT, Výkaz o ředitelství škol, oddíl X.

Tabulka: Učitelé středních a vyšších odborných škol podle předmětů (přepočtení na plně zaměstnané)

Učitelé (interní a externí)	ŠKOLNÍ ROK								
	2016/2017			2017/2018			2018/2019		
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace	
		počet	podíl		počet	podíl		počet	podíl
Pro všeobecně vzdělávací předměty	786,1	18,5	2,35 %	782,9	16	2,04 %	785	25,3	3,22 %
Pro odborné předměty	390,7	27,5	7,04 %	399,6	27,4	6,86 %	406,8	27,7	6,80 %
Pro praktické vyučování	275,4	17,2	6,25 %	273,1	13,4	4,90 %	262,7	20,3	7,72 %
Celkem	1 452,2	63,2	4,35 %	1455,7	56,7	3,90 %	1454,5	73,3	5,03 %

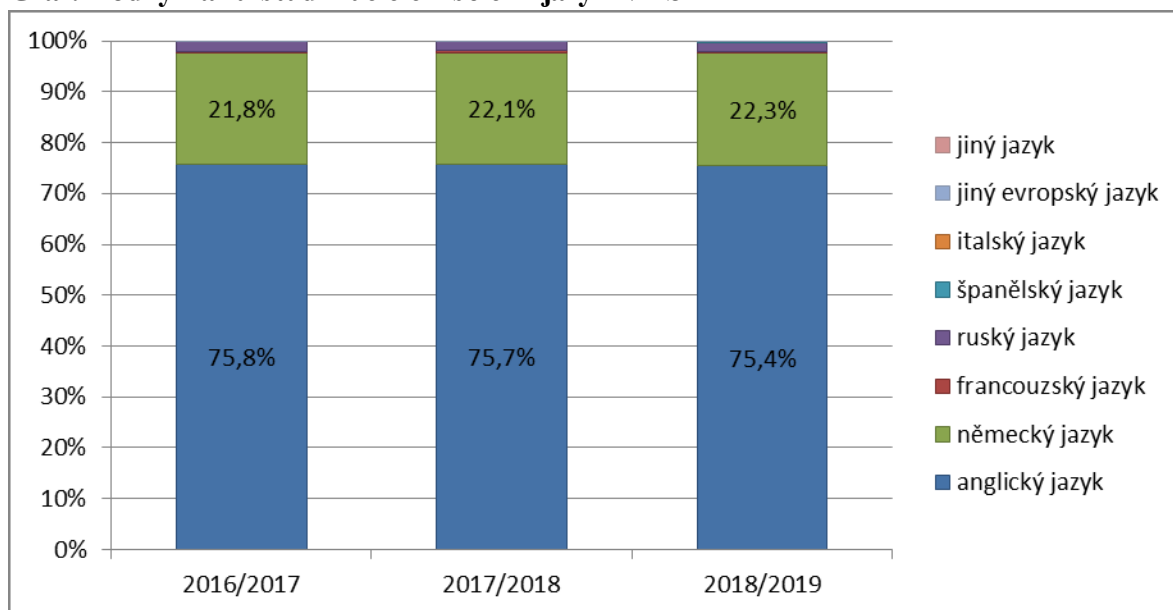
Zdroj: MŠMT, Výkaz o ředitelství škol, oddíl XI

Tabulka: Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných krajem (přepočtení na plně zaměstnané)

Počet pedagogických pracovníků ve věku	ŠKOLNÍ ROK					
	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl
< 30 let	71,4	5 %	57,37	4 %	60,29	4 %
31 - 40 let	275,0	20 %	250,36	19 %	244,49	18 %
41 - 50 let	355,1	26 %	395,9	29 %	404,38	30 %
51 let - důchodový věk	545,3	40 %	539,5	40 %	547,37	40 %
Důchodový věk	104,1	8 %	111,05	8 %	108,27	8 %
Celkem	1 350,9	100 %	1354,18	100 %	1364,79	100 %

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem.

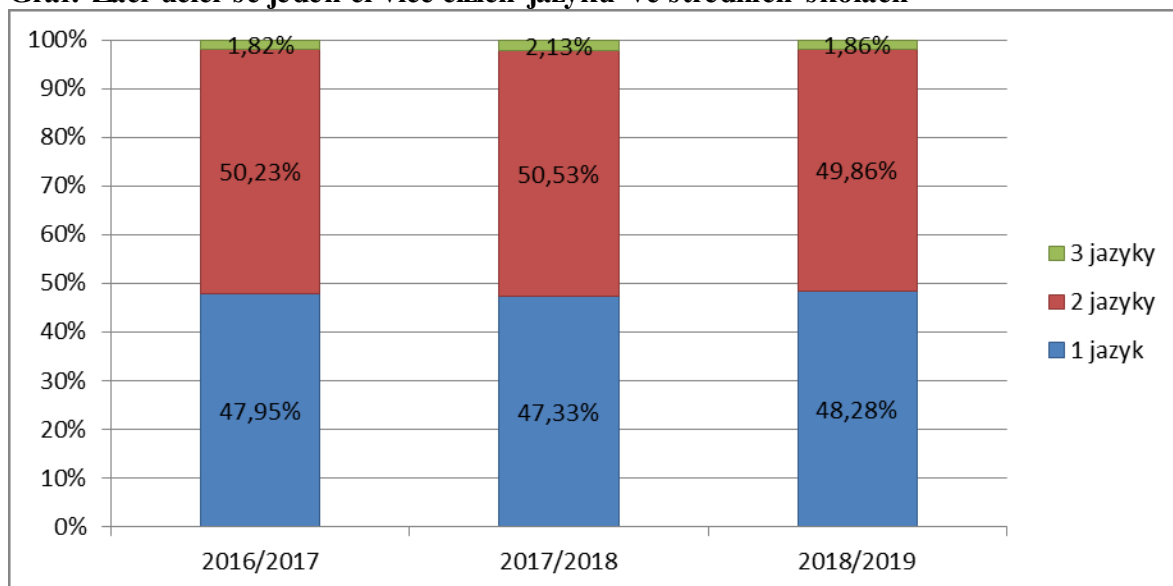
Graf: Podíly žáků-studií učících se cizí jazyk v ZŠ

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

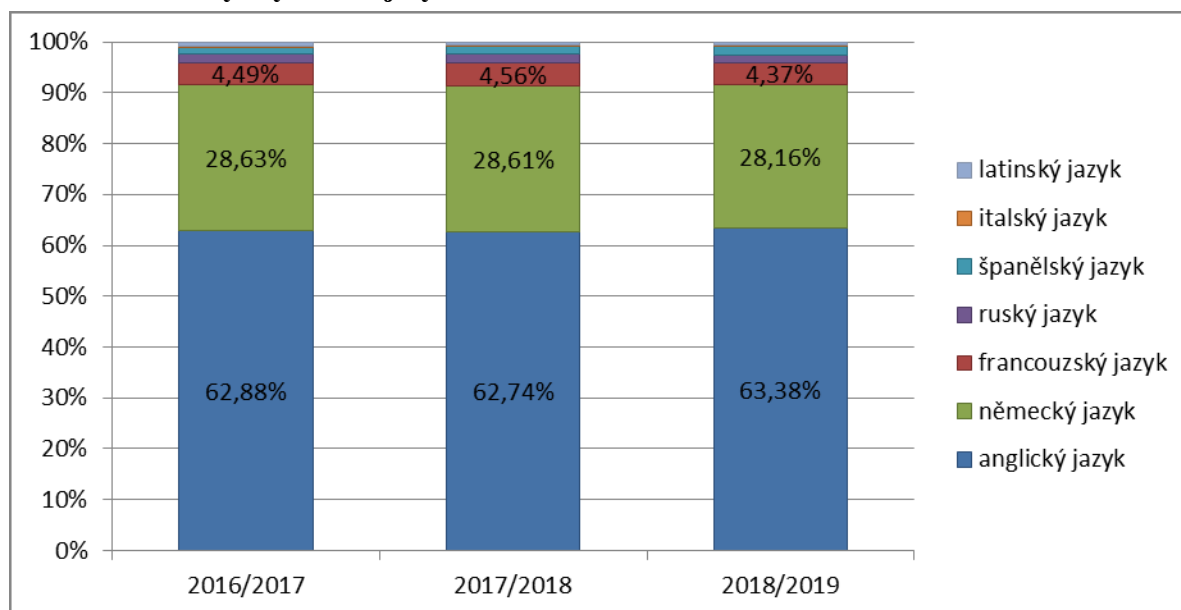
Graf: Žáci učící se jeden či více cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. v daném školním roce.

Graf: Četnost výuky cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Informační a komunikační technologie

Tabulka: Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji

Typ počítače		2016/2017			2017/2018			2018/2019		
		Stolní	Přenosný	Ostatní	Stolní	Přenosný	Ostatní	Stolní	Přenosný	Ostatní
Počítače přístupné dětem, žákům a studentům ve stáří	do 2 let	13,1%	20,6%	56,9%	12,9%	13,0%	42,6%	12,9%	17,6%	40,0%
	3 - 9 let	81,3%	79,2%	43,1%	80,1%	81,8%	57,4%	78,0%	78,4%	60,0%
	10 a více	5,6%	0,3%	0,0%	7,1%	5,2%	0,0%	9,1%	4,0%	0,0%

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Tabulka: Počítače ve školách v Libereckém kraji

	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Zařízení celkem	17537	17865	18509
z toho přístupné dětem/žákům/studentům	54,6%	55,9%	56,4%
přístupné dětem/žákům/stud. a s připojením na internet	53,7%	54,9%	55,5%

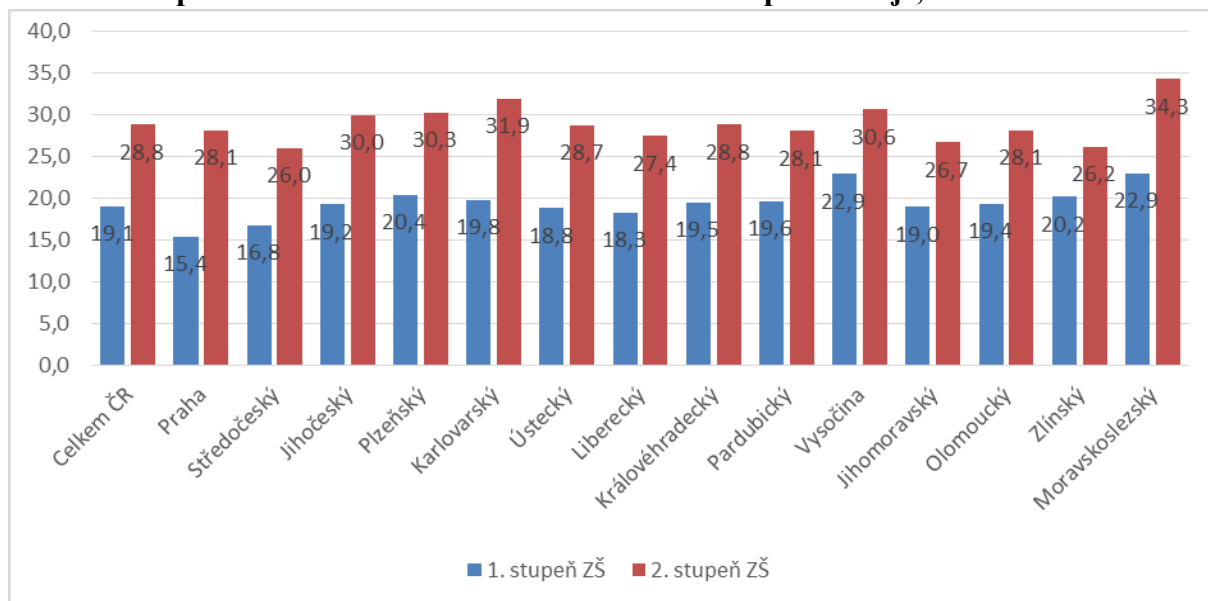
Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Tabulka: Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji

Typ zařízení	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Stolní (PC)	66,0%	65,7%	64,6%
Přenosný (notebook, netbook)	25,4%	25,7%	26,4%
Ostatní (tablet, phablet)	8,5%	8,6%	9,1%

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

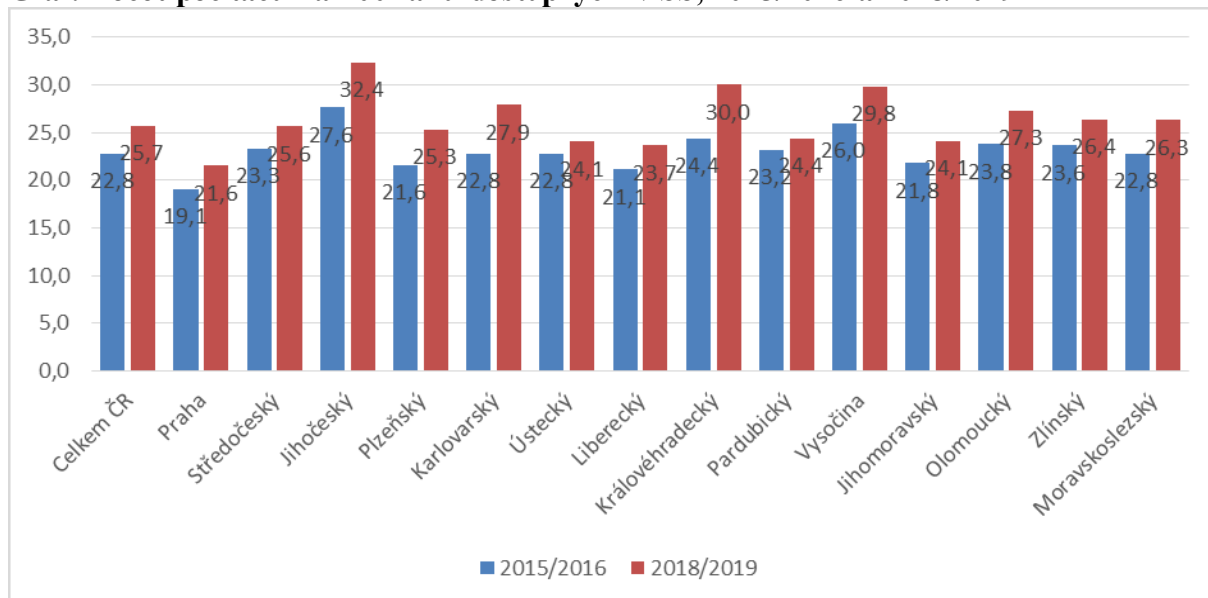
Graf: Počet počítačů na 100 žáků v základních školách podle krajů, 2018/2019

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2018“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

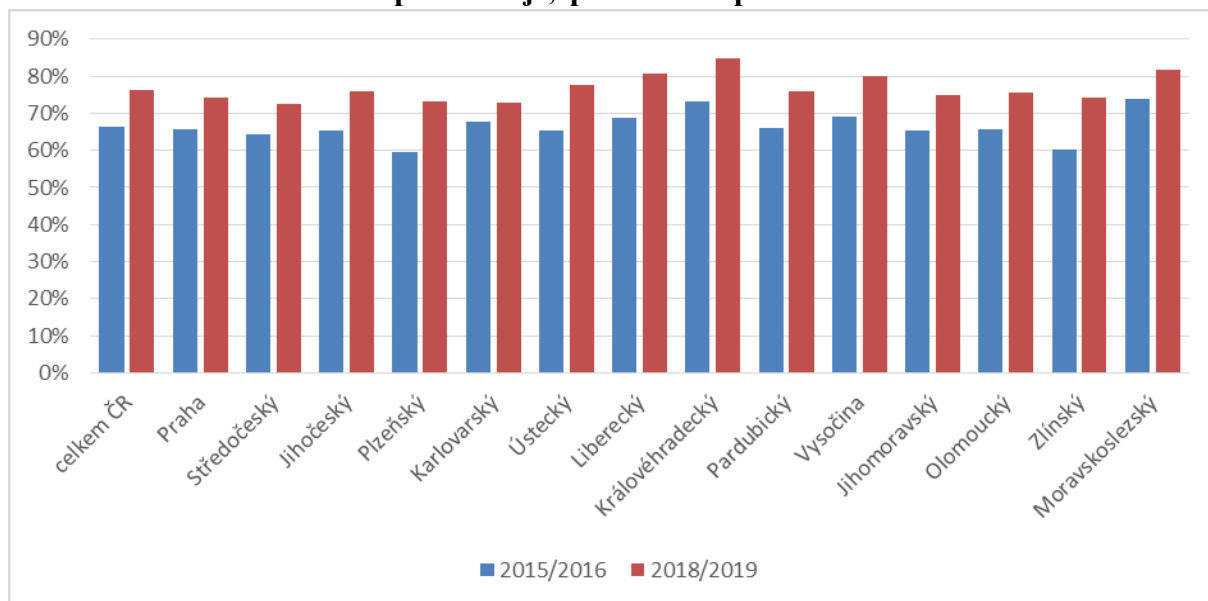
Graf: Počet počítačů na 100 žáků dostupných v SŠ, 2015/2016 a 2018/2019

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2018“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

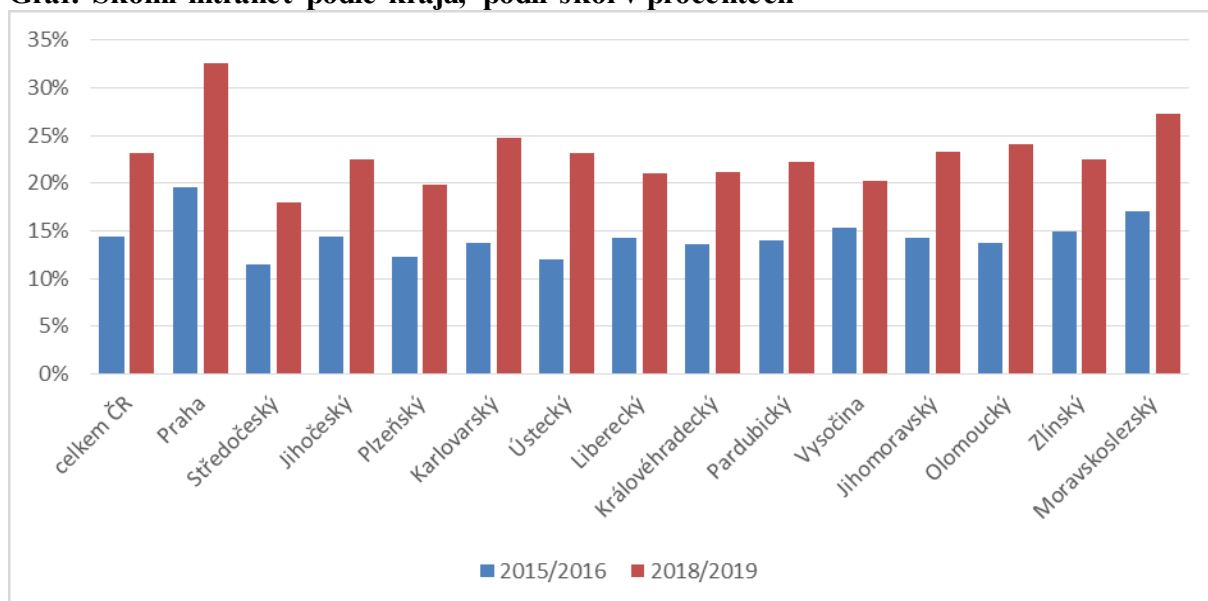
Graf: Školní bezdrátová síť podle krajů, podíl škol v procentech

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2018“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Graf: Školní intranet podle krajů, podíl škol v procentech

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2018“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Prevence rizikového chování

Tabulka: Výskyt rizikového chování

Sledovaný jev	Počet případů MŠ	Počet případů ZŠ	Počet případů SŠ a VOŠ
Špatné vztahy mezi žáky	42	999	113
Závažné přestupky vůči školnímu řádu	1	464	143
Užívání tabáku	0	369	1 031
Záškoláctví	1	220	298
Podezření na skryté záškoláctví	1	187	124
Slovní či fyzické útoky na pracovníky škol	0	184	78
Vyloučení jednotlivců z kolektivu, ostrakizace	3	240	46
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického	6	317	39
Užívání alkoholu	0	188	81
Sebeпоškozování a autoagrese	0	96	25
Kyberšikana	0	145	82
Rizikové chování ve sportu	0	56	7
Kriminální chování (přestupky, provinění, TČ)	0	88	27
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality	0	98	7
Užívání konopných látek (marihuana, hašiš)	0	48	44
Užívání dalších návykových látek (extáze, pervitin)	0	8	8
Nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry)	0	147	26
Poruchy příjmu potravy	0	48	31
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte	0	43	6
Projevy rasismu či xenofobie	3	58	23
Rizikové chování v dopravě	0	55	1

Zdroj: SEPA (Systém evidence preventivních aktivit).

Stipendijní program Libereckého kraje

Tabulka: Počet žáků vzdělávajících se v prvních ročnících ve stipendijně podporovaných oborech dle školních roků

Školní rok								
2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
191	350	372	383	368	376	398	381	396

Zdroj: OŠMTS KÚ LK.

Tabulka: Náklady na realizaci Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč

Název položky/rok	2010+2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Alokováno	1 067	1 250	1 800	2 000	2 300	2 500	2 800	3 000
Skutečně využito	476,4	900,3	1 466,25	1 883,85	2 041,6	2 287,625	2 637,325	2 446,975

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Tabulka: Přehled podporovaných oborů vzdělávání

p.č.	Poskytováno od šk. roku	Kód K KOV	Název oboru vzdělání	Spolufinancování	Pozn.
1.	2010/2011	23-51-H/01	Strojní mechanik		
2.	2010/2011	23-52-H/01	Nástrojař		
3.	2010/2011	36-64-H/01	Tesař		
4.	2010/2011	36-67-H/01	Zedník		
5.	2010/2011	29-56-H/01	Řezník – uzenář		
6.	2010/2011	28-58-H/01	Sklář–výrobce a zušlechťovatel skla		
7.	2011/2012	23-55-H/01	Klempíř		
8.	2011/2012	39-41-H/01	Malíř a lakýrník		
9.	2011/2012	36-52-H/01	Instalatér		
10.	2011/2012	26-51-H/02	Elektrikář – silnoproud		
11.	2011/2012	26-51-H/01	Elektrikář (slaboproud)		
12.	2012/2013	23-62-H/01	Jemný mechanik		
13.	2015/2016	23-56-H/01	Obráběč kovů		
14.	2016/2017	41-51-H/01	Zemědělec – farmář	ZOD Brniště, a.s.	¹
15.	2016/2017	41-41-M/01	Agropodnikání	ZOD Brniště, a.s.	¹
16.	2016/2017	28-46-M/01	Technologie silikátů	Preciosa, a.s.	²
17.	2017/2018	23-65-H/03	Strojník silničních strojů	Silnice LK a.s.	³
18.	2019/2020	53-41-H/01	Ošetřovatel		

¹ podpora u těchto oborů je vázána pouze na vzdělávání ve Střední škole hospodářské a lesnické, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace

² podpora u tohoto oboru je vázána pouze na vzdělávání ve Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské, Železný Brod, Smetanovo zátíší 470, příspěvková organizace

³ podpora u tohoto oboru je vázána pouze na vzdělávání ve Střední škole strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace